LA REVOLUCIÓ IGNORADA

Alliberament de la dona, democràcia directa i pluralisme radical a l'Orient Mitjà

Col·labora amb la
CULTURA LLIURE

EDITORIAL & IMPREMTA SCCL

DESCONTROL

Des del principi, **Editorial Descontrol** aposta per les llicències de publicació lliure, **Creative Commons**, per això, podeu copiar, distribuir i descarregar lliurement els nostres llibres. Alguns llibres del nostre catàleg es troben en lliure descàrrega

Evidentment, la cultura lliure no vol dir gratuïta, el preu del llibre inclou drets d'autor, de correcció, traducció editorial, impremta...

Si estàs a favor que la cultura segueixi sent lliure, pots **col·laborar fent una aportació a la nostra editorial**, així ajudes a la cultura o, pots fer-ho realitzant un ingrés al següent compte corrent:

ES52 3025 0011 7614 0012 4093
Concepte COL·LABORACIÓ AMB DESCONTROL

Moltes gràcies pel suport!

LA REVOLUCIÓ IGNORADA

Barcelona, Juny del 2015

Maquetació i edició a càrrec de Descontrol Editorial
descontrol@riseup.net

Imprès a l'impremta autogestionada **El Taller**

ISBN: 978-84-16553-29-7
Dipòsit Legal: B27174 - 2015

LA REVOLUCIÓ IGNORADA

Alliberament de la dona, democràcia directa i pluralisme radical a l'Orient Mitjà

EDITORIAL
DESCONTROL

Gràcies a totes les que heu fet possible aquest llibre, en especial a qui ha participat escrivint:

-Gatamaula
-Marta Jorba
-Jordi Vàzquez
-Joaquín Martínez Martínez
-Solidaridad Kurdistán
-@BlackSpartak
-Editorial Descontrol
-Janet Biehl
-David Graeber
-Ercan Ayboga
-Azadí, Plataforma en Solidaritat amb el poble kurd

Agraïm també a tots els i les articulistes que han subministrat tota la informació que s'utilitza en aquest llibre.

En especial volem enviar una mostra de gratitud cap a les que lluiten a Rojava per defensar aquesta revolució.

Índex

NOTA EDITORIAL:

Editorial Descontrol

La revolució de Rojava és un dels processos de transformació social més profunds que es poden observar des de fa dècades. Pocs esdeveniments han tingut un efecte empoderador a nivell popular tan fort. Sols per aquest fet mereix el nostre respecte i solidaritat. Però no només per això. La revolució de Rojava suposa un raig d'aire fresc per als moviments contestataris d'arreu del món, de la mateixa forma que ho va ser Chiapas als anys 90'. L'experiència de Rojava suposa un salt qualitatiu respecte a la resta de revoltes de l'actualitat, tant a nivell de pràctica revolucionària com a nivell de teoria política. El moviment de Rojava ha aconseguit fer avenços allà on molts dels revolucionaris occidentals portaven anys estancats, elevats en els seus trons de puresa ideològica. Sobren els motius per fixar-nos en Rojava, en la seva experiència i en els seus aprenentatges.

Per tot això neix aquest llibre, amb l'objectiu de servir d'introducció a la revolució de Rojava, al seu context, als seus antecedents. Cal entendre quines són les circumstàncies en les quals es desenvolupa el procés, veure les seves febleses i fortaleses. Però sobretot volem que el llibre serveixi per a començar a debatre quines són les experiències que podem extreure'n, quins són els models que ens poden ensenyar. El llibre té moltes mancances, perquè no es pot explicar un procés revolucionari tan complex en un sol llibre, aquest n'és sols la introducció i és el primer de la col·lecció "Sol de revolta", que recull diferents materials d'estudi sobre el procés revolucionari al Kurdistan. Volem que serveixin per avançar en l'extensió dels processos de transformació social, tant al Kurdistan com arreu del món.

Finalment afegir que aquest llibre ha estat escrit per diferents autors i autores i corregit per molta altra gent. Des de l'Editorial Descontrol hem fet les nostres aportacions en forma d'escrit i també posant els mitjans tècnics per a la edició i producció autogestionada del llibre que tens a les mans.

A totes les persones que han participat va el nostre agraïment. I sobretot el nostre agraïment al poble revolucionari que està duent a terme el procés que es descriu a continuació.

PRÒLEG:

David Graeber[1]

El 1937, el meu pare va anar de voluntari a lluitar a les Brigades Internacionals en defensa de la Revolució espanyola. Un intent de cop d'estat feixista havia estat temporalment aturat per una revolta obrera, encapçalada per anarquistes i socialistes, i a la majoria d'Espanya s'estava duent a terme una genuïna revolució social, que va portar a la gestió per democràcia directa de ciutats senceres, el control obrer sobre les indústries i l'empoderament radical de les dones.

Els revolucionaris espanyols esperaven crear una visió d'una societat lliure que el món sencer pogués seguir. No obstant, els poders mundials van declarar una política de "no intervenció" i van mantenir un rigorós bloqueig sobre la república, fins i tot després que Hitler i Mussolini, i altres, comencessin a subministrar tropes i armes per reforçar el bàndol feixista. Això va resultar en anys de guerra civil que van acabar amb la supressió de la revolució i amb una de les massacres més sagnants d'un segle sagnant.

Mai hauria pensat que jo veuria, durant la meva vida, repetir-se la mateixa situació. Òbviament, cap esdeveniment històric passa realment dues vegades. Hi ha mil diferències entre el que va passar a Espanya el 1936 i el que està passant avui dia a Rojava, les tres províncies de majoria kurda del nord de Síria. Però algunes de les similituds són tan impactants, i tan angoixants, que sento que m'incumbeixen (en tant que vaig créixer en una família amb una

1.- Article aparegut el 8 d'octubre de 2014 a: http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/oct/08/why-world-ignoring-revolutionary-kurds-syria-isis

visió política definida per la revolució espanyola) per dir: no podem deixar que es tornin a repetir els fets.

La regió autònoma de Rojava, com existeix avui en dia, és una de les poques espurnes de llum –malgrat ser una llum molt brillant– en emergir de la tragèdia de la revolució síria. Havent expulsat els agents del règim d'Assad el 2011, i malgrat l'hostilitat de la major part dels seus veïns, Rojava no només ha mantingut la seva independència, sinó que és un experiment democràtic remarcable. Les assemblees populars han estat creades com a òrgans de presa de decisió, els consells han estat seleccionats amb un curós equilibri ètnic (a cada municipi, per exemple, els tres principals consellers han d'incloure un kurd, un àrab i un sirià o cristià armeni, i almenys un d'ells ha de ser una dona), hi ha consells de joves i de dones i, com un eco remarcable de les armades Mujeres Libres d'Espanya, un exèrcit feminista: la milícia "YJA Star"[2], que ha dut a terme una enorme proporció de les operacions de combat contra les forces de l'Estat Islàmic.

Com pot succeir quelcom semblant i ser pràcticament ignorat per la comunitat internacional i, encara més, de forma estesa, per l'esquerra internacional? Sobretot, sembla ser, perquè el partit revolucionari de Rojava, el PYD, treballa en aliança amb el Partit dels Treballadors Kurds turc (PKK), un moviment de guerrilla marxista que des dels anys 70 ha estat compromès en una llarga guerra contra l'Estat turc. L'OTAN, els EUA i la UE el classifiquen oficialment com a organització "terrorista". Mentrestant, des de l'esquerra sovint se'ls titlla d'estalinistes.

Però, de fet, el PKK mateix ha deixat de ser res que s'assembli ni una mica a l'antic partit leninista i jeràrquic que un cop va ser. La seva evolució interna, i la conversió intel·lectual del seu fundador, Abdullah Öcalan, empresonat a

---

2.- La "Unió de les dones lliures", l'estrella fa referència a l'antiga deessa mesopotàmica Ishtar

una illa turca des de 1999, l'ha portat a canviar completament els seus objectius i tàctiques.

El PKK ha declarat que ja no busca crear un Estat kurd. En comptes d'això, inspirat en part per la visió de l'ecologista social i anarquista Murray Bookchin, ha adoptat la visió del "municipalisme llibertari", cridant els kurds a crear comunitats lliures i autogovernades, basades en els principis de la democràcia directa, que anirien juntes més enllà de les fronteres nacionals –que, amb el temps, s'espera que perdi el seu significat–. En aquest sentit, van proposar, la lluita kurda podria esdevenir un model per a un moviment mundial cap a una democràcia genuïna, una economia cooperativa i la dissolució gradual del burocràtic Estat-nació.

Des del 2005 el PKK, inspirat en l'estratègia dels rebels zapatistes a Chiapas, va declarar l'alto al foc unilateral amb l'Estat turc i va començar a concentrar els seus esforços a desenvolupar estructures democràtiques als territoris que ja controlaven. Alguns han qüestionat com de seriós és realment tot això. Clarament, resten elements autoritaris. Però el que ha passat a Rojava, on la revolució síria va donar als radicals kurds l'oportunitat de portar a terme aquests experiments en un territori vast i contigu, suggereix que es tracta de qualsevol cosa menys d'un aparador. S'han format consells, assemblees i milícies populars, el règim de la propietat s'ha transformat en cooperatives gestionades pels treballadors, i tot això malgrat els atacs continus de les forces d'extrema dreta d'Estat Islàmic. Els resultats conjuguen amb qualsevol definició de revolució social. A l'Orient Mitjà, com a mínim, aquests esforços s'han notat: particularment després que el PKK i les forces de Rojava intervinguessin obrint-se camí amb èxit a través del territori de l'Estat Islàmic a l'Iraq per rescatar milers de refugiats Yezidi atrapats al Mont Sinjar després que els peshmerga locals es retiressin. Aquestes accions van ser àmpliament celebrades a la regió, però "curiosament" no

van generar cap notícia a la premsa europea i nord-americana.

Ara, l'Estat Islàmic ha tornat, amb desenes de tancs fets als EUA i artilleria pesada presa de les forces iraquianes, per venjar-se contra aquelles mateixes milícies revolucionàries a Kobane, declarant la seva intenció de massacrar i esclavitzar –si, literalment esclavitzar– la població sencera. Mentrestant, l'exèrcit turc es manté a la frontera evitant que els reforços o la munició pugui arribar als defensors, i els avions dels EU passen brunzint per dalt fent atacs punxants, simbòlics i ocasionals –pel que sembla, només per poder dir que van intentar d'alguna manera donar suport a els defensors d'un dels grans experiments democràtics del món.

Podríem trobar avui un paral·lelisme millor dels assassins falangistes, superficialment devots de Franco, que l'Estat Islàmic? Si hi ha un paral·lelisme amb les Mujeres Libres d'Espanya, quin podria ser sinó les valentes dones defensant les barricades a Kobane? Serà el món –i aquest cop, encara més escandalosament, l'esquerra internacional– realment còmplice de deixar que la història es torni a repetir?

CAPÍTOL 1: INTRODUCCIÓ AL KURDISTAN

Jordi Vàzquez

Pinzellades del Kurdistan

"Hi ha diversos ulls. Fins i tot l'Esfinx té ulls, i com a resultat hi ha diverses veritats, i com a resultat no hi ha veritat." Així definia Nietzsche la veritat. I si bé aquesta depèn de cada ull, la realitat es pot simular fins a fer-la no reconeixible. Fins al punt que desaparegui. Això passa al Kurdistan: la realitat ha desaparegut. Resulta molt complex descriure-la perquè està difuminada i amagada.

En aquest capítol farem una petita explicació de què és el Kurdistan, qui són els kurds, quines són les seves característiques culturals i una breu introducció a la seva historia.

La geografia

Des d'un punt de vista geogràfic no trobareu el Kurdistan als mapes geopolítics. Com a molt una província amb aquest nom a l'Iran que representa només una petita part del Kurdistan iranià; i una altra a l'Iraq, que tampoc integra, ni de lluny, tot el territori kurd en aquell estat. En canvi el Kurdistan és la nació sense Estat més gran del món: mesura entre 500.000 i 435.000 km2. Ni tan sols això queda clar segons es tingui en compte el Kurdistan històric o l'actual territori de majoria kurda. Per establir una visió comparativa, els Països Catalans tenen poc més de 70.000 km2. La major part del territori kurd, geogràficament, és format per muntanyes de gran alçada, destacant

les Zagros, part dels Taurus i els Hamrim. Inclou la bíblica muntanya d'Ararat on va ancorar Noè, amb més de 5.000 metres d'altitud. Hidrogràficament els històrics rius Tigris i Eufrates, on van sorgir les primeres civilitzacions, neixen i transcorren en bona part per territori kurd. El Kurdistan no té accés al mar però sí a grans llacs, com el de Wan o Urmia. Al primer foren ofegats molts militants kurds per les forces turques i a la riba del segon va bastir el seu bastió el dirigent Simko en la seva lluita contra Pèrsia a la primera meitat del segle XX.

La demografia

Des del punt de vista demogràfic les concrecions són encara menors. No hi ha censos de població kurda. El Kurdistan administrativament està dividit entre quatre estats. Els de Turquia, Iran, Iraq i Síria. En el primer cas suposa uns 215.000 km2, en el segon 125.000, a Iraq 76.000 i a Síria uns 19.000 km2. Hi ha entre 11 i 25 milions de kurds a la República de Turquia que suposen entre un 16 i un 25% de la població. A l'Iran hi ha entre 6 i 10 milions; entre un 7 i un 10% del total (d'aquest país). La demografia kurda a l'Iraq és menor en termes absoluts: entre 6 i 8 milions de persones, però signifiquen entre un 15 i un 23% de la població. Finalment, hi ha entre 2 i 3 milions de kurds a Síria on són entre un 9 i un 13% del total. A part hi ha una important diàspora a l'Azerbaidjan, Líban, l'Anatòlia turca, Armènia, Geòrgia o, de forma creixent i recent, a Europa. En aquest darrer cas també les xifres són aproximades. La comunitat més important és a Alemanya, amb 800.000 persones seguida de l'estat francès amb 150.000.

La llengua

Filològicament la llengua kurda forma part de les indoeuropees, com el català. En concret del grup indo-iranià i, dins d'aquest, de l'iranià. La llengua més important del qual és el farsi o persa. La llengua kurda es divideix en quatre dialectes principals entre els quals destaca el kurmandji o kurmancî utilitzat pel 75% del total de locutors. La seva àrea inclou el Kurdistan de Turquia i Síria, les zones de l'antiga Unió Soviètica, el nord del Kurdistan iraquià i el nord oest de l'Iran. La seva primera forma escrita coneguda data del segle XVI. La llengua kurda es pot escriure en tres alfabets diferents; en caràcters llatins, aràbics o ciríl·lics.

Les religions

En l'àmbit religiós un 75% de la població kurda són creients musulmans sunnites. La pràctica religiosa no és rigorosa sinó més aviat personal. L'escola de jurisprudència[3] sunnita que és més seguida pels kurds és la xafi'i, la més oberta, moderada i moderna, de tot l'islam sunnita. Un altre tret característic són les ordres místiques, també seguides a l'Àfrica del Nord i que són dirigides per xeics o caps espirituals. Aquest fet es vincula sovint a les estructures tribals. La minoria xiïta es concentra al Kurdistan de l'Iran, que és un estat xiïta, i a la república de Turquia. En aquest darrer cas per la forta extensió dels alevis, una comunitat que, sobre una base xiïta, ha barrejat l'espiritualitat preislàmica, de culte a la natura i xamanisme, i el sufisme. Aquest darrer és un moviment esotèric musulmà impregnat de rituals espirituals i culte als sants que, per exemple, els

---

3.- Les escoles de jurisprundencia islàmiques són les diferents tendencies acadèmiques dins de la religió islàmica que es dediquen a interpretar les indicacions dels textos sagrats per tal de convertir-los en lleis concretes

sunnites més radicals no accepten com a part de l'islam i consideren heretgia.

En un origen el poble kurd no era musulmà. De fet encara queden importants mostres de la seva religió original en l'anomenat yezidisme. Aquesta religió és un culte sincrètic que es basa en el zoroastrisme, el mitraisme i el culte solar amb influències del citat sufisme. Els yezidi són una minoria religiosa endogàmica que utilitza el kurd, en la seva variant kurmandji, com a llengua sacra. El fet d'haver-se tancat els ha permès sobreviure malgrat haver patit una quarantena de persecucions genocides, la darrera l'agost de 2014 a Sinjar (Kurdistan de l'Iraq). Una confessió similar són els Ahl-i Hakk, kakais o yarsanis. En aquest cas són més clares les influències de l'islam sufí místic i ocultista. Si en el cas dels yezidi els fidels serien uns 200.000 com a màxim, els Ahl-i Hakk s'apropen al milió dels que la immensa majoria viuen al Kurdistan iranià.

Una tercera minoria són els xabaks, que literalment vol dir "entrellaçats", ja que enllacen l'islam amb el cristianisme. En aquest cas tenen la llengua turcmana, de la família del turc, com a llengua sagrada. Tot i partir de l'Alcorà, aquesta comunitat ha adaptat molts elements del cristianisme i dels yezidi.

No hi ha kurds cristians i els kurds seguidors del judaisme es van traslladar a Israel a partir dels anys seixanta del segle XX. Encara que el cristianisme no hagi estat adoptat pels kurds, sí que ho ha estat per altres importants minories ètniques que també habiten al Kurdistan. Normalment en formen part els assiris i existeixen diverses esglésies cristianes diferenciades. Per un costat les siríaques[4]: l'Ortodoxa Siríaca i la Catòlica Siríaca; la primera independent i la segona vinculada al Vaticà. Per altra banda existeixen l'Assíria de l'Orient i l'Antiga Església de l'Est, que són

4.- No confondre amb les Siries. Les siríaques fan referència als assíris.

independents i seguides pels assiris. Finalment, existeix la Catòlica Caldea, que està en comunió amb Roma i de la qual els caldeus són els seguidors. Siríacs, assiris i caldeus, però, conformen una sola comunitat d'origen ètnic tot i que utilitzen dialectes diferenciats i mantenen relacions sovint difícils.

Les minories ètniques

Com es pot comprovar, doncs, la població al Kurdistan no és homogènia. Tot i que els kurds en representen la immensa majoria hi ha multitud de grups ètnics diferenciats que conserven la seva pròpia idiosincràsia. A l'Iraq hi ha més de mig milió de turcmans. Aquesta comunitat normalment s'oposa a l'autogovern kurd i és finançada pel govern turc. Malgrat això el novembre de 2014 el parlament autònom kurd d'Iraq va reconèixer el turcman com a llengua oficial i hi ha un escoles que ofereixen educació en aquest idioma. Al Kurdistan iranià i al turc, però sobretot en aquest darrer, hi viuen més de 60.000 armenis. Majoritàriament cristians, els armenis estan dividits en tres grans confessions, una evangèlica, una fidel a Roma i finalment, la Nacional Església Apostòlica Armènia. Una altra comunitat cristiana és l'assíria. Es reclamen descendents de l'antic imperi assiri que va subjugar als ancestres del poble kurd. De fet l'any nou kurd commemora una victòria decisiva dels medes que va suposar la fi de l'imperi assiri. Els assiris, per tant, han mantingut tenses relacions amb els kurds. Els assiris parlen diferents formes de la família semita, com l'àrab, en especial l'arameu i el siríac que són usats com a llengües litúrgiques i han estat oficialitzats a Rojava arran de la revolució kurda que ha tingut en un dels seus eixos el respecte a aquesta minoria etno-religiosa. Per aquest motiu els assiris han constituït milícies pròpies que actuen com a aliats de les milícies kurdes. Això significa un canvi de paradigma decisiu, ja que els assiris van ser objecte de persecucions des del segle XIV i algunes d'elles

foren dutes a terme per la majoria kurda. Malgrat això la principal matança, tant d'armenis com d'assiris, fou l'anomenat seyfo, genocidi, a mans dels turcs. En aquest cas s'han documentat un mínim de milió i mig de morts. És per tot això que el PKK va fer un gran esforç per atraure els assiris i a la resta de minories ètniques al seu projecte polític. Fruït d'aquest procés Erol Dora va ser escollit com a primer diputat cristià al parlament turc, l'any 2011, i l'any 2013 era escollida la primera alcaldessa assíria, Februniye Akyol, a Turquia.

La societat

Socialment dos trets sobresurten en l'àmbit estructural: el tribal i el matriarcal. Per una part la força de l'estructura tribal, d'arrels ancestrals i en forma de clans, com a forma d'organització social. Les tribus conformen una base estable i consolidada tot i que a les zones urbanes han anat perdent pes, però a la zona de l'Iraq continuen fermament establertes. Tradicionalment els kurds s'han organitzat de forma descentralitzada al voltant d'agrupacions semiformals de tribus. Aquest tipus d'organització força jeràrquica s'ha mantingut durant centenars d'anys tot i les convulsions a escala política i militar que ha viscut la zona al llarg de la història, fruït de la seva estratègica situació. Els kurds s'han organitzat políticament al voltant d'aquestes tribus connectades de forma laxa i han donat suport a líders tribals que s'han distingit a si mateixos per motius que difereixen de l'hereditat. Periòdicament els kurds han format grans confederacions temporals de tribus per organitzar revoltes o accions militars. Els partits polítics, en general, mai han guanyat el monopoli de l'organització política tal com ha succeït a altres parts del món i el seu èxit ha estat relacionat amb com han sabut integrar-se amb les institucions polítiques i socials tradicionals.

Aquesta cultura tribal va acompanyada d'una fidelitat al grup i un estricte codi de normes coronat per l'honor.

També una conservadora forma de vestir gairebé folklòrica, amb turbants i pantalons en forma de bombatxo, els tatuatges, fins i tot facials i una rica tradició de literatura oral l'origen de la qual es perd en el temps. D'altra banda subsisteix, principalment a la part iraquiana, una estructura feudal encapçalada pels aghà o caps que explica la divisió en organitzacions polítiques no sempre provocada per la ideologia. Alguns aghà, per exemple a Turquia, van optar per donar suport als poders ocupants, però d'altres van encapçalar la resistència perdent sovint el seu paper com a terratinents.

Pel que fa a la qüestió de gènere, en canvi, la societat kurda avui en dia és força avançada seguint els paradigmes occidentals. Moltes dones van ser caps tribals i van dirigir la resistència armada kurda. Actualment són dones, sovint d'edat avançada, les que encapçalen les manifestacions, per exemple al Kurdistan turc. Les dones, són les que, segons les tradicions, reben als estrangers a l'àmbit de la casa, iniciant les converses amb ells. Mai es tapen la cara i se'ls reconeix la potestat d'evitar una baralla entre homes. La part menys positiva són les tradicions ancestrals que resten vives tot i que en retrocés, com són la dot de la núvia, els matrimonis concertats o la circumcisió femenina. En canvi, sobretot amb la irrupció del Confederalisme Democràtic propugnant per Abdullah Öcalan i el sorgiment d'un sector militant de dones dins el moviment kurd, el paper de les mateixes ha tornat a ser capdavanter. Dins l'ampli moviment d'alliberament kurd cap organització pot tenir una direcció únicament masculina, el principal partit pro kurd de Turquia, per exemple, és el que presenta més candidates de tota la república i s'han creat organitzacions femenines de tot tipus, entre les que ha sobresortit la milícia de les YPJ. També a l'Iraq, per exemple, un terç del parlament autònom està reservat a dones diputades. El paper de les dones a la societat kurda és comparablement millor que a la majoria de societats musulmanes. Però

aquest fet és únicament mèrit de la gran feina duta a terme pel moviment de dones kurdes.

Les classes

Parlar en termes de lluita de classes al Kurdistan planteja força problemes. Per un costat la classe no ha estat un tema de gaire importància, ja que ha estat la tribu la que ha tingut el paper més prominent. Per exemple podem observar que les capes altes de la societat kurda estan compostes pels caps de les tribus poderoses. Per altra banda els estats que han oprimit al poble kurd han utilitzat polítiques de pauperització de la població, per tal de mantenir a la població kurda en la pobresa. Això no vol dir que els kurds benestants no hagin col·laborat en aquestes polítiques, ja que l'estat els garantitzava el manteniment dels seus privilegis a canvi de la renuncia de les reivindicacions nacionals. Per tant si féssim l'anàlisi en termes de classe podríem dir que la gran majoria de la població kurda pertany a la classe treballadora, amb una mínima porció de classe mitjana, i cal destacar a una classe alta, que es fonamenta i legitima en les estructures tribals per a mantenir els seus privilegis, però que en els darrers anys no ha tingut problema en adoptar dinàmiques de classe burgesa i de creació d'estructures de govern de tipus parlamentari com una forma més per mantenir el seu control. No han estat els únics en passar a utilitzar l'eix de classe, el PKK en la seva lluita d'alliberament plantejava la qüestió de classe al nivell de la qüestió nacional i un dels objectius de la seva lluita va ser la classe benestant kurda.

La història: entre quatre estats depredadors

La policromia religiosa, ètnica i lingüística del Kurdistan és el resultat de la seva història. Una superposició de comunitats que han conformat l'originalitat de colors que brilla a les muntanyes kurdes, entre cims majestuosos co-

ronats de neu i valls que dormen sota llits d'aigua. L'actual població kurda és el resultant d'algunes de les cultures més antigues de la història la de Halaf i Ubaid, els hurrites, un poble indoari, i els medes de qui se'n consideren descendents. Fou aquest poble el que va enderrocar l'imperi assiri i va constituir un estat independent fins que fou sotmès pels perses l'any -550. Els perses van ser els primer dels tres poders regionals que avui ocupen el Kurdistan que va enfrontar-se amb els kurds. Actualment constitueix l'estat de l'Iran, l'antiga Pèrsia.

Els principats kurds van ser ocupats posteriorment davant la irrupció àrab que va anorrear la religió d'arrel zoroàstrica per imposar l'islam a partir del segle VII. Avui l'Iraq i Síria són estats de majoria àrab i els seus governs han implantat, sobretot la segona meitat del segle XX, agressives polítiques contra la població autòctona conegudes com a "plans d'arabització".

Al segle XI van arribar a la regió d'Orient Mitjà els turcs otomans i es van establir a l'oest del Kurdistan. Paulatinament van anar incorporant al seu regne a tots els principats kurds, pactant primer i conquerint-los després. Tot i la seva integració dins l'imperi otomà, els kurds van mantenir cert autogovern fins al segle XX .

La primera guerra mundial (1914-1918) va suposar un trencament del fràgil equilibri entre perses, àrabs i turcs. L'hegemonia territorial dels darrers va quedar trencada en alinear-se amb els imperis centrals, els perdedors de la Gran Guerra. L'imperi otomà va quedar desarticulat per l'acord de Sykes-Picot i la república turca reduïda a la seva mida actual. La part síria va quedar com a protectorat francès i la part iraquiana depenent de l'imperi britànic.

El Tractat de Sèvres (1920) entre els guanyadors de la primera guerra mundial va incloure la promesa d'un estat kurd, que mai es va arribar a materialitzar. Quan semblava que els kurds podrien finalment tenir un estat propi, va produir-se una gran traïció per part de les potències occi-

dentals. A Kirkuk, a la zona kurda de l'actual Iraq, es va trobar petroli i Londres va preferir incloure aquesta part del Kurdistan dins de l'Iraq per poder controlar l'extracció. Es va crear un estat amb una constitució federal provisional que afirmava que Iraq es componia d'àrabs i kurds, amb igual estatut fins i tot lingüístic. En realitat es va imposar l'hegemonia àrab sobre la minoria kurda. Els alçaments kurds dirigits per Mahmud Barzanji van ser esclafats per la força per l'exèrcit britànic. La traïció es va consolidar amb un nou tractat, el de Lausana (1923), pel que es reconeixia internacionalment que el Kurdistan iraquià era inclòs a l'Iraq. Un procés similar es va produir a Síria on els kurds representaven una desena part de la població i van quedar emmarcats en un estat de clara majoria àrab. A l'Iran el cabdill Simko va alçar-se també contra Pèrsia i va arribar a constituir un territori propi derrotant diverses vegades l'exèrcit persa fins que fou assassinat a traïció quan participava en unes converses amb el govern. Va ser a la postguerra quan el Kurdistan va estar més a prop d'aconseguir un estat propi, però els interessos de les potències occidentals eren contraris a les reivindicacions del poble kurd. Així es va dur a terme l'esquarterament del Kurdistan en quatre: el Kurdistan Nord (o Bakur en kurd) situat a Turquia, el Kurdistan Sud (o Başur en kurd) situat a l'Iraq, el Kurdistan Est (o Rojhilat en kurd) situat a l'Iran; i finalment el Kurdistan Oest (o Rojava en kurd) situat a Síria.

Sota dominació iraniana

De fet va arribar a existir un estat kurd durant el segle XX. Fou a l'Iran on el cabdill Simko Shikak havia protagonitzat dues guerres. La primera entre 1918 i 1922 i la segona l'any 1926. Una tercera va ser encapçalada per Jafar Sultan l'any 1929. Però va ser en el marc de la segona guerra mundial, quan Pèrsia es va aliar a l'Alemanya nacional-socialista, que es va proclamar la República de Mahabad de la mà del Partit Democràtic del Kurdistan de

l'Iran (PDKI). Aquesta fou la primera organització política kurda moderna i va establir entre 1945 i 1946 un govern que va dignificar la llengua kurda i va repartir les terres dels terratinents fidels al Xa entre els camperols. La república, però, depenia del suport de l'URSS que havia ocupat parcialment Pèrsia. Quan els soviètics van retirar-se, la república del Mahabad va col·lapsar i els seus dirigents foren executats. El PDKI va continuar existint, de fet existeix avui encara dividit en dues faccions. El partit ha protagonitzat diverses guerres contra l'actual Iran. La primera es produí en el marc de la revolució islàmica. La guerra es va allargar entre 1979 i 1983 causant 10.000 víctimes mortals. La segona entre 1989 i 1996 arran de l'assassinat, a Viena, del president del PDKI, Abdul Rahman Ghassemlou, a mans d'agents secrets iranians. La tercera, entre 2004 i 2011 l'ha duta a terme el PJAK (Partit per una Vida Lliure al Kurdistan), vinculat al PKK turc.

Sota dominació turca

La situació al Kurdistan sota administració turca va ser encara pitjor. El moviment reformador de Kemal Ataturk va substituir el califat de l'imperi otomà per una república ultra nacionalista turca de tipus laic. El seu règim va anorrear les minories d'Anatòlia. La població grega va ser expulsada a Grècia i la minoria turca de Grècia va ser instal·lada al nou estat turc en un espectacular intercanvi de població per establir estats monoètnics. Les minories assíria i armènia van ser exterminades en una campanya genocida i només la minoria kurda evitava l'absoluta hegemonia ètnica turca. A partir de llavors va iniciar-se un procés de supressió de la identitat kurda que persisteix fins avui. Entre 1921 i 1936 el Kurdistan turc fou l'escenari d'un conjunt de guerres, qualificades de revoltes on l'exèrcit turc va realitzar crims horribles contra la població civil. Encara avui és difícil xifrar les víctimes, però superen amb escreix els 100.000 morts. Algunes de les principals són:

l'anomenada revolta de Koçgiri (1921) que va tenir com a víctima els alevis, la del Xeic Said (1925) que va arribar a controlar un terç del Kurdistan turc i en la que van morir entre 15.000 i 40.000 persones, la del Mont Ararat (1926-1930) que va ser esclafada amb un total d'entre 5.000 i 47.000 víctimes i finalment la revolta de Dersim (1937-1938). Aquesta fou la més cruel. El govern d'Ataturk s'alineava llavors amb el règim feixista italià i el nacional-socialista alemany i considerava un mètode polític les execucions massives. A la regió de Dersim Turquia va practicar una política de terra cremada. Entre altres salvatjades que es van dur a terme, s'ofegava a mares i fills als rius o es tancava la població rural a coves i se'ls cremava vius. Més d'un milió i mig de kurds foren assassinats, empresonats o deportats. De fet a l'Anatòlia central avui dia viuen els seus descendents, desarrelats de la terra kurda però mantenint en molts casos la seva identitat. A Dersim, com a mínim, van morir 50.000 kurds. La regió va quedar gairebé deshabitada i el Kurdistan va quedar sotmès o "anihilat", com deia un dels dirigents kurds, Nureddin Pasha. A part de la supressió física hi va haver un genocidi cultural i legislatiu. Simplement el Kurdistan i els seus habitants foren prohibits. L'any 1924 es va prohibir la llengua kurda en totes les seves expressions, el Kurdistan es va transformar en "províncies de l'Est", la toponímia local fou anul·lada, els cognoms kurds foren obligats a convertir-se en turcs (per això molts kurds avui tenen com a cognom el mot "Turk") i els kurds van passar a ser anomenats "turcs de les muntanyes".

Sota dominació àrab a l'Iraq

Part dels refugiats que van fugir d'aquesta enorme onada repressiva van marxar a Síria o l'Iraq. En aquest segon cas la resistència kurda va protagonitzar un pols constant amb Bagdad. Pols que, de fet, encara continua avui. Els germans Barzani, Ahmed i Mustafà, són venerats per gran

part de la població kurd-iraquiana com a herois de la llibertat. Havien pres part a les revoltes del mencionat Barzanji quan els kurds encara somiaven que els britànics no els traïrien. Ahmed Barzani, de la poderosa tribu dels Barzani va liderar una gran insurrecció entre 1931 i 1937. La seva figura és d'enorme importància doncs se'l coneix com el primer ecologista kurd. A part de ser un cap tribal era també un líder religiós i va predicar el respecte a la natura i els animals seguint una filosofia de vinculació a la terra molt similar a la dels indis nord-americans. També va ser un reformador social, va posar en dubte els lideratges tribals tot i que ell mateix era un dirigent d'aquest tipus. Va promoure la meritocràcia i va lluitar contra la corrupció.

La figura d'Ahmed Barzani hauria quedat com a referent indiscutible per a la nació kurda si no fos per què el seu germà el va superar clarament en l'aspecte tàctic i militar. Mustafà Barzani va agafar el testimoni i va gestionar diplomàticament una aliança entre les tribus kurdes de l'Iraq. Va incorporar-se com a general a la República de Mahabad on va destacar per les seves habilitats com a dirigent militar. De fet va protagonitzar una fugida llegendària evitant al mateix temps les tropes turques, iranianes i britàniques, aconseguint dur els seus peshmerga (nom dels guerrillers kurds que significa "el qui s'enfronta a la mort") fins a l'URSS. Allà va viure com a refugiat amb reconeixement militar fins que va retornar com un heroi arran de la revolució iraquiana de 1958. Amb un partit propi, hegemònic, el Partit Democràtic del Kurdistan (PDK), Barzani va reconstruir els llaços de la societat kurda en l'àmbit cultural, nacional i militar. Finalment el govern central va optar per esclafar el seu projecte sociopolític. Per fer-ho va optar per la via militar.

La primera guerra kurd-iraquiana va allargar-se de 1961 a 1970 i les tropes de Barzani van protagonitzar veritables gestes, com la victòria del Mont Hendrin on van eliminar una brigada sencera de l'exèrcit iraquià. Bagdad no

va aconseguir derrotar-lo i va acabar acceptat una limitada autonomia. En el moment en què el govern central va tornar a agafar força va reprendre l'opció bèl·lica. La segona guerra kurd-iraquiana (1974-1979) va acabar amb la derrota de Barzani, que es va refugiar a l'Iran. El govern va posar en marxa llavors l'anomenat "programa d'arabització" del territori kurd de l'Irak, que buscava substituir la població original kurda per colons àrabs. Les deportacions van afectar més de 200.000 persones i zones com Kirkuk van patir un canvi demogràfic passant de majoria kurda a majoria àrab.

Mustafà Barzani no era un reformador social com el seu germà. Era un conservador, partidari de les tradicions kurdes i del lideratge tribal. Això li va permetre tenir el suport de la majoria de tribus kurdes excepte les zibari, enemigues tradicionals dels barzani. Després de la mort de Mustafà va succeir-lo el seu fill Masud. Es va trobar amb una nova oportunitat de lluitar per la llibertat kurda en el marc de la guerra entre l'Iran i l'Iraq. Masud Barzani va dirigir la tercera guerra kurd-iraquiana (1983-1988), la més cruel de totes. Malgrat tenir el suport iranià va acabar essent derrotat, no militarment, sinó per la brutalitat del govern iraquià. Sota Saddam Hussein es van produir els pitjors crims contra la població kurda, aquests es coneixen pel nom d'Anfal (un versicle de l'Alcorà que significa "botí de guerra"). Hussein va utilitzar armament químic contra la població civil assassinant 182.000 persones en una guerra salvatge i genocida. Hi va haver 250 atacs químics i varen ser destruïdes 4.500 poblacions de forma sistemàtica. Barzani es va veure obligat a rendir-se davant la brutalitat contra la població civil. Una vegada acabada la guerra foren deportades 300.000 persones més.

Uns anys després, l'ocupació iraquiana de Kuwait va derivar en l'anomenada guerra del Golf (1990-1991), entre el govern iraquià i una coalició internacional. La derrota clara (i contundent) de Saddam Hussein va animar la po-

blació civil a revoltar-se. Quan Hussein va tornar a llençar tota la seva artilleria contra el Kurdistan l'ONU va aprovar la resolució 688 d'exclusió aèria i va rebre una resposta militar sota els auspicis de l'ONU encapçalada pels EUA. A partir d'aquell moment es va constituir una autonomia kurda de fet, liderada pel Govern Regional Kurd. La van dirigir el PDK i una escissió socialista d'aquest, la Unió Patriòtica del Kurdistan (UPK). Es va constituir un parlament i un govern autònom que des d'aleshores administren part, no tot, del Kurdistan iraquià. Malgrat una lamentable guerra civil entre el PDK i l'UPK (1994-1997) l'autonomia s'ha anat consolidant. La llengua kurda és oficial i floreix, l'economia s'ha redreçat després de dècades de destrucció i, fins a la irrupció de l'Estat Islàmic, l'estiu de 2014, la zona havia viscut una relativa calma. El Kurdistan iraquià és encara lluny de ser un exemple modèlic. La corrupció i el nepotisme estan estesos, s'ha negat l'autogovern als yezidi i s'ha perseguit la filial local del PKK, però també s'ha reservat un terç del parlament per a diputades dones i hi ha escons reservats per a les minories que tenen un notable respecte. Per exemple s'han oficialitzat i promogut les diferents llengües dels grups minoritaris no kurds; onze dels 111 escons del parlament són reservats per a turcmans, assiris, caldeus, siríacs i armenis.

Sota dominació àrab a Síria

El segon lloc on es van refugiar el gruix dels kurds que fugien de la repressió turca dels anys 20 i 30 fou a Síria. Allà van incorporar-se al moviment que des de 1924 reclamava l'autonomia per Rojava, literalment "Oest", el Kurdistan de Síria. Mentre Síria fou un protectorat francès la població kurda no va patir cap persecució, però quan es va proclamar la independència les coses van canviar. La majoria àrab va dur a terme l'anomenada "desposessió". Els kurds i kurdes van perdre la nacionalitat siriana mitjançant el Decret 93 i foren designats com a "aliens"

o “amagats”. Unes 30.000 persones foren desposseïts de les seves propietats, expulsats dels seus pobles i enviats a Damasc o Alep. A partir d’aleshores, i sobretot sota el govern dels Àssad, va desplegar-se una bateria de lleis que van prohibir la llengua i qualsevol tret de la identitat kurda.

CAPÍTOL 2: BREU HISTÒRIA DEL PKK

Jordi Vàzquez

La fundació del Partiya Karkerên Kurdistan (PKK) a finals de novembre de 1978 venia precedida d'una intensa tasca per evitar la improvisació. La preparació, tant ideològica com organitzativa, havia estat una obsessió de les poques desenes de militants que van fundar el que acabaria convertint-se partit hegemònic de la lluita kurda.

Els seus orígens es poden trobar en l'emergència de l'esquerra revolucionària turca de finals de la dècada dels anys seixanta i setanta del segle XX. La majoria de grups creats en aquell escenari van acabar en crisis internes, sigui de tipus teòric o pràctic, o bé fortament reprimits pel fet de passar, sense preparació, a la lluita cos a cos amb l'estat. En aquell marc va crear-se el 1975 un grup sense nom que seria conegut com a Revolucionaris del Kurdistan. Aquest nucli se separaria d'una organització més àmplia d'estudiants d'esquerra turcs d'Ankara. També se'ls anomenaria 'Apocu', els seguidors d'Apo (oncle), àlies del seu dirigent; Abdullah Ocalan. Dos membres d'aquest nucli, Kemal Pir i Haki Karer van establir el lema principal del grup: "*La revolució de Turquia ha de passar per Kurdistan*".

Els tres anys següents es van dedicar a una tasca titànica per establir nuclis operatius a diverses ciutats. En una d'aquestes accions de proselitisme fou assassinat a Gaziantep, Haki Karer, per un grup contrarevolucionari possiblement controlat pels serveis secrets turcs. Karer era turc

i fou el primer màrtir de l'organització que s'anomenaria PKK. El segon màrtir, d'una llarga llista, seria Halil Çavgun assassinat per terratinents mentre penjava cartells. En els dos casos, els Revolucionaris del Kurdistan van venjar les morts.

Amb una estructura ja establerta, l'any 1978, es fundaria el Partiya Karkerên Kurdistan (PKK) aprovant el 'Manifest'; la via de la revolució al Kurdistan. El lema del congrés fundacional fou "*Kurdistan independent, unit i democràtic*". Cal destacar que el PKK no era un partit d'alliberament nacional clàssic. El partit va ser fundat a Ankara, capital de Turquia i fora de territori kurd, a més entre els membres fundadors hi havia diversos turcs amb molta influència dins del partit. Per altra banda els primers atacs del PKK no van ser contra objectius turcs, sinó contra senyors feudals kurds que col·laboraven amb l'estat turc. Per tant veiem que ja des d'un principi la qüestió nacional no va lligada a una confrontació amb una altra nacionalitat, sinó contra un estat opressor. A part de les reivindicacions nacionals, l'altra reivindicació del PKK és la construcció d'un estat socialista, emmirallat en la revolució russa i xinesa.

Mesos després Öcalan es refugiava a Síria preveient un cop d'estat que es va acabar donant l'any 1980. Aquest va desarticular les diverses forces d'esquerra turca o kurda. El PKK, emergent, fou el més gran damnificat amb 1.790 detinguts però, al contrari que la resta, va sobreviure per haver previst el colp repressiu. El Comitè Central del PKK va decidir establir el nucli d'operacions del partit al Líban. Amb el cop d'estat va començar la prohibició total de qualsevol element d'identitat kurd, i la clandestinitat del moviment es va tornar absoluta.

A l'exili, el règim de Síria va permetre que el PKK s'instal·lés a la Vall de Beqaa, al campament d'Helwe. Aquesta base havia estat abandonada temps abans pel Democratic Front for the Liberation of Palestine de Nayef Hawatmah i allà es van començar a formar les guerrilles del PKK. El

partit va rebre suport de Fatah, del Lebanese Communist Party i dels partits palestins PFLP-GC, PFLP i PPSF. En aquest marc, quan l'any 1982 Israel va envair el Líban, el PKK va posar a prova la seva formació militar combatent al costat de les milícies palestines. Hi van morir 12 activistes kurds. Paral·lelament es va activar el front de lluita a les presons, convertides en centres de tortura del govern turc. Paral·lelament a la vaga de fam dels presos de l'IRA personificada en l'activista Bobby Sands, els presos del PKK van iniciar protestes pels seus drets com a presos polítics culminant en les immolacions, a les seves cel·les, dels presos Mazlum Dogan, Ferhan Kurtay, Necmi Önen, Mahmut Zengin i Esref Anyik que es van cremar a la presó d'Amed. En la mateixa línia van iniciar-se les vagues de fam que van dur a la mort d'un dels fundadors del partit, Kemal Pir, el mateix 1982 seguit d'altres companys com Hayri Durmus, Akif Yilmaz i Ali Çiçek. Cap d'aquestes accions va fer cedir al govern turc en les reivindicacions del poble kurd i dels presos polítics.

Donada la incapacitat de dur a terme una lluita política en igualtat de condicions, el segon congrés del PKK va decidir preparar un alçament armat. Aquest va començar el 15 d'agost de 1984 amb atacs a comissaries de Semdinli (Hakkari) i Eruh (Siirt). Tot plegat després d'anys de preparació d'una infraestructura guerrillera a les muntanyes on va destacar la capacitat organitzativa de Mahsum Korkmaz 'Agit' qui moriria en combat dos anys després.

Les Hêzên Rizgariya Kurdistan (HRK, Forces per l'Alliberament del Kurdistan) van ser fundades com l'ala militar del partit. Durant aquells anys es van succeir nombrosos atacs, com el de l'octubre de 1984, contra una visita del propi primer ministre turc al Kurdistan. Va començar, de fet, una guerra que continua fins avui. L'any 1986 les HRK es van transformar en un exèrcit; en Artêsa Rizgariya Gelê Kurdistan (ARGK, Exèrcit d'Alliberament Popular del Kurdistan) que va passar de la guerra de guerrilles a guerra mòvil.

Per fer front a la campanya armada Turquia va minar les fronteres i va fundar el cos de Guàrdies de Viles, kurds als quals pagaven 70 $ mensuals per combatre contra el PKK. El 1985 s'havien reclutat 13.000 Guàrdies de Viles, però van arribar a ser 40.000. L'alternativa de molts kurds de les zones rurals era unir-se a la guerrilla, ser guàrdia de vila o ser empresonat. Tota la repressió fou inútil per aturar el PKK i l'any 1987 Turquia va declarar l'estat d'emergència a les províncies kurdes.

En l'àmbit polític l'any 1985 es va crear l'ERNK (Front d'Alliberament Nacional del Kurdistan) per organitzar la base popular a Turquia primer i després entre la comunitat kurda refugiada a Europa. També va enviar militants a les zones urbanes on van anar teixint una extensa xarxa política. Amb aquesta base, el conflicte va donar un salt l'any 1990. Per una part l'ARGK va passar a controlar territorialment algunes zones i, per l'altra, la intensa tasca de difusió i agitació que el PKK portava duent a terme entre la població kurda des de 1974, va començar a donar els seus fruits. Durant aquells anys van endegar-se moltes revoltes populars contra l'opressió del govern turc.

Durant els anys 90' la repressió contra la població és brutal. Els morts entre la població civil es compten per desenes de milers. Tot i que el PKK assoleixi èxits militars, la guerra contra l'estat turc no sembla evolucionar ni el règim sembla disposat a cedir en cap reivindicació. El PKK comença a plantejar-se que la via de la lluita armada ha estat esgotada i que per evitar el sofriment inútil de la població civil cal utilitzar altres estratègies de lluita i altres plantejaments per avançar (tot i que en cap cas es planteja renunciar a l'ús de les armes).

És en aquest context en què comença el canvi de paradigma polític que s'explica en les properes pàgines

CAPÍTOL 3: LA TRANSFORMACIÓ DEL PKK[5]

Joaquín Martínez Martínez[6]

El juliol de 2006 va morir Murray Bookchin[7], entre els missatges que es van llançar en record de l'important teòric llibertari hi havia un que podia sorprendre als que tenien sols un coneixement superficial de la causa kurda i la seva lluita antiimperialista.

El PKK expressava davant la mort de Boockhin el seu reconeixement com un dels "*més grans científics socials del segle XX*"[8], el PKK reconeixia la contribució que les seves idees havien fet al desenvolupament de la teoria socialista i expressava que les seves "*tesis sobre l'Estat, el poder i la jerarquia seran implementades i realitzades a través de la nostra lluita*"[9], i seguint aquestes idees el PKK prometia portar a la pràctica el Confederalisme Democràtic.

5.- Publicat originalment a: Periódico "cnt" 416 – Febrer 2015 Versió revisada per a: "La Revolución Ignorada"

6.- Historiador especialitzat en la qüestió kurda i membre de "Solidaridad Kurdistán"

7.- Intelectual Anarquista, ideòleg del municipalisme llibertari.

8.- BIEHL, Janet (2012), "Bookchin, Öcalan, and the Dialectics of Democracy", en Network for an Alternative Quest (ed.), Challenging Capitalist Modernity. Alternative Concepts and the Kurdish Quest, (2012, Hamburg), Cologne: International Initiative Edition, Bonn: Pahl-Rugenstein, p. 176

9.- Ibid

¿Què havia passat per a què des dels primers escrits citant a Stalin, Lenin o Mao ara l'èmfasi es posés sobre el llibertari Murray Bookchin?

L'Any 1978 es constituïa al Kurdistan sota domini turc, el Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK). Aquesta agrupació política sorgia amb unes idees molt clares, l'establiment d'un Estat kurd independent i socialista. El PKK als seus primers documents mostrava aquest ideari. Al seu "Manifest" el PKK es definia com "*una organització política sota la guia del socialisme científic*"[10] i fins i tot crític amb algunes polítiques que consideraven oportunistes i revisionistes de l'URSS del moment, el PKK es mostrava partidari de la lluita socialista i de l'alliberament nacional sota l'auspici d'aquesta Unió Soviètica.

Però el desenvolupament tant de la lluita que el PKK portarà a terme, com dels canvis en la geopolítica internacional afectaran profundament el programa i l'estructura del partit kurd. A diferència d'altres moviments polítics el PKK és capaç de realitzar una lectura crítica de la realitat, el partit és capaç d'analitzar els esdeveniments ocorreguts al voltant del sistema soviètic, de les idees del socialisme real i dels moviments d'alliberament nacional. En aquest sentit el Congrés del Partit de 1995 exemplificarà per primera vegada de forma més evident els canvis que es venen produint. La resolució programàtica d'aquest Congrés qualifica ja al període del socialisme dominat per la influència soviètica com una fase de "*socialisme primitiu i brutal*"[11] i aposta per un nou període en la lluita socialista. No sols això, sinó que l'abandonament de la bandera de la falç i el martell o la substitució del "Comitè Central" per "l'Assemblea del Partit" evidenciaran aquest procés d'evolució

10.- ÖCALAN, Abdullah ([1978]1993), Kürdistan Devriminin Yolu (Manifesto), Weşanên serxwebûn, Köln, p. 122

11.- PKK (Partiya Karkerên Kurdistan) (1995), Program ve Tüzüşü , Weşanên Serxwebûn, Köln, p.13

que es dona als anys 90 en la concepció del socialisme del moviment d'alliberament kurd.

Però els canvis més importants arriben a finals dels anys 90, el procés d'evolució ideològica del partit continua, sobretot, de la mà del seu líder Abdullah Öcalan, i la seva detenció el 1999 marcarà un abans i un després en la història del moviment d'alliberament kurd. La nova situació d'Öcalan serà aprofitada pel líder kurd com un espai de negociació amb l'Estat turc i al mateix temps serà un altaveu per a les noves idees que s'estaven gestant al PKK i sobre les que Öcalan està treballant. Els documents de defensa que el líder del PKK elabora són documents d'anàlisi històric i polític on comença a desenvolupar els nous paradigmes del moviment d'alliberament kurd.

Però encara passaran alguns anys fins que el nou cos teòric estigui totalment desenvolupat i madurat per Abdullah Öcalan. Entre 1999 i 2004, anys en què es consoliden tant les noves idees com la nova estructura del moviment d'alliberament kurd, hi ha un element fonamental que permetrà que precisament el nou paradigma del moviment kurd es desenvolupi tal com ara el coneixem.

El 2002 Öcalan ha començat a estudiar l'obra de Bookchin, trobant en ella una gran inspiració i recomanant la seva lectura als militants i polítics kurds[12], i ja el 2004 Öcalan es mostra la seva clara afinitat cap a les idees de-

12.- ÖCALAN, Abdullah, "Prison Notes", (28 Agosto, 2002), (citado en JONGERDEN, Joost; HAMDI AKKAYA, Ahmet (2013),"Democratic Confederalism as a Kurdish Spring: The PKK and the ques for Radical Democracy", en AHMET, Mohammed y GUNTER, Michael (eds.), The Kurdish Spring: Geopolitical Changes and the Kurds, Mazda Publishers, p. 175-176); BIELH, Janet, op. cit., p. 170

senvolupades per Bookchin a la seva obra[13]. Sols un any després el nou ideari del moviment d'alliberament kurd està ja madurat i es llança oficialment en paral·lel a la reestructuració organitzativa del moviment.

El 20 de març de 2005 queda anunciada la formació de la Koma Komalen Kurdistan (que després canviarà de nom a Koma Civakên Kurdistan- Unió de les Comunitats del Kurdistan) i el confederalisme democràtic queda definit com l'ideari d'aquesta nova organització i com el model per a l'alliberament del poble kurd i dels pobles d'Orient Mitjà.

El confederalisme democràtic és ja un sistema complet que conclou aquest procés de canvis e impàs en què tant l'ideari com l'estructura del PKK semblava trobar-se; i comença un nou període marcat per aquests nous paradigmes.

El confederalisme democràtic no interpreta el dret d'autodeterminació dels pobles com el dret a l'establiment d'un Estat-nació kurd sinó que considera que aquest no faria més que "*substituir les velles cadenes per unes de noves*"[14]. Davant d'això es planteja un model d'autogovern que es construeix sobre "*l'autogestió de les comunitats locals i s'organitza en consells oberts [...]. Els mateixos ciutadans són els actors d'un govern d'aquest tipus, no les autoritats estatals*"[15], així ho expresa Öcalan.

13.- ÖCALAN, Abdullah, "Prison Notes", (28 Agosto, 2002), (citado en JONGERDEN, Joost; HAMDI AKKAYA, Ahmet (2013),"Democratic Confederalism as a Kurdish Spring: The PKK and the ques for Radical Democracy", en AHMET, Mohammed y GUNTER, Michael (eds.), The Kurdish Spring: Geopolitical Changes and the Kurds, Mazda Publishers, p. 175-176); BIELH, Janet, op. cit., p. 170

14.- ÖCALAN, Abdullah,(2011), Democratic Confederalism, International Initiative Edition "Freedom for Abdullah Ocalan – Peace in Kurdistan" , Cologne, p. 19

15.- ÖCALAN, Abdullah (2009), War and Peace in Kurdistan . Perspectives for a political solution of the Kurdish question , International Initiative Edition "Freedom for Abdullah Ocalan – Peace in Kurdistan" , Cologne, p.32

Com a visió integral de l'alliberament de la societat, el confederalisme democràtic és en essència anticapitalista. Oposat a l'economia capitalista planteja un sistema econòmic basat en les "*comunes ecològiques i econòmiques*"[16], bases per a la creació d'un sistema econòmic que obeeixi a donar resposta a les necessitats fonamentals de la societat i no a l'obtenció de beneficis; i que sigui capaç de protegir el medi-ambient. La importància de crear una societat ecològica és l'altre dels pilars del confederalisme democràtic i és una mostra clara de l'empremta que Bookchin ha tingut sobre aquest. L'últim d'aquests pilars que cal assenyalar hem de parlar de l'alliberament de la dona; l'autoorganització de les dones dins del moviment és un element fonamental i la lluita contra el patriarcat és part fonamental del programa dels revolucionaris kurds, tal com ho expressa Öcalan, "*sense l'alliberament de la dona no pot haver un Kurdistan lliure*"[17].

A les quatre parts del Kurdistan el moviment d'alliberament kurd està lluitant per construir una societat lliure, però el Kurdistan Nord i Rojava són els exemples més clars, on tot i l'enorme repressió i la guerra, el confederalisme democràtic està en marxa. El moviment revolucionari kurd junt amb els seus pobles germans estan donant una lliçó al món. La modernitat democràtica enfront de la modernitat capitalista; enfront de la història de l'ocupació, el colonialisme i la invasió, el poble kurd està construint una societat democràtica, igualitària i lliure.

16.- ÖCALAN, Abdullah (2012), Hoja de ruta hacia la paz en el Kurdistán, Txalaparta, Tafalla, p. 133

17.- ÖCALAN, Abdullah (2010, 9 de marzo), "La revolución es femenina", Gara. Consultado el 16 de mayo 2015: <http://gara.naiz.eus/paperezkoa/20100309/187143/es/La-revolucion-es-femenina>

CAPÍTOL 4: EL CONFEDERALISME DEMOCRÀTIC[18]

Solidaridad Kurdistán

"El Confederalisme Democràtic del Kurdistan no és un sistema estatal, sinó un sistema democràtic de les persones sense un Estat. Amb les dones i la joventut a l'avantguarda, és un sistema en el qual tots els sectors de la societat desenvoluparan organitzacions democràtiques pròpies. És una política exercida pels ciutadans lliures confederals, iguals per a escollir els seus representants regionals. Està basat en la seva pròpia força i habilitat. El seu poder deriva de les persones i en totes les àrees, incloent-hi l'economia, es buscarà l'autosuficiència."

Abdullah Öcalan, Al Poble Kurd i a la Comunitat Internacional.

El Confederalisme Democràtic és la proposta d'Abdullah Öcalan per a una solució de la qüestió kurda, dels problemes d'Orient Mitjà, i no tan sols d'això, sinó que considera que aquesta pràctica política pot ser clau per a l'alliberament i vertadera democratització dels pobles del món. El Confederalisme Democràtic és el programa i la meta dels partits i de la resta de col·lectius que s'agrupen sota la KCK (Koma Civakên Kurdistan, Confederació dels Pobles del Kurdistan).

18.- Article aparegut a: https://solidaridadkurdistan.wordpress.com/confederalismo-democratico/

Si bé als seus orígens el PKK, i Öcalan, com a principal ideòleg, lluitaven des d'una perspectiva marxista-leninista per la creació d'un Estat kurd, amb el pas del temps es van fer visibles els errors d'aquesta concepció de l'alliberament social i nacional, i Abdullah Öcalan, influenciat per pensadors com l'anarquista i ecologista social Murray Bookchin o el sociòleg Immanuel Wallerstein, va avançar des d'un socialisme de caràcter centralitzador i estatista, a un socialisme d'influència llibertaria, un socialisme democràtic l'administració del qual "*pot ser anomenada administració política no estatal o democràcia sense Estat*". Öcalan ha desenvolupat una crítica a l'Estat-Nació que l'ha portat a interpretar el dret dels pobles a l'autodeterminació com "*la base per a l'establiment d'una democràcia de base, sense necessitat de buscar noves fronteres polítiques*".

A la seva publicació El Confederalisme Democràtic (pàg. 21), Öcalan presenta aquesta forma d'organització social així:

"Aquest tipus d'autoritat o administració pot ser anomenada administració política no estatal o democràcia sense Estat. Els processos de presa de decisions democràtiques no han de ser confosos amb els coneguts processos de l'administració pública. Els estats sols administren, en canvi les democràcies governen. Els Estats estan fonamentats en el poder, mentre que les democràcies estan basades en el consens col·lectiu. El mandat de l'Estat està determinat per decret, encara que pot ser en part legitimat a través d'eleccions. Les democràcies utilitzen eleccions directes. L'Estat utilitza la coerció com a mitjà legítim. Les democràcies se sustenten sobre la participació voluntària.

El Confederalisme Democràtic està obert a altres grups i faccions polítiques. És flexible, multi-cultural, anti-mo-

nopoli, i orientat al consens. L'ecologia i el feminisme són pilars centrals.

Dins del marc d'aquest tipus d'autoadministració, una economia alternativa es torna quelcom necessari, ja que incrementa els recursos de la societat en comptes d'explotar-los i així fa justícia a les múltiples necessitats de la societat."

El Confederalisme Democràtic planteja un rebuig del centralisme i basa el seu confederalisme en la tradició i herència col·lectiva que dins del poble kurd es troba en l'organització de clans i tribus. Aquest tipus d'organització s'ha oposat sempre als imperis i Estats que han buscat centralitzar el poder. Però per altra banda, com bé planteja Öcalan, aquestes formes socials tribals poden arribar a convertir-se en institucions parasitàries i per tal d'evitar-ho se les ha d'integrar en la lluita pel canvi democràtic. Respecte a l'Estat, Öcalan és profundament crític amb aquest, el defineix com una entitat militarment estructurada i per a la qual la guerra i la militarització de la societat són qüestions clau; però al mateix temps argumenta que la seva abolició total avui en dia no és possible. És per això que el Confederalisme Democràtic és l'eina per la qual l'organització de base i democràtica al marge del control estatal, possibilitarà la superació de l'Estat un cop es demostri la capacitat del Confederalisme Democràtic. Però aquesta convivència que pot donar-se amb l'Estat no significa una subjugació a aquest, doncs, encara que el Confederalisme Democràtic és una política de pau, les confederacions democràtiques han de mantenir les seves forces d'autodefensa per a protegir-se dels atacs de l'Estat i exercir així el seu legítim dret a la defensa.

Com es veu en l'extracte citat de l'obra d'Öcalan, aquesta organització política no estatal requereix una organització econòmica alternativa al capitalisme, per a tal fi el

Confederalisme Democràtic es dota del socialisme. Als orígens del pensament d'Öcalan i del PKK, com s'ha dit, estava el marxisme-leninisme, però aquesta concepció de l'alliberament social va ser abandonada i criticada per Öcalan que plantejà el socialisme democràtic com a alternativa a l'economia actual. Aquest socialisme té un marcat caràcter local i autogestionari, com no podia ser d'altra manera en una proposta política que rebutja l'Estat, plantejant la democràcia directa com l'alternativa.

Per tant, davant la barbàrie capitalista i la centralització del socialisme estatal, el Confederalisme Democràtic planteja la necessitat que la possessió dels recursos econòmics no estigui en mans de l'Estat, sinó de la societat. Aquesta economia ha d'enfocar-se en una redistribució justa dels recursos econòmics i l'objectiu d'aquesta ha de ser els beneficis socials, no l'acumulació de riqueses o la sobreproducció. Tal com ho expressa Öcalan:

"Una de les principals raons del deteriorament de la societat es troba en els efectes nocius dels mercats financers. La producció de necessitats artificials, la cerca interminable de nous mercats de consum i la cobdicia sense límits de beneficis cada cop majors són els responsables de la diferencia cada cop més abismal entre pobres i rics, engrandint diàriament el batalló dels que viuen sota l'ombrall de la pobresa o, fins i tot, dels que passen gana. Una política econòmica d'aquest tipus no es pot tolerar més. Aquest és doncs, el desafiament més gran del projecte socialista: implementar una política econòmica alternativa que no aspiri únicament al benefici pel benefici, sinó a una distribució justa dels recursos i a la plena satisfacció de les necessitats bàsiques del conjunt de la societat "[19]

19.- Abullah Öcalan, Guerra i pau al Kurdistan, pàg. 36.

Però el socialisme no és sols l'alternativa econòmica per a la distribució justa dels recursos i perquè aquests estiguin en mans de la societat i no de l'Estat o de les corporacions, sinó que, a més a més, l'alternativa socialista es fa necessària doncs és l'única que pot conservar el medi ambient, per tant és l'única compatible amb l'altre dels pilars del Confederalisme Democràtic, l'ecologisme. Aquesta importància de l'ecologisme i la seva relació amb el socialisme és resumida en un fragment de Guerra i Pau al Kurdistan:

> *"Un model de societat ecològic és per essència un model socialista. Un equilibri ecològic sols serà possible amb el pas d'una societat alienada, basada en el despotisme, a una societat socialista. Seria il·lús creure que la preservació del medi ambient és compatible amb el sistema capitalista. Al contrari, el sistema capitalista contribueix àvidament a la devastació del medi ambient. Ha de tenir-se seriosament en compte la protecció ecològica en el procés de canvi social"* [20]

L'altre de les qüestions que el Confederalisme Democràtic planteja com a primordials i que és un pilar de la seva proposta és l'alliberament de la dona. A la seva crítica a l'Estat, Öcalan assenyala com un dels pilars ideològics de l'Estat al sexisme. Assenyala com l'Estat i el capitalisme converteixen a la dona tant en objecte sexual com en mercaderia i que sols permeten el seu desenvolupament per a convertir-la en un accessori de la societat patriarcal. Estableix, a més, una relació entre el poder, l'estatisme i el sexisme. Per tant un dels pilars del Confederalisme Democràtic és el feminisme. Aquesta necessitat de la lluita per l'emancipació de la dona augmenta encara més quan l'islamisme sexista s'imposa als Estats que sotmeten al Kurdistan, com és el cas de la dictadura islàmica de l'Iran. S'entén així que el PJAK (Partit per la Vida Lliure del

20.- Ibid. pàg. 35.

Kurdistan), integrat al KCK i l'àmbit d'actuació del qual és el territori Iranià; estigui nodrit de nombroses dones que, com elles mateixes indiquen, lluiten tant per l'alliberament nacional com per l'alliberament femení.

Les llibertats individuals, com per exemple d'expressió i de decisió, són altres de les bases del Confederalisme Democràtic pel que lluita la KCK, i que junt amb els punts ja esmentats conformen aquesta proposta per a l'alliberament del Kurdistan, la qual és un exemple per als pobles del món.

CAPÍTOL 5: EL MOVIMENT FEMINISTA KURD

Gatamaula

Text del Moviment de dones del Kurdistan[21]

El moviment per l'alliberament de les dones kurdes té els seus inicis a finals dels anys 80 amb la creació d'una organització de dones des de l'exili, i es vertebra actualment al voltant del KJB, que n'és el focus.

La premissa d'Abdullah Öcalan que diu que "el poble kurd no serà lliure fins que les dones kurdes no ho siguin" suposà un punt de partida per l'entrada de les dones en els diferents àmbits de lluita (armada, política o social) i propicià l'existència de les primeres revoltes populars liderades per dones al Kurdistan. El temps viscut a les muntanyes les allunyà dels valors i rols conservadors i experimentaren noves formes d'entendre la vida a nivell individual i col·lectiu.

El fet de patir reticències cap a la seva implicació en la lluita armada per part dels seus companys de lluita, les portà a concloure que caldria dur a terme una lluita feminista dins del Moviment d'Alliberament Nacional Kurd i, alhora, més enllà d'aquest. L'autoorganització de les dones, que fou la fórmula per la qual apostaren, permeté fer un treball feminista sense veure's limitat per altres qüestions i això va fer possible desenvolupar un discurs específic de com afecta el conflicte armat i polític a les dones kurdes. Es podria dir que l'autoorganització va ser una garantia per-

21.- Traduït per Gatamaula, Col·lectiu de Dones Feministes.

què el Moviment d'Alliberament Nacional Kurd escoltés i assumís els raonaments per avançar en l'aniquilació del Patriarcat. Raonaments elaborats primer per dones amb consciència feminista, ecologista, socialista i nacional; i després acatats per la totalitat del Moviment.

Avui dia, l'autoorganització de les dones al Kurdistan, a banda de materialitzar-se amb una estructura fora del Moviment d'Alliberament Nacional, pren una dimensió real en el si d'aquest. En la presa de decisions, les dones tenen un espai propi per a fer les seves anàlisis, i després les traslladen al conjunt de la militància. De la mateixa manera, en mitjans de comunicació afins, les dones fan primer les seves valoracions i després una de conjunta amb la resta de companys. D'aquesta manera l'autoorganització esdevé una pràctica transversal.

De forma paral·lela, en el terreny ideològic Abdullah Öcalan ideà una teoria que implicava un trencament amb el sistema de dominació patriarcal i l'esclavatge de la dona: La Teoria de la Ruptura. Aquesta teoria defineix el trencament mental, espiritual i cultural amb el sistema imperant. Contribueix a una comprensió i una identificació més profunda del funcionament del sistema dominant, així com a un augment de la consciència, el coratge i l'actitud de lluita contra el mateix sistema. La posaren en pràctica mitjançant la presa d'espais d'on havien estat apartades i comprovaren que podien ser competents i que eren capaces d'autogestionar-se.

De forma complementària, les dones han anat desenvolupant altres activitats per potenciar l'autoreflexió i l'alliberament dels homes, com és el projecte de Transformació dels Homes.

Cronologia del moviment feminista kurd

El 1987 es crea a Hanover (Alemanya) la Yêkitîya Jinên Welatparêzên Kurdistanê (Unió de Dones Patriòtiques del Kurdistan), la primera organització de dones kurda, creada a l'exili a causa de les prohibicions del govern turc, amb l'objectiu de desenvolupar l'autoorganització i la lluita per l'alliberament de les dones.

La pressió que l'estat turc exerceix sobre la població als anys 90 incrementa la intensitat amb què les dones s'impliquen en la guerrilla. A mesura que milers de dones s'unien a la lluita armada, era necessària un nou tipus d'organització, i així va ser com es va crear l'Exèrcit de Dones. Els rols que estaven acostumades a assumir pel fet de ser dones i l'impacte de la societat feudal kurda creà dificultats en el funcionament organitzatiu de l'exèrcit a causa d'una manca d'autoconfiança. No obstant això, gràcies a la seva fortalesa, convenciment i l'empoderament aconseguit a través de l'experiència en la presa de decisions quotidiana en àmbits antigament relegats als homes, van aconseguir un ràpid avenç en la seva autonomia ideològica, política, militar i social. D'aquesta manera motivaren un canvi en les estructures mentals dels homes i per extensió, de tota la societat kurda, fet que enriquí sens dubte la revolució democràtica que vol dur a terme el Moviment d'Alliberament Nacional Kurd.

L'activitat social i política duta a terme per les guerrilles, com a part del programa de formació de l'Exèrcit de Dones, va donar lloc a què les dones s'organitzessin en els pobles i ciutats. Això dugué a pensar que calia establir una organització de dones més àmplia, arreplegant a dones de l'exèrcit i d'associacions i col·lectius polítics i socials. Així, arran del Primer Congrés de l'Alliberament de les Dones del Kurdistan, es fundà Yekitiya Azadiya Jinen Kurdistan- Unió de Dones Lliures del Kurdistan (YAJK), l'any 1995. Va ser un procés molt important per les dones, ja

que va permetre el desplegament d'una perspectiva política i social pròpia, fugint de reproduir característiques masculines o adoptar rols de manera forçada. A més, es va apostar per primera vegada per construir ponts amb els moviments feministes d'arreu del món, i per aquest motiu la YAJK va participar en la Conferència de Dones de les Nacions Unides celebrada a Bejing el 1995.

El primer partit de dones kurdes es creà el 8 de març de l'any 1999 i s'anomenà Partit de Dones Treballadores del Kurdistan (PJKK), per tal de dotar d'una eina pràctica la ideologia de la lluita de les dones. Fou un pas important per guanyar una nova percepció pel desafiament del sistema patriarcal en totes les seves facetes i mecanismes. L'organització d'un partit de dones va estendre les formes i els continguts de la lluita i permeté avançar en la idea de la lluita per l'alliberament constant, interaccionant amb el nivell de consciència i amb la formació de la societat. En el III Congrés del partit, l'any 2000, se'n canvia el nom i neix el Partit de l'Alliberament de les Dones (PJA), amb l'objectiu de prendre responsabilitat universal i d'aglutinar experiències de dones kurdes i dones d'altres nacions. El 2002 s'uneix al debat de la Constitució de les Dones del Món, difonent el Projecte de Contracte Social de la Dona. El PJA té contactes amb organitzacions revolucionàries, organitzacions pels drets humans de dones, organitzacions que treballen per la cultura de la Pau arreu del món. El 2004 es crea el Partit d'Alliberament de Dones del Kurdistan (PAJK), que esdevé un paraigua per aplegar dones que lluitaven en diferents àmbits i acostar-les al Moviment d'Alliberament Kurd. Tanmateix, dins del Kurdistan, on estava tenint lloc un ressorgiment del moviment feminista es requeria altres fórmules d'organització més flexibles i àmplies. És així com s'aposta per un model confederatiu que convida a la participació d'individualitats i organitzacions de dones provinents dels quatre territoris kurds ocupats i

de dones que vivien a l'exili. Així neix, el 2005, el Koma Jinên Bilind- Alt Consell de Dones (KJB).

Les dones kurdes, que van conèixer-se a si mateixes i la seva força a través de la lluita pel seu alliberament, assumint el rol de poder d'avantguarda de la societat, han garantit un progrés significatiu en la revolució social al Kurdistan. Amb l'establiment del KJB, les lluitadores kurdes adquiriren encara més coratge i papers actius. Les experiències descrites del procés revolucionari del Moviment d'Alliberament de Dones del Kurdistan han esdevingut una garantia per la transformació de la societat, i han suposat un major grau d'alliberament individual i col·lectiu de la mateixa.

KJB: Principis i mode organitzatiu

El seu nom prové del terme kurd "Kom" que defineix l'organització social i comunal del període Neolític. Està obert a totes les individualitats i organitzacions que cerquen la llibertat en relació a les contradiccions patriarcals i la resolució i l'expressió de les contradiccions del sistema capitalista.

El KJB (Koma Jinên Bilind- Alt Consell de Dones) analitza la necessitat d'un model actual confederatiu d'organització de la societat en detriment de tots els modes històrics de producció patriarcals i es nodreix de les experiències i valors socials de les societats neolítiques a la Mesopotàmia. L'aspiració del KJB és estendre l'organització confederativa de les dones perquè tinguin un paper principal en la construcció d'una confederació democràtica, ja que es creu que és la que permetrà l'establiment d'una societat ecològica i democràtica basada en l'alliberament de gènere. La base fonamental per aquesta lluita és el desenvolupament d'una identitat alliberadora per les dones en totes les àrees de la vida. El KJB treballa per aconseguir una transformació no androcèntrica i focalitza els seus es-

forços en el camp ideològic, social, polític i d'autodefensa legítima. En aquest context, el KJB coordina les dones que treballen en els diferents àmbits de lluita.

Tant al Kurdistan com a l'Orient Mitjà hi han conviscut sempre pobles amb diferents cultures i creences i les relacions que havien establert entre ells sempre s'havien basat en la lliure associació i confederació. La colonització del segle XX per part de les potències occidentals destrueix les estructures històriques i imposa el model polític de l'estat nacional. El nacionalisme i el centralisme deterioraren la situació general i en concret la de les dones, arribant les darreres a un nivell d'exclusió social sense precedents. Per tant, segons el KJB, l'establiment d'un confederalisme democràtic és la solució més efectiva pels pobles de l'Orient Mitjà.

El KJB sosté que el nivell de llibertat d'una societat està directament vinculat al nivell de llibertat de les dones, i per extensió, que una democratització veritable només pot ser assegurada i garantida a través de l'alliberament de les dones. Es creu necessari situar l'alliberament de gènere en el centre de les aproximacions per la transformació social. La regió de la Mesopotàmia, on una vegada hi va haver una organització comunal de la vida, té el potencial per a realitzar una renaixença de les dones liderada per dones. Al mateix temps, el KJB reprèn la vessant respectuosa amb els recursos naturals que tenien els pobles antics i situa en el si del seu discurs la voluntat d'acabar amb l'explotació insostenible de la naturalesa. Finalment, l'objectiu del KJB és l'establiment d'una democràcia radical mitjançant una revolució ecològica i de gènere i atribueix un valor estratègic a l'establiment d'un autogovern democràtic de dones i pobles.

Com s'ha comentat anteriorment el KJB està format per un ventall molt divers, des de col·lectius socials fins a unitats d'autodefensa legítima. Cada agent conserva la seva autonomia però en qüestions que afecten la totalitat del mo-

viment de dones es busquen els punts en comú i es tracta d'arribar al consens. Cada organització té representació al Consell Executiu mitjançant l'elecció de representants.

El KJB intenta transportar a la realitat kurda les experiències de moviments feministes d'arreu del món i alhora treballa en diversos fronts per establir vincles que propiciïn l'intercanvi i la solidaritat entre les dones. Es veu a si mateix com una peça més en el moviment feminista mundial. Teixeix aliances entre les dones en lluita (tant en projectes democràtics, ecologistes o socialistes), promou la creació d'unions estratègiques transnacionals i coopera amb moviments feministes globals.

Hi ha organitzacions ideològiques, organitzacions polítiques i socials de masses, així com organitzacions que treballen en l'àmbit de l'autodefensa legítima. Implica la participació del PAJK en el camp ideològic, YJA en el camp de les organitzacions polítiques i socials i l'YJA Star en el camp de la legítima defensa i el comitè de dones joves. YJA Star assumeix la lluita ideològica i les formes organitzatives del moviment d'Alliberament de la Dona del Kurdistan. Tanmateix es manté al marge de l'organització confederativa del KJB i alhora té una estructura militar independent dins de les Forces de Defensa del Poble. Les relacions entre el KJB i la YJA Star s'asseguren mitjançant la participació de membres del KJB dins del Comité de Defensa del Poble.

Un cop l'any se celebren les Assemblees per la Llibertat de les Dones i és l'òrgan de presa de decisions més important. Durant la resta de l'any, el Consell Executiu és l'ens que coordina i implementa les decisions d'aquesta. Està integrat per 23 representants, 7 de les quals són les coordinadores del KJB. En el funcionament rutinari del KJB hi ha una forta voluntat de participació democràtica, obertura i transparència. La presa de decisions té en compte les especificitats i la necessitat d'espais per part de col·lectius que així ho demanin. Qualsevol membre del KJB pot fer

arribar les seves exigències o suggeriments en relació a la gestió del Consell Executiu a l'Assemblea.

PAJK

El PAJK marca el camí ideològic del KJB i és el responsable de traslladar la perspectiva feminista a totes les àrees de treball, així com de la formació dels quadres polítics. Sistemàticament duu a terme activitats centrades en el desenvolupament ideològic, filosòfic, teòric, acadèmic, cultural i artístic de les dones. Fomenta els debats respectuosos i les relacions lliures entre les dones, i les forma per tal que afrontin el seu compromís en les diferents àrees de lluita del KJB. És el motor ideològic del moviment d'Alliberament de les Dones. La tasca del PAJK és la d'estendre la ideologia feminista i formar els quadres de dones. Així:

Duu a terme activitats que inclouen la recerca, publicacions i estudis ideològics, per tal d'assolir estàndards acadèmics independents.

Promou l'autoorganització de les dones en els àmbits de la comunicació, cultura, art, literatura, economia i política per tal de desenvolupar continguts democràtics que incorporin la visió feminista en aquests camps.

Promou l'establiment d'acadèmies de dones que eliminin les característiques antisocials i elitistes de la ciència que són imposades per la mentalitat dominant masculina del sistema educatiu hegemònic.

Treballa per a desenvolupar la Jinelogy, terme kurd per descriure la "ciència de la dona", que cerca una perspectiva lliure, democràtica feminista en detriment dels enfocaments patriarcals clàssics. La clau és oferir una visió interdisciplinària que inclogui una combinació de

totes les ciències socials i la interacció entre individus, societats, natura i univers.

YJA

Des de l'òptica de la transformació feminista, la missió de la YJA és la democratització de la societat a través de l'organització autònoma de les dones. L'YJA la composen organitzacions locals i regionals que uneixen a dones del Kurdistan i de l'Orient Mitjà. Té la responsabilitat de desenvolupar i implementar polítiques per l'establiment d'una societat democràtica i la unitat nacional al Kurdistan prenent com a base l'organització confederativa de dones.

Començant pels assentaments més petits (pobles, barris, districtes, províncies, etc.) YJA manté l'autoorganització i la consciència de les dones mitjançant la formació d'assemblees, consells i comunes, etc. L'YJA treballa coordinant el treball, tasques, decisions, cooperació i solidaritat des de la més petita associació local fins als òrgans supralocals de l'Assemblea.

L'YJA tracta de fomentar la solidaritat i la consciència col·lectiva per tal d'enfortir les estructures de base comunals i democràtiques. Desenvolupa i coordina comunes i cooperatives que responen a les necessitats de les dones i de la societat. En matèria de salut, l'YJA, col·labora per implementar institucions que es responsabilitzin dels problemes de salut propis de les dones.

YJA també lluita contra els feminicidis. Els Assassinats de dones sota el pretext de l'"honor" encara són tabús i espanten les vides de les dones a l'Orient Mitjà i el Kurdistan. Al mateix temps l'YJA intenta instruir a la societat i desenvolupa mètodes radicals de lluita per contrarestar les formes físiques i estructurals en les quals es manifesta la violència contra les dones (violacions, circumcisions, lapidacions, execucions, poligàmia, suïcidis, etc.)

YJA també lluita contra les massacres culturals i socials perpetrades contra la llengua i la cultura kurda dutes a terme per les polítiques d'assimilació dels estats colonials. Té projectes de promoció de la cultura kurda tant a dins com a fora del territori.

Legítima defensa i YJA STAR

YJA Star es defineix a si mateix com el responsable del desenvolupament de la consciència de la legítima defensa i l'autodefensa. Hereva de la creació de l'exèrcit de dones el 1993, el YJA Star té una estructura autònoma avui dia. Qualsevol dona al Kurdistan o a l'Orient mitjà s'enfronta a pors, atacs i violacions dels Drets Humans diàriament. Fins i tot avui, les kurdes i la societat kurda topen amb el perill del genocidi i les massacres. Per tant, l'existència del YJA Star és essencial. Es defineix a si mateix com una força de defensa i protecció del KJB i tots els valors que s'han guanyat a través de la lluita per l'alliberament. De manera específica, desenvolupa una consciència, organització i lluita d'autodefensa contra tota mena d'opressions i violències vers les dones.

Comitè de dones joves

El jovent i en especial les dones joves, necessiten les seves organitzacions específiques per ser capaces de protegir-se dels assalts ideològics, polítics, psicològics i físics. Per aquesta raó, el KJB ha organitzat el comitè de dones joves en el context del moviment juvenil i les organitzacions de base. El dinamisme del jovent és un factor que pot contribuir a la transformació social, i per això es creu estratègic que prenguin un paper actiu en la lluita. Les joves lluiten contra l'opressió econòmica i cultural a les quals són exposades per part d'agents reaccionaris del sistema i la societat. Resisteixen contra la supremacia dels adults que intenten utilitzar l'energia transformadora pròpia del

jovent pels seus propis interessos. Concretament tracten de mobilitzar a dones joves contra l'extensió de la prostitució, les drogues, el tràfic de dones i criatures, el reclutament de joves per fer d'informadores dels serveis secrets, o l'explotació laboral.

El model del KJB ha esdevingut un sistema alternatiu i funcional d'organització de dones. Un dels resultats més visibles és la forta participació i autoconfiança de les dones en el camp de la política i en tots els àmbits de la societat.

Avui, el lema: "Jin, Jîyan, Azadî!" ("Dones, vida, Llibertat!") que és present en totes les manifestacions i parlaments, ha esdevingut una manera d'entendre la vida al Kurdistan.

CAPÍTOL 6: EL CONTEXT GEOESTRATÈGIC

@BlackSpartak.

Desentranyant el Gran Joc. Anàlisi de la situació actual d'Orient Mitjà.[22]

Des de la llunyania i l'aparent tranquil·litat europea contemplo amb cert espant i fascinació l'escenari regional anomenat Orient Mitjà o Pròxim Orient (per a Europa). En aquests moments s'estan desenvolupant conflictes armats a Síria, Iraq, Líban, Palestina, Iemen i Líbia. Però si mirem una mica més lluny també podrem escoltar ressons dels conflictes de Somàlia, Sudan del Sud, Mali, Nigèria, República Centreafricana, Afganistan, Pakistan i el recent xoc entre Armènia i Azerbaidjan.

2014 està sent un any especialment turbulent, i la situació francament amenaça de convertir-se en una gran catàstrofe mundial si no s'atura el caos imperant. En les meves visites cibernètiques segueixo diversos conflictes amb força detall de forma diària. Amb aquest article pretenc analitzar què està passant en aquests territoris i per què. Em centraré en els conflictes que he dit al principi deixant els conflictes del Iemen i Líbia per a una altra ocasió. Intentaré dibuixar un escenari comprensible perquè qui llegeixi aquest article tingui una mica més de llum sobre aquests conflictes tan complexos.

22.- Article de @BlackSpartak aparegut l'agost de 2014 a https://procesembat.wordpress.com/2014/08/14/desentranyant-el-gran-joc-analisi-de-la-situacio-actual-dorient-mitja/"

Totes aquestes guerres que ens apareixen descontextualitzades i fins i tot irracionals, en realitat reflecteixen un delicat conflicte d'interessos entre les grans potències mundials i també entre les potències que es disputen la regió. La guerra és la política amb altres mitjans. No descobreixo res dient que es tracta de la regió més estratègica del planeta, pel fet que en aquesta zona es troben les reserves de petroli més importants. Del seu control depèn en una bona part el destí dels Estats Units, la Xina o Rússia com superpotències globals. I per als seus fins utilitzen els seus aliats locals com Turquia, Aràbia Saudita, Iran o Israel. Que aquests països siguin de vegades utilitzats pels grans blocs no vol dir que no tinguin una agenda pròpia que de vegades s'escapa del control dels seus protectors.

I és que a la regió es produeix, com dic, una llarga lluita de poder entre molts actors. Es tracta d'una aposta a llarg termini en què cadascú intentarà aconseguir l'hegemonia. Es barregen factors econòmics i polítics amb la complexa composició ètnica, lingüística i religiosa de la zona. Afortunadament els pobles també han de ser tinguts en compte, ja que a vegades són capaços d'aixecar organitzacions de masses capaces de desafiar estats, com és el cas del Hamàs palestí, el Hezbol·là libanès o el PKK kurd.

Analitzant globalment els conflictes ens ve la temptació de creure que algú ha decidit acabar amb tot d'una vegada i deslligar totes les tensions i frustracions que s'han anat acumulant durant dècades. En un moment com l'actual, en què Hamàs va llançar uns míssils contra la central nuclear israeliana de Dimona, a 36 quilòmetres al sud de Beerxeba al desert del Nègueb, i declara que ho va fer expressament, indica que la guerra va de debò – buscant la destrucció total de l'enemic. Ho indica també veure les execucions de masses que està duent a terme l'Estat Islàmic a l'Iraq i a Síria cada vegada que conquisten un territori. Són punts de no retorn. No esperen sobreviure a la guerra i ho demostren així. La desesperació es barreja

amb la crueltat i es porta al camp de batalla. I ningú dóna la vida d'aquesta manera per interessos aliens.

Context global.

Com he dit, tenim en potència una guerra d'interessos entre els Estats Units i Rússia pel control de la regió. En realitat Rússia no està fent gran esforç per prevaler. Però els errors polítics dels Estats Units han anat posant en safata una sèrie de situacions que l'han beneficiat. Ara per ara Rússia és la principal valedora del president Bashar al-Assad, que governa a Síria. L'única base militar a l'exterior que té Rússia ha servit perquè el govern d'al-Assad no hagi estat escombrat per la revolució de colors que va viure el país el 2011 i la guerra conseqüent.

De la mateixa manera, amb els anys, l'Iran s'ha anat apropant als interessos de Rússia. Amb l'anterior president Ahmadinejad, Iran va esdevenir una potència regional a tenir en compte. Però la seva política agressiva amenaçava d'arrossegar el país a la guerra amb els Estats Units, cosa que certs sectors no volien de cap manera. Les formes menys agressives i més conciliadores del president Rouhani, han fet que en part s'aixequin les sancions econòmiques que llastaven el país per part d'Occident. Però això no ha acostat políticament l'Iran a Europa i els Estats Units. Iran sap perfectament qui són els seus aliats estratègics: Rússia i la Xina. De manera que intenta entrar al bloc euro-asiàtic que conformen aquests dos grans països.

Precisament l'entrada de la Xina a escena en el joc no ha estat innòcua. Ha tingut l'efecte de fer canviar les lleialtats. Des de fa uns anys la Xina s'ha convertit en el principal importador de petroli de l'Aràbia Saudita. I no és casual que també des de fa aproximadament el mateix temps la política del regne dels Al Saüd hagi estat més "independent" dels Estats Units. En aquests últims anys els àrabs han fet diversos exabruptes contra els governs europeus i

americans, que els han arribat a ficar en alguna crisi diplomàtica. No és casual que en els mitjans de comunicació occidentals apareguin cada vegada amb més freqüència notícies i informacions sobre l'Aràbia Saudita, cosa que pràcticament mai passava en els anys 80 i 90 La desafecció cada vegada és més gran.

La política energètica d'Obama, en intentar explotar el combustible fòssil nord-americà mitjançant el fracking, ha fet als Estats Units més autònoms respecte al cru saudita. I per l'altra banda la creixent voracitat del colós xinès ha fet que les seves importacions creixin i creixin cada any. Tot això es tradueix en un procés de canvi. Aràbia, probablement no acabarà aliada a la Xina. Té de moment altres preocupacions. Com la d'estendre la Jihad, de la qual és principal finançadora.

I Aràbia té un seriós conflicte d'interessos amb l'Iran. L'onada de guerres actuals té molt a veure amb la guerra política entre aquestes dues potències regionals. No volen enfrontar-se directament i es van enfrontant a tercers països, de la mateixa manera que l'URSS i els Estats Units van dur a terme la Guerra Freda. Aràbia utilitza la Jihad, i l'Iran les milícies xiïtes, com ara Hezbol·là o els milicians xiïtes de l'Iraq. Tots dos tenen els seus aliats al terreny i els seus detractors. A causa d'aquest enfrontament, dur a terme una política independent es torna bastant complicat. En aquest context hi ha els kurds, amb el seu projecte nacional i social, o altres revolucionaris en altres països, que no passen pel seu millor moment.

Israel juga un paper diferent. Es tracta d'un guardià de la regió. Aliat occidental, també té els seus moments d'actuació autònoma sense retreure comptes a ningú i de vegades fins i tot contrariant els interessos nord-americans. L'aliança estratègica entre Israel i la monarquia saudita va mantenir la regió pacificada fins fa poc. Tots dos han estat els bastions del capitalisme en el territori que va ser amenaçat en els anys 60 pel socialisme àrab i panarabista

de Nasser, per Muammar El Khaddafi, o pels comunistes. Després vam veure que el socialisme àrab no era tan socialista i que el moviment comunista es va enfonsar.

Síria.

Comencem amb aquest país, ja que és el que porta en guerra més temps. El seu conflicte va començar el 2011 quan va esclatar la Primavera Àrab. La Primavera Àrab havia enderrocat els governs d'Egipte i Tunísia, i ara s'estenia a Síria i Iemen. Amenaçaven d'enderrocar també aquests règims autoritaris (que ho són encara que celebrin eleccions), però aquests governs van aconseguir resistir el conflicte intern i van acabar en guerra.

Estats Units tenia Síria en el seu punt de mira des de 2001. Síria era un dels tres "estats terroristes" dels quals parlava George Bush, juntament amb l'Iran i Corea del Nord. Per tant estava cantat que hi hauria alguna operació contra aquest país. De tal forma quan va esclatar la primavera àrab a algú se li va acudir que també es podria aprofitar per organitzar una "revolució de colors", és a dir, provocar un canvi de règim mitjançant les protestes controlades i impulsades per una oposició favorable als interessos occidentals.

Les revolucions de colors van funcionar per canviar els governs a Ucraïna i en una sèrie de països de l'Àsia Central. Ara es repetiria l'operació amb Síria i Líbia, dos països enemics d'Occident. Es va saber més tard el paper central que van tenir els Germans Musulmans a les primaveres àrabs. Aquest partit de tendència islamista moderada i democràtica va ser utilitzat com a arma per canviar els règims de l'Orient Mitjà i posar-los al servei d'Occident. Era finançat per Qatar, país del golf Pèrsic d'immensa fortuna. Qatar en aquest cas també va voler enderrocar el règim sirià perquè volien controlar els seus gasoductes i oleoductes.

El cas és que les protestes van derivar en una guerra oberta. Hi havia agitadors professionals tant afins a la Germandat Musulmana (controlats per Qatar i Turquia), com a integrants dels serveis secrets occidentals. Però les protestes també van desembocar en un procés revolucionari. Molts barris i pobles van ser controlats per comitès populars que van començar a controlar el seu territori.

Però la presa de territoris també va produir la gradual entrada de combatents mercenaris i aventurers per Jordània i Turquia, que al principi van estar a càrrec de Qatar i de Turquia, però també de França i Gran Bretanya. En aquesta primera etapa Israel i Aràbia Saudita romanien com a espectadors, col·laborant però sense tenir un paper primordial. El suborn de certs generals i oficials de l'exèrcit sirià va provocar defeccions nombroses de soldats sunnites, que ara es posaven al servei de la revolució. Aviat es va crear l'Exèrcit Lliure de Síria i més tard un govern provisional a l'estranger.

Però el govern sirià va aconseguir resistir. Es va tancar a les ciutats i va abandonar el camp que va ser pres per les milícies [veure anàlisi de la Revista Amor i Rabia. pdf]. Síria va començar a rebre suport militar de Rússia. I així van sobreviure l'any 2012, amb grans revessos però aguantant. Els partidaris del govern generalment es concentraven a les regions poblades per les minories cristiana, drusa i xiïta. Els seus detractors predominaven entre la majoria sunnita.

L'any següent la guerra va passar a majors. Les ofensives estaven millor realitzades, amb millor material bèl·lic i amb un major nombre de tropes implicades. L'exèrcit sirià s'havia refet, i l'Exèrcit Lliure era cada vegada més gran. En aquest moment anaven entrant al país a poc a poc jihadistes que anaven contractant els governs d'Aràbia, Qatar i Turquia. Buscaven tenir un exèrcit milicià capaç de derrotar el govern sirià. Ja no bastaven mercenaris. Ja no s'allistaven nous voluntaris locals en els números ne-

cessaris, de manera que calia portar-los de fora. Els primers "voluntaris" van ser els 1500 condemnats a mort a l'Aràbia Saudita. Més tard van enviar a tots els islamistes radicals de la península aràbiga que van poder reclutar. I quan el flux de persones s'aturava, s'afegien nous països. Islamistes de Líbia, de Tunísia, d'Egipte, de Jordània ... fins i tot palestins.

D'aquesta manera es va anar ofegant la revolució política al país. Els revolucionaris anaven sent apartats de tots els fronts. Els substituïa una horda de fanàtics disposats a tot. També poc a poc van començar les execucions dels líders militars laics, els que no es plegaven a les ordres dels islamistes. El control va passar a mans de la Jihad. I la Jihad va començar a l'estiu de 2013 un atac sistemàtic contra el territori kurd. D'aquesta manera va entrar en el joc el PYD (partit germà del PKK del Kurdistan turc) i les seves milícies YPG i YPJ (una milícia de dones kurdes).

Els kurds fins ara havien intentat mantenir-se al marge del conflicte. Van formar milícies d'autodefensa per controlar el seu territori, i es van dedicar a portar a terme un procés de transformació social i cultural. Quan van dominar el seu territori van posar al capdavant una nova administració kurda en marxa. I quan la Jihad els va atacar, es van defensar. Les milícies van anar creixent i guanyant experiència. Comptaven amb bastants milicians foguejats a Turquia que havien lluitat amb el PKK. Van aconseguir derrotar tots els atacs que els van fer, i van començar a conquerir tots els territoris de majoria kurda que van poder, que en diuen Rojava. Quan els van tenir, van establir tres cantons que romanen com illots independents. Al Kurdistan sirià funciona una mena d'administració democràtica i revolucionària basada en el confederalisme democràtic de Abdullah Öcallan, el líder del PKK empresonat a Turquia. Són el territori més lliure de Síria ara mateix, i és cèlebre per les seves nombroses milicianes que combaten braç a braç amb els homes, cosa que contrasta amb el masclisme

imperant a la regió. De fet són l'única força d'esquerres que controla un territori (considerar Al-Assad d'esquerres, per molt que es digui antiimperialista i sigui sostingut pels comunistes sirians, és una exageració). La revolució kurda segueix el seu curs avui dia, i fins i tot es comença ja a estendre per l'Iraq.

Però l'any 2013 també va veure l'entrada en el conflicte sirià de Hezbol·là. Aquest partit-milícia va decidir donar suport al govern sirià militarment. Van enviar diversos milers de milicians, i aviat van marcar la diferència. Pel que sembla les tropes de Hezbol·là tenen una preparació militar molt competent, i van ser utilitzades de tropa de xoc en diversos combats importants. Els sirians governamentals van recuperar amplis territoris durant aquest any.

Com la línia que prenia la guerra a Síria sembla que no li agradava als Estats Units, el setembre de l'any passat van ordir un muntatge basat en una explosió amb armes químiques. Els russos van ser capaços de desactivar tot el muntatge i oferir una sortida diplomàtica que va salvar la cara fins i tot als americans, que havien fet el ridícul. Síria es va salvar de la intervenció internacional.

Des de finals de l'any passat al camp islamista anava destacant una formació anomenada Estat Islàmic de l'Iraq i de Síria (EIIS o EIIL, per Llevant, en referència al Llevant àrab (Líban, Síria, Iraq, Jordània). També se la coneix per les sigles en anglès, ISIS; o en àrab, Daaesh. Quan l'any passat es van produir 8 fugides enormes de presos a l'Iraq, Pakistan, Líbia, Tunísia ... Eren fugides molt sospitoses, ja que es van produir en la mateixa temporada. Era obvi que algú havia orquestrat tot això. Se li donava la culpa Al-Qaida, però estava l'operació orquestrada per l'Aràbia Saudita. Alguns acusen Bandar Bin Sultan, un dels homes més poderosos d'Aràbia i cap dels serveis d'intel·ligència saudites de ser el cap d'Al-Qaida. El cas és que Bin Sultan estava a càrrec de la guerra bruta a Síria.

D'altra banda, el cop d'estat a Egipte del general Al Sisi va donar el cop de gràcia als Germans Musulmans. Això va produir una crisi política a Qatar. La via de l'islamisme democràtic va quedar tancada definitivament. Qatar es va anar apartant discretament de la guerra a Síria.

Al començament d'aquest any esclatava una guerra a la rereguarda del bàndol rebel. No s'entenia aquest moviment egoista i suïcida, atès que podia provocar la victòria del bàndol governamental. Però hem vist en el transcurs dels mesos que s'ha consolidat en un ampli territori un exèrcit seriós, l'EIIS. Fins ara el bàndol rebel era una coalició inestable de fins a 800 grups de milícies diferents.

L'EIIS a Síria està conformat per una plèiade de combatents estrangers de tot el món. Hi ha txetxens i daguestanesos. Hi ha pakistanesos, tayics, xinesos musulmans, uzbeks, indonesis, malais. Hi ha molts integrants dels països del golf Pèrsic, de Líbia, de Tunísia, d'Egipte, del Marroc. Però també hi ha europeus i nord-americans. Serveixi d'exemple que fa uns dies van detenir dues noies de Melilla per intentar unir-se a la Jihad. Es diu que combaten a Síria i l'Iraq fins a 10.000 ciutadans europeus. De fet preocupa l'actual onada de manifestacions a favor de l'Estat Islàmic en llocs com Amsterdam, Manchester o Berlín. Els musulmans d'Europa s'estan inclinant per la Jihad, cosa que portarà seriosos problemes en el futur. Sobretot preocupa el retorn de tot aquest contingent. Com aquest rocambolesc cas, en què un grup de 6000 jihadistes tunisians va ser expulsat de Turquia i va acabar a Itàlia. I tot això fa uns dies només.

Però la Jihad és el gran monstre que ha provocat la situació siriana. És l'exèrcit concebut estratègicament pels EUA i l'Aràbia Saudita per enfrontar eventualment amb l'Iran, en cas que guanyessin les guerres de Síria i l'Iraq. Però en els últims temps sembla haver pres un camí autònom, sense fer gaire cas de les condemnes internacionals, provocant un distanciament de l'Aràbia Saudita, i els bombardejos

actuals dels avions dels EUA. Curiosament els jihadistes no fan res contra Israel, ara que està atacant Gaza. Tots els seus esforços se centren a consolidar l'Estat Islàmic a Síria i l'Iraq. Aquesta situació dóna lloc a no poques teories de la conspiració.

Qui més pateix la guerra és, lògicament, el poble sirià. Avui ja es calcula en unes 170.000 persones mortes i hi ha més de 7 milions de persones desplaçades pel conflicte, una bona part repartida pels països de la zona. Per exemple, el Líban té un problema seriós respecte a la quantitat de refugiats, ja que aquests representen ara gairebé una quarta part de la població del país. Els camps de refugiats a l'estranger van ser llocs de reclutament de milicians rebels. Era lògic que existís un odi contra al-Assad, especialment entre la població sunnita. Però amb el temps aquest flux s'ha anat acabant també.

El conflicte ha superat les fronteres de l'estat sirià. S'ha estès a l'Iraq i el Líban, i ha fet que Jordània i Turquia es vagin replantejant el seu suport total als rebels. De fet s'ha produït un retraïment d'aquests dos estats. No obstant això fins fa molt poques setmanes Turquia seguia permetent el pas de jihadistes pel seu territori. Alguns ben armats. I fins i tot creuaven la frontera autèntics combois amb diversos tancs que passaven des de Turquia a Síria. Sembla que Turquia ja es vol treure de sobre tots els jihadistes i els envia a Síria. A la primavera va participar directament en l'operació d'invasió de Latakia a la costa siriana. Els rebels van creuar uns quilòmetres de Turquia per sorprendre els soldats sirians a la seva rereguarda. Aquesta operació no va arribar a bon port, i els sirians van reconquerir el territori perdut, infringint fortes pèrdues als rebels, la qual cosa també ha contribuït que els turcs es vagin retirant discretament de l'escenari. Cal dir-ho, es va tractar de tota una invasió des de territori turc contra Síria. Si això ho hagués fet Síria, la comunitat internacional ja l'hauria envaït. També Israel ha arribat a vegades a bombardejar

territori sirià per protegir els rebels. Però els sirians prou tenen amb guanyar la guerra en què estan ficats com per atacar Israel.

En aquests moments els principals actors són tres. El govern d'al-Assad amb el seu exèrcit, les seves milícies voluntàries i el seu gran aliat, Hezbol·là; l'Estat Islàmic que està guanyant la batalla a tots els grups rebels i que en uns mesos serà segurament l'única força que s'enfronti amb el govern; i els kurds, que controlen el nord del país, i que s'enfronten tant als jihadistes com al govern.

No seria descartable un pacte entre el govern sirià i els kurds a mitjà termini. Però hauria d'intervenir l'Iran en el procés, i és bastant anti-kurda. De totes maneres si la guerra dura prou temps potser els kurds puguin assentar-se definitivament. Una altra de les claus està en quina força real té l'Estat Islàmic i si serà capaç de mantenir l'impuls que té ara. S'ha guanyat tants enemics que en cert moment no donarà l'abast. Finalment dir que el govern sirià continua augmentant les seves conquestes, i està duent a terme la presa de territoris cada vegada més complicats. Continua guanyant la guerra. Però molt lentament. La seva força aèria està produint autèntics estralls entre els islamistes. Finalment Hezbol·là s'ha mostrat com l'exèrcit més potent de la regió.

Iraq

El segon conflicte a analitzar és el de l'Iraq. No parlaré del 2003 més que per indicar que l'enderrocament de Saddam Hussein va obrir poc menys que les portes del caos de bat a bat. La llarga guerra de resistència àrab contra els ocupants nord-americans va anar creant l'embrió d'una milícia vinculada a Al-Qaida, que ha anat prenent forma més concreta últimament. Tanta és la frustració de la població sunnita que no dubten a unir-se a les milíci-

es jihadistes. Han anat milers de milicians a l'Iraq. I ara és l'Iraq el mateix camp de batalla.

Evidentment la responsabilitat no només és d'Al-Qaida. L'Estat Islàmic no hauria de tenir partidaris en una societat lliure. Iraq no ho era. Governaven des de la invasió nord-americana els líders de la majoria xiïta, que repartien les seves lleialtats entre els EUA i l'Iran, segons bufés el vent. La corrupció és endèmica, i els assassinats freqüents. Iraq era ja un dels països més violents del món, i això que no hi havia una guerra formal. Però des de mitjans de l'any passat la violència va créixer més del que és habitual. Diverses tribus àrabs es van aliar amb l'Estat Islàmic de l'Iraq i de Síria. Alguns van tornar de Síria per establir les bases de la nova milícia.

Al juny d'aquest any van llançar l'ofensiva. Tant si és una operació preparada des d'Aràbia Saudita per enderrocar el govern d'Al-Maliki (pro-iranià) com si es tracta d'una revolta islamista de la població sunnita, el cas és que es va produir poc després de celebrar-se les eleccions iraquianes. El moment va ser ben escollit, ja que després de les eleccions el poder va quedar en l'aire per impugnacions i el desgovern. Això va ser el que segurament va animar a diversos líders més d'altres tribus àrabs per aliar-se definitivament amb Al-Qaida.

L'ofensiva va ser imparable. Van prendre ràpidament la zona de l'Eufrates, i després es van llançar sobre Mossul. En aquesta ciutat, la segona més gran de l'Iraq, l'exèrcit es va desintegrar. En un parell de dies els jihadistes van prendre la ciutat, el que va commocionar el món. I ràpidament es van llançar sobre altres ciutats, com Tikrit o Samara, amenaçant de caure sobre Bagdad. El pànic es va apoderar de tots. L'exèrcit s'havia enfonsat. Es va saber que alguns oficials sunnites s'havien unit als islamistes.

Aviat es va formar una milícia progovernamental organitzada pels xiïtes. Iran va enviar una delegació militar, que ha començat a dirigir l'esforç de guerra de l'Iraq. I

li va tornar els avions que "guardaven" des que el 1991 Saddam Hussein enviés tota la seva força aèria a l'Iran per salvar-la de la destrucció durant la Guerra del Golf. Rússia va enviar diversos avions més, en el que va ser un suport clar al bàndol governamental. I és que el govern d'Al-Maliki molt probablement busqui als russos com aliats en el futur. Síria també va bombardejar diverses posicions islamistes a l'Iraq. En aquests temps les fronteres tenen menys importància que mai.

Un altre factor, del qual no he parlat són els kurds. El Kurdistan iraquià viu des de 2003 en una situació d'independència de facto. Governen sobre un territori que tracten com a propi i que fins i tot han començat a exportar el seu petroli. Els ha costat molt esforç, però finalment han aconseguit que Turquia accepti convertir-se en la seva sortida natural cap als mercats internacionals. I és que al Kurdistan iraquià, Bashur, en kurd, governa un partit que és proturc i que representa interessos dels Estats Units i d'Israel a la zona. El principal partit de l'oposició kurda, per la seva banda, representa els interessos de l'Iran. I entre tots dos han governat el Kurdistan sense deixar dir la seva a cap força revolucionària de l'estil del PKK, que ha hagut de conformar-se fins ara amb romandre acantonada a les muntanyes del Qandil, una zona fronterera entre l'Iraq, Turquia i Iran on hi ha les bases del PKK.

D'aquesta forma quan va esclatar la revolta sunnita/jihadista (es pot dir que és les dues coses alhora) el Kurdistan va enviar a les seves forces militars, els Peixmergues, a prendre tot el territori que reclamava històricament el Kurdistan a l'Iraq i que encara romania en mans del govern central. Així van prendre l'estratègica ciutat de Kirkuk, amb els seus pous de petroli i els seus oleoductes. La regió del Kurdistan controlada pels kurds va créixer de cop un 40%.

Si el Kurdistan ha estat semiindependent fins ara, ha estat perquè mai han volgut proclamar la independència de forma unilateral. Els governs kurds han estat curosos de

no enemistar-se amb els seus aliats turcs, nord-americans o israelians. Però ara es donava un escenari nou. Ja no hi havia moltes excuses. La Jihad havia esclatat i l'Iraq se sumia en la guerra civil. La població kurda va celebrar aquesta situació entenent que era el moment que havien esperat tota la vida. Però el president kurd Barzani, es va negar a declarar la independència, erosionant la seva imatge de moment.

Els últims esdeveniments a l'Iraq indiquen que d'una banda s'està formant un gran exèrcit iraquià basat en les tropes xiïtes, en les altres minories i en algunes tribus i poblacions sunnites que no desitgen la Jihad. Es van reclutar no menys de 60.000 voluntaris al juny i probablement una xifra similar al juliol. Els iranians van enviar alguns agents a ajudar a organitzar i comandar aquest exèrcit i Hezbol·là va aparèixer novament per enquadrar militarment a la milícia. Hezbol·là és vista amb molt de respecte i admiració pels xiïtes donat el seu paper important a Síria. Des de Síria també va arribar la milícia formada per voluntaris xiïtes iraquians que havien estat combatent en territori sirià. Són forces altament motivades i entrenades.

Però l'enorme avanç de l'Estat Islàmic és difícil de revertir a curt termini, ja que compten amb el suport tàcit o decidit de la població sunnita que el veu una forma d'oposar-se al govern de Bagdad.

A les últimes setmanes s'ha desencadenat una ofensiva islamista contra el territori kurd i turcman. Això ha provocat l'entrada a la guerra definitivament del Kurdistan, que fins ara intentava romandre al marge. Es tracta d'un fet clau per al desenvolupament de la guerra. Però ha passat el que ningú esperava. La desgana amb què havia actuat la milícia peixmerga kurda fins ara, va provocar una derrota espectacular a la població kurda de Sinjar. Les imatges de 50.000 kurds de religió iazidi (zoroàstrica) vagant per unes muntanyes sense aigua ni menjar han donat la

volta al món. Han mort milers de persones d'inanició. I els islamistes han assassinat almenys a 3000 persones.

Els islamistes es van trobar amb una victòria fàcil, i van avançar tot el que van poder. Van arribar a la frontera amb Síria i amenaçaven d'entrar a Rojava, el Kurdistan sirià. Llavors va arribar la reacció. Les forces revolucionàries del PYD, i les seves milícies YPG i YPJ van entrar a l'Iraq. El contraatac va destrossar als jihadistes, i pràcticament han recuperat Sinjar. YPG ha salvat diverses desenes de milers de iazidis.

Un altre moviment inesperat va ser el del PKK. Les seves milícies HDP (d'homes) i YJA-Star (milícia de dones) han sortit per fi de les muntanyes de Qandil i han arribat tant a la zona de Sinjar com a Mexmur, una altra regió kurda atacada pels islamistes. En els seus esforços combaten braç a braç al costat dels peixmergues. Molts d'ells ara s'estan unint a aquestes tropes revolucionàries, atès que el seu govern no dóna la talla davant aquesta delicada situació. A més els revolucionaris han creat una milícia autònoma formada per centenars de voluntaris de Sinjar. Fins i tot el partit germà del PKK i del PYD, però per al Kurdistan iraquià, acaba de proclamar la creació de la seva milícia. Veurem en el futur canvis dràstics al Kurdistan.

Els peixmerga van començar a atacar la zona de Mossul, prenent nous pobles habitats per kurds i turcmans. Però els cristians de la regió es queixen de l'autoritarisme de l'ocupació kurda i alhora reclamen la independència o l'autonomia. Encara que veient el que fan els islamistes, gairebé millor estar amb els kurds. És una situació complicada, ja que els islamistes encara poden donar una sorpresa, com ho mostra que recentment van prendre la presa més important de l'Iraq, que és la font d'aigua més gran del país.

Tot aquest caos al nord de l'Iraq ha provocat dues reaccions. D'una banda per fi els americans han "fet alguna cosa" per l'Iraq. Comencen els bombardejos sobre les po-

sicions dels islamistes. Imagino que per poc temps. Estats Units actua sota comanda expressa de Barzani, president del Kurdistan que veu ara el seu prestigi per terra i sent la necessitat de "fer alguna cosa". D'altra banda Turquia i l'Iran han atacat els kurds revolucionaris a les muntanyes. No ha estat casual. Si a aquests països ja els costa tolerar un Kurdistan sota control de la nova burgesia kurda, imaginem el que han de pensar si a sobre els kurds fan la revolució, perquè ara és probable que els territoris alliberats per les tropes revolucionàries triïn les seves administracions a la forma en què ho ha fet el Kurdistan sirià.

El que més em crida l'atenció és el comportament de l'Estat Islàmic. Estan duent a terme atrocitats contra totes les minories. Execucions massives, decapitacions, fuetades al carrer … fins i tot venen a persones com esclaves, dones i nenes després d'assassinar als seus homes. Han instituït càstigs medievals que xoquen amb el que entenem per guerra moderna. Però el terror és molt poderós i fa que si les tropes enemigues no estan totalment segures de la victòria, el més probable és que surtin corrent. I així ha passat en nombrosos pobles, que han caigut sense un tret.

Però alhora, aquest comportament pot produir un efecte bumerang, ja que els odis que estan generant no faran que els seus enemics sentin molta pietat a l'hora de liquidar-los. En aquests moments combaten a Síria contra els rebels, els kurds i el govern sirià. A l'Iraq combaten contra el govern, els xiïtes, Iran, Hezbol·là, i els kurds. Sona que s'han fet massa enemics massa aviat. Tots busquen ara una aliança de tots contra els islamistes i aquesta s'està començant a produir. Fins i tot entren en escena els Estats Units, que ja veurem què fa. El més probable és que rebutgi implicar-se en una guerra de resultat tan incert com aquesta.

Un altre efecte secundari que ha provocat la situació a l'Iraq és que Jordània hagi retirat el seu suport formal als rebels sirians, que veuen com el front sud es va enfonsant a poc a poc davant les tropes sirianes. En una ciutat jordana

han tingut lloc manifestacions a favor de l'Estat Islàmic, de manera que el país està en alerta i s'allunya dels conflictes internacionals.

Líban.

Si semblava petit el caos sirià i iraquià, ara s'afegeix una situació de conflicte bèl·lic al Líban. Aquest país duu anys sense un govern estable. De fet la inestabilitat porta des de 2006 quan Israel es va enfrontar amb Hezbol·là i aquesta va resistir molt bé l'agressió d'Israel. A partir d'aleshores la milícia xiïta es va convertir en la principal força armada del Líban, per sobre del mateix exèrcit nacional.

La guerra de Síria va provocar que des de l'any passat Hezbol·là estigui enviant milers de milicians a combatre. Ara fins i tot els està enviant a l'Iraq, a combatre contra l'Estat Islàmic i dirigir els esforços del nou exèrcit iraquià. Per tant aquesta milícia era summament odiada pels islamistes sunnites de totes les tendències. Des de fa un any, creixen els atacs terroristes contra els seus partidaris i representants. Especialment al nord del país, que és un territori poblat per musulmans sunnites.

Però la guerra siriana ha esquitxat definitivament al Líban. A les muntanyes del Qalamoun, que dibuixen la frontera entre Síria i el Líban es refugiava un contingent d'uns 4.000 (altres fonts diuen 10.000) milicians. S'adscrivien sobretot al Front al-Nusra, que és una altra branca d'Al-Qaida a Síria. Ara al-Nusra ha proclamat un altre califat islàmic a Síria, a veure si aconsegueixen consolidar una mica de territori com ha fet el seu rival iraquià.

El cas és que l'exèrcit sirià va començar aquest mes unes operacions destinades a netejar les muntanyes, ja que la presència d'aquesta milícia feia perillar l'estabilitat a la zona. L'exèrcit sirià era ajudat per Hezbol·là que podia actuar a banda i banda de la frontera. Però la situació va fer un gir nou, quan els islamistes (aproximadament la

meitat de la milícia) van creuar la frontera i van prendre un municipi sencer, que es diu Arsal. Es tracta d'un dels municipis més extensos del Líban i està poblat per sunnites. També té un nombre gran de refugiats sirians de religió sunnita. En resum, aquesta presa va provocar que s'unissin als jihadistes entre 1000 i 1500 voluntaris locals.

L'exèrcit libanès va prendre cartes en l'assumpte enviant el gruix de les tropes. Hezbol·là es va retirar discretament de l'escenari, per no donar peu a què es parli d'una guerra entre xiïtes i sunnites. L'exèrcit libanès està compost predominantment per sunnites, comandat per cristians i drusos. Després d'una setmana d'ocupació l'exèrcit libanès finalment va entrar en Arsal. Però ara hi ha milers de milicians islamistes armats a les muntanyes del Líban. Veurem si no esclata a més Trípoli, la capital sunnita al Líban. De moment sembla que el brot està controlat. Els islamistes són relativament pocs i ara estan atacats per tot arreu. La seva operació ha acabat en derrota.

França i Aràbia Saudita es van oferir a enviar ajuda militar i econòmica al Líban. Se succeeixen les declaracions de suport al govern de l'Iraq (les accions de suport són molt més escasses). Però a Síria ningú li dóna suport. És probable que si Ahmadinejad seguís al poder estaria implicant-se en aquests conflictes de manera més clara i decidida. Però Iran, encara que de forma bastant discreta, sí que està donant suport als seus aliats. Aquesta situació al Líban ha col·locat a l'exèrcit del país directament com a aliat de Hezbol·là i l'exèrcit sirià.

Palestina

I arribem finalment al conflicte de Gaza. Aquest és el que ha seguit majoritàriament la població occidental, així que no m'estendré tant. Es tracta d'un llarguíssim conflicte que esclata de tant en tant. En aquest cas la milícia Hamàs ha exercit el paper principal.

Antiga aliada dels Germans Musulmans, Hamàs va tenir un moment d'enfrontament amb el govern sirià. Va arribar a enviar voluntaris a Síria. Però el canvi en el govern Egipci la va aïllar políticament. En enfrontar-se a Síria havien perdut el suport de l'Iran. Però durant un temps havien rebut ajuda de l'Egipte governat pels Germans Musulmans, des del govern de Mursi. Quan aquest govern va ser enderrocat pels militars, Hamàs va perdre tots els seus valedors. De manera que no va tenir més remei que tornar a la cleda i demanar ajuda a l'Iran. Amb això havia de retirar la seva gent de Síria.

Israel per la seva banda no va voler implicar-se en excés en els conflictes de la zona. Dóna suport a algunes faccions dels rebels sirians, però no va a donar suport en cap cas res semblant com l'Estat Islàmic. Dóna suport als kurds de l'Iraq, de la facció de Barzani. De fet el primer enviament de petroli kurd va anar a parar a Israel.

L'extrema dreta israeliana exigia des de feia temps una guerra contra els palestins. El seu objectiu no és altre que exterminar, o fer que se'n vagin per la seva pròpia voluntat de Palestina. De manera que fan insofribles les seves vides. Però això no desanima als palestins, que radicalitzen cada vegada més. De manera que Fatah va ser substituïda per Hamàs. I ara hi ha un braç d'Al-Qaida que comença a prendre forma també a Gaza.

El govern israelià de Netanyahu va decidir provocar la guerra. Per a això va utilitzar un causus belli bastant sospitós, com va ser el segrest i assassinat de tres adolescents israelians. Després es va demostrar que no va ser Hamàs qui els havia segrestat. Però era igual, es tractava d'una excusa per desencadenar la guerra.

Començaren els bombardejos, que van durar setmanes. I com Hamàs s'havia estat preparant per a aquest moment tenien míssils. Molts míssils. Hamàs va llançar els míssils sobre Israel, amb molt mala punteria, però indicant que estava disposada a arribar fins al final. I en aquestes set-

manes no se'ls han acabat els míssils. Es llancen des de qualsevol lloc, túnels, cases, patis, etc., i els han anat introduint a través d'una àmplia xarxa de túnels que van des d'Egipte a Gaza. La victòria moral és evident quan a Israel no li queda més remei que entrar a la franja de Gaza. Els palestins estaven esperant aquest partit amb moltes ganes. 150 soldats israelians han caigut fins al moment.

Aquest nombre de baixes, i el fet que a Hamàs sembla no importar-li que l'enemic hagi provocat gairebé 2000 palestins morts (400 nenes i nens entre ells) i segueixen amb la seva guerra particular llançant míssils sobre territori israelià. Com més dura el conflicte pitjor imatge dóna Israel. Menys aliats li queden. Més creix la dissidència interna contra el sionisme. Més probabilitats hi ha que aquesta dissidència creixi també en l'exèrcit. Els grups revolucionaris tant a Israel com a Palestina són desgraciadament una ínfima minoria.

De manera que igualment que el 2006 amb Hezbol·là, el guanyador moral d'aquesta guerra és Hamàs. Una Hamàs novament bolcada cap a l'Iran.

Escenaris.

Com veiem hi ha una clara aliança encapçalada per l'Iran, que inclou el govern sirià, el govern iraquià, l'exèrcit iraquià, i a la milícia Hezbol·là. Ara potser comenci a acostar-se també Hamàs. Però també Iran representa la "pàtria" dels xiïtes del món, com els que poblen Bahrain, Qatar o Iemen. La guerra del Iemen també té els seus combatents xiïtes, el seu Al-Qaida i els seus independentistes. És un altre punt del caos en què està sumida la regió.

Contra aquest bloc de poder que amenaça amb controlar Orient Pròxim, s'alcen els interessos de l'Aràbia Saudita. Tenen una sèrie d'aliats com Israel, Kuwait o els Emirats Àrabs. Però sobretot la veritable força de xoc és l'Estat Islàmic, que han estat finançant durant anys. Ara és l'únic exèr-

cit que pot posar en perill l'hegemonia de l'Iran a la regió. Per si aquest equilibri fos poc, ara Egipte també mira a Rússia com a aliat estratègic. Rússia s'oposava a la guerra de Líbia, però aquesta es va dur a terme malgrat les seves protestes. I Líbia va acabar sent un altre país en descomposició, en un caos total. Els militars d'Egipte eren conscients que el país s'estava islamitzant ràpidament, i van decidir deposar per la força el govern de Mursi. Però com un cop d'estat no és molt popular avui en dia, van ser condemnats per occident, que semblava a gust amb els Germans Musulmans governant els països musulmans. De manera que l'únic país que va recolzar la nova dictadora va ser Rússia, pensant que el que calia era mà dura. I mà dura va ser el que ha portat a terme el dictador Al Sisi. Ha destruït les bases dels islamistes de la península del Sinaí. I continua el seu lent enquadrament al costat de Rússia, i eventualment de l'Iran.

Si existeix aquest caos al Pròxim Orient és precisament perquè Estats Units està en plena decadència. Si hagués demostrat la fortalesa d'antany cap conflicte s'haguera enquistat de la manera en què ho han fet tots. Israel no és capaç d'aconseguir victòries militars contundents. Aràbia Saudita juga de vegades contra els interessos dels Estats Units. Qatar ha anat per lliure totalment. Turquia juga a acostar-se a Rússia en algunes ocasions, mentre està a l'OTAN. Però en la majoria dels casos és un ferm aliat d'Aràbia Saudita i d'Israel i bé que ho demostra.

Els temps caòtics en què vivim han ressuscitat el moviment d'alliberament kurd. És el problema més gran de Turquia i això no ha fet més que començar. L'única solució és la concessió de l'autonomia i la desmilitarització de la zona, cosa que no crec que Erdogan vagi a acceptar per ara. Però els kurds van guanyant poder a poc a poc i les victòries a Síria i l'Iraq van en aquest sentit. En algun moment hauran de seure turcs i kurds a parlar sobre el futur del territori.

@BlackSpartak

I l'Estat Islàmic? Em temo que s'ha creat massa enemics en molt poc temps. Ara tots ells conjuren i s'alien per acabar amb ell. És qüestió de temps que caigui. Llevat que sigui fermament recolzat per l'Aràbia Saudita o algun dels seus aliats.

Respecte a la Revolució, de moment només té lloc en una part del Kurdistan. Veurem el que passi en els pròxims mesos a l'Iraq, ja que la situació té possibilitats d'esclatar-li a la cara als kurds neoliberals per la seva falta de suport a les minories. Per descomptat un Kurdistan socialista o confederalista democràtic ho canviarà tot a la regió i els kurds seran considerats com una autèntica avantguarda revolucionària internacional. ¿Acabarà amb això l'auge dels moviments islamistes? La caiguda del comunisme va donar peu a l'aparició dels moviments islamistes, que podrien ser col·locats en l'extrema dreta en el social. Així que si hi hagués una clara victòria d'una revolució, per poc que duri, podria marcar l'inici d'altres moviments revolucionaris en la regió que imitessin el model kurd.

CAPÍTOL 7: BREU HISTÒRIA DE ROJAVA

Editorial Descontrol

En els capítols anteriors hem pogut observar algunes de les causes que han permés l'oportunitat de l'experiment social que s'està visquent a Rojava. Hem pogut veure quines han estat les raons de la opressió del poble kurd i quins els seus referents de resistència, hem analitzat la determinant evolució ideològica del PKK i les seves propostes polítiques i finalment hem fet una petita aproximació al complicat context geopolític d'Orient Mitjà. En tots aquests punts es pot aprofundir en les explicacions, així com analitzar-los amb més detall, però l'objectiu era poder establir les bases per entendre el fenòmen del que està passant a Rojava.

Abans d'entrar a analitzar aquests canvis socials queda per explicar quins han estat els precedents a nivell local. En els capítols anteriors ja s'han fet algunes pinzellades sobre la situació dels kurds a Síria i quins han estat els mecanismes de repressió, aquí acabarem de detallar la situació dels últims anys a Síria i explicarem l'evolució del moviment contestatari en aquest estat.

La síria dels Assad.

Al moment d'esclatar les revoltes el régim del partit Baas ja feia 50 anys que durava, dels quals 40 havien estat sota el mandat absolut dels Assad, pare i fill. Aquest régim de naturalesa autoritaria s'havia mantingut al poder durant tot aquest temps mintjançant una barreja de polítiques represives, relacions clientelars, nacionalisme panarabista i

algunes polítiques de caire social. Els críms del règim durant tot aquest temps són incontables i les violancions als drets humans constants. Es practiquen detencions, tortures, desaparicions i assasinats de milers d'opositors, siguin polítics, activistes, comunistes, kurds o musulmans. Qualsevol ombra de resistència és durament reprimida.

Per altra banda es practiquen polítiques de repartiment desigual de la riquesa, afavorint certes ètnies i tribus afins al règim, creant tensions que ajuden a mantenir el control de la població. El lema del govern per a aquestes questions és "*una religió, una llengua, una nació, un estat, una bandera*".

Els kurds a Síria viuen principalment a tres zones: Afrîn, Kobanê i Cizîrê; també hi ha una gran quantitat a la ciutat d'Alep. En total són entre 2 i 3 milions. La política respecte els kurds de la família Assad ha estat ambivalent. Tot i donar cert suport a la lluita del PKK durant alguns anys per interessos geoestrategics (Turquía, que és l'estat contra el que lluita el PKK ha estat un rival de Síria a la regió), deixant que tinguessin algunes bases a Síria, la posició principal respecte als kurds va ser la de l'hostilitat. Per un costat s'ha negat la seva existència, com la de cualsevol altre minoria ètnica del país, sota l'afirmació que tots els ciutadans siris eren àrabs. Per tant el govern ha intentat sempre desprendre als kurds de la seva cultura, llengua i identitat. Alguns exemples d'això són la prohibició de parlar en la seva llengua o la prohibició de posar un nom kurd als fills. Però no només els kurds sofrien aquestes polítiques: assíris, caldeus, turcmans o qualsevol altra ètnia o religió minoritaria sofrien les polítiques homogeneitzadores del règim.

Es van aplicar polítiques de repressió i assimilació en tots els àmbits, així com una política d'arabització de la regió, confiscant les terres dels kurds i concedint-les a àrabs per a que repoblessin les zones tradicionalment kurdes. Amb aquesta política es buscava crear un 'cinturó àrab' per controlar millor a la població kurda. A part del confisca-

ment de terres el règim va crear tota una sèrie de lleis, la última aprovada el 2008, que feien que les condicions de vida per als kurds a la regió fossin pèsimes, obligant-los a migrar a les ciutats o a altres zones de Síria. Bàsicament es va determinar que Rojava sols havia de produir blat i petroli i s'havia d'evitar que es dugues a terme qualsevol altra activitat. Això es va dur a terme prohibint que es poguessin crear industries o qualsevol activitat econòmica que no fos l'agricultura de blat. Rojava es va convertir en el graner de Síria, produint el 70%[23] de les necessitats de blat del país. Tot i això el govern no va permetre que es construís cap molí per a moldre el gra o per a processar-lo. Es a dir, es feia l'impossible per mantenir l'activitat econòmica només en l'àmbit de l'agricultura, la resta de processos es feien en altres parts del país. A part de blat a Rojava s'extreia petroli, ja que és on es concentren les principals reserves del país, però altre cop les refineries se situaven fora del territori kurd. Fins i tot es va fer una llei que prohibia la construcció d'edificis grans. El resultat va ser que abans de la revolució no hi hagués cap mena d'infraestructura industrial.

Per altra banda, a nivell de serveis també es va dur a terme una política de pauperització. Es va evitar que es construissin infraestructures sanitàries avançades. A nivell educatiu hi havia escola primaria i secundària, però per raons d'assimilació i arabització, les escoles superiors estaven prohibides.[24]

Totes aquestes polítiques tenien com a resultat que la població kurda visqués en la misèria i que molts haguessin de migrar. Per exemple a Alep abans de la revolució hi vivia un milió de kurds.[25] Als kurds se'ls reservaben els pitjors tre-

---

23.- Zaher Baher, "El experimento de Rojava". 2014

24.- Dr. Amaad Yousef , "Efrîn Economy Minister: Rojava Challenging Norms Of Class, Gender And Power" Rojavareport.wordpress.com

25.- Ibidem

balls, els més durs i més mal pagats. Es calcula que abans de la revolució el 60% dels pobres a Siria eren kurds, tot i representar aproximadament un 15% de la població.

Tot i això, la pobresa i la misèria no era quelcom exclusiu dels kurds. La resta de la població síria també les patia, fruit dels altísims nivells de corrupció del govern i dels tractes clientelars d'aquest amb la burgesia nacional. La situació es va anar agreujant durant els últims anys, ja que es van començar a adoptar reformes neoliberals de privatització i desregulació, eliminant les poques polítiques socials que el règim havia mantingut fins aleshores, com per exemple els subsidis al gasoil i als aliments. Es va destruir la pobre i atrassada economia productiva del país a favor de l'economia de la banca, asseguradores, inmobiliaries i grans corporacions. El resultat va ser un augment del preu de la vida i que el llindar de pobresa arribés al 33% el 2010 i que la infravivenda creixés un 220%.[26]

Fruït de les dinàmiques de funcionament de l'economia capitalista es produeix una concentració encara més elevada del poder econòmic en les mans d'uns pocs. Es calcula que el 60% de l'economia del país estava controlada per les empreses d'un sol home, Rami Makhlouf, cosí del president Asad. A banda d'això es comencen a aplicar polítiques neoliberals i es desposeeix a la classe mitja i treballadora dels pocs drets socials dels que gaudia fins aleshores.

Tot i aquesta complicada situació els kurds es mantenen actius al llarg de la dictadura. Al mateix temps que oprimeix als kurds del país, el règim permet fins a l'any 1998 que el PKK operi al seu territori i hi estableixi bases. El resultat és que molts kurds de Síria s'uneixin a la guerrilla del Kurdistan Nord. Això ha tingut un fort efecte en els últims anys, ja que molts dels milicians que han estat lluitant

26.- Cámara negra, "Resistencia en la revolución siria" http://camaranegra.espivblogs.net/fanzine-syria/

defensant Rojava ja tenien una llarga experiència degut a aquesta participació en el PKK. Per altra banda a nivell ideològic també influirà molt en el moviment kurd de Síria aquest contacte amb el PKK i amb Abdullah Ocalan, que va estar refugiat durant molts anys a Síria.[27]

El 1999, com hem explicat en capítols anteriors, s'acaben les concesions al PKK per part de Síria, ja que el règim dels Assad rep un últimatum per part de Turquia: o expulsa al PKK de territori Siri o l'exèrcit turc entrarà per fer-ho ell mateix. El règim cedeix i el PKK i Abdullah Ocalan han de desmantellar les seves bases i abandonar el país. Això acaba provocant el segrest i empresonament d'Ocalan per part del servei secret turc. A Síria, per altra banda, s'intensifica la repressió contra el poble kurd. Això provoca l'efecte contrari a l'esperat, el poble kurd comença a reorganitzar-se i a crear estructures de contrapoder, seguint el paradigma i l'esquema polític del confederalisme democràtic. El 2003 es forma el Partit per la Unió Democràtica (PYD en les seves sigles en kurd), i ràpidament guanya molta força i es converteix en l'organització de referència a la regió. El 2004 es produeixen forts disturbis a Qamislo que acaben en una massacre per part del règim, moren uns 30 kurds desarmats. A partir d'aquest moment el moviment kurd es converteix en molt actiu i és quan es comencen a crear les primeres unitats armades d'autodefensa, les Unitats de Defensa Popular (YPG). Als últims anys abans de l'inici de les revoltes a Síria, els kurds ja havien creat els primers consells i comités de base, tot i la repressió ja estaven duent a terme les propostes del confederalisme democràtic.[28] Sobretot es fan grans esforços per sumar a la població local en el projecte del confederalisme democràtic, els mateixos kurds han parlat sobre aquest tema, explicant que ha estat un procés llarg i que hi han dedicat

---

27.- Michael Knapp, "Democratic Autonomy in Rojava" http://new-compass.net/articles/revolution-rojava

28.- Ibidem

moltes forces, per a ells l'educació i agitació han estat els pilars fonamentals de l'èxit.

"Has d'educar 24 hores al dia per aprendre a discutir, per aprendre a decidir de forma colectiva. Has de rebutjar la idea de que s'ha d'esperar l'arribada d'un líder que digui a la gent que ha de fer, en comptes d'això has d'aprendre a exercir l'autogestió com una pràctica colectiva. Els aspectes diaris que ens concerneixen a tots han de ser explicats, criticats i compartits colectivament. Des de la geopolítica de la regió fins a valors humanitaris bàsics, aquestes matèries han de ser discutides comunalment. Ha d'haver educació colectiva per poder saber qui som, perquè ens enfrontem a certs enemics i que és per el que lluitem." [29]

Crec que per entendre tot el procés de Rojava és important destacar aquest últim punt; el moviment kurd ja estava organitzat abans de l'inici de les revoltes, en canvi a la resta de l'estat no hi havia cap mena d'organització de contestació. Aquest fet, des del meu punt de vista, és un dels factors determinants per al diferent resultat que ha tingut la revolució a les diferents zones. Més endavant ho analitzem amb més detall.

La primavera àrab arriba a Siria

Sobre aquest punt ens podriem extendre molt. El conflicte de Siria requereix d'un llibre sencer dedicat al tema. Aquí sols li dedicarem unes línies per a posar en context.

A principis de 2011 a Síria es comencen a notar els efectes de la Primavera Àrab. A Tunissia i a Egipte les revoltes han tingut molta força i el poble siri s'enmiralla en aquestes. El fet que fa esclatar la revolta és el brutal empresonament d'uns nens a Daraa durant dies per part de

29.- Saleh Muslim, Interview of Jonas Staal. 10 nov 2014 http://tenk.cc/2014/11/a-revolution-of-life/

la policia. Estaven acusats de fer unes pintades a la seva escola en solidaritat amb les revoltes a Egipte i Tunissia. Estant sota custòdia van ser durament torturats i els familiars que exigien el seu alliberament van ser humiliats.

Després d'aquests successos les protestes es van estendre per tot el país. Milers de persones van sortir al carrer exigint llibertat i justícia. El règim va respondre amb una repressió ferotge, disparant contra els manifestants desarmats, arribant fins i tot a bombardejar les manifestacions. Les matances de civils es van anar succeint. Des de l'inici de les revoltes fins al maig van morir un miler de civils. Tot i això les protestes van mantenir-se pacífiques durant aquest temps. Però a partir del juny de 2011 es van començar a organitzar milícies per defensar-se dels atacs durant les manifestacions. Al mateix temps van començar les desercions a l'exèrcit, formant el que es va anomenar com Exèrcit Lliure de Síria (FSA en les sigles en Anglès). Arreu de l'estat s'organitzen milícies i es creen milers de grups d'autodefensa. Aquest conglomerat de grups, de naturalesa molt diversa, és el que en un primer moment formen el FSA. Aquests grups comencen a alliberar zones del país, que entra de ple en una guerra civil.

Un últim punt a destacar del conflicte de Síria és que en un primer moment les protestes i la lluita armada la van dur a terme el poble autoorganitzat i sectors progressistes de la societat. A causa dels interessos geoestratègics d'algunes potències internacionals i regionals, com ara els EUA o Qatar, es va patrocinar i donar suport a certs grups islamistes radicals. Aquests grups poc a poc han anat desplaçant a la resta i s'ha produït una fagocitació del FSA per part d'aquests sectors tant o més reaccionaris que el propi règim d'Assad. A més trobem que grups com Daesh han

participat en la guerra civil de Síria atacant pràcticament unicament a les zones i grups no governamentals.[30]

Aquí és on crec que la prèvia organització del moviment kurd ha estat clau, ja que els ha permès encarar la revolta amb uns objectius clars, unes formes organitzatives ja assentades i una cohesió interna que els ha permès defensar-se amb èxit tant dels atacs d'elements externs com de les lluites internes. Una de les principals diferències amb la resta de protestes de la Primavera Àrab i de la resta de Síria és que les reivindicacions d'aquestes protestes eren força abstractes: 'llibertat, igualtat, justicia…' Però no hi havia un programa clar de com dur-les a terme, eren exigències que se li feien al govern, però sense un full de ruta de com implementar les demandes. Es buscava un canvi de govern, però no de sistema. En canvi el moviment kurd tenia unes demandes molt concretes i un projecte polític d'aplicació pràctica molt clar: el confederalisme democràtic. Sabien que la revolució s'havia de construir des de la base, no des de dalt, i sabien que ningú els atorgaria res i que, per tant, havien de fer-ho ells mateixos agrupant-se a nivell local. Estaven preparats, sabien el que volien, sabien com fer-ho possible i estaven determinats a aconseguir-ho.

La posició dels kurds, la tercera via

En esclatar la guerra civil a Síria els kurds es van veure davant la dicotomia d'haver d'escollir entre donar suport a la oposició o donar suport al règim. Cap de les dos opcions tenia unes bones perspectives per als kurds. Per un costat el règim havia estat oprimint-los durant dècades, per l'altre l'opinió de la majoria dels grups que composaven el FSA sobre la qüestió kurda no era gaire diferent de la

---

30.- Sobre el total de combats que hi va haver fins al Febrer del 2014 el 55% s'havien donat entre el FSA i les forces del règim. El 23% entre el FSA i Daesh. El 13% entre les YPG/YPJ i Daesh. En canvi sols el 5% s'havien prodït entre Daesh i les forces del règim. Font: «Ecos del desgarro» documental sobre la guerra civil a Síria.

del règim. A aquest fet es sumen el procés d'islamització radical que s'estava vivint i la cooptació de la revolta per part dels interessos occidentals. La opció que van decidir dur a terme va ser 'la tercera via', es a dir: no donar suport a cap dels dos, declarar l'autonomia de la regió i defensar-se de qualsevol atac extern. En paraules del ministre d'economia d'Afrîn:

> *"Els àrabs ens deien: 'us estem esperant. Rebeleu-vos, nosaltres estem preparats, enderroquem el règim'. Nosaltres vam respondre no, nosaltres som el 15% de Síria i vosaltres el 85%. Quan el 50% de vosaltres s'aixequi el 100% de nosaltres ho farà. Van resultar ser uns mentiders. Si ho haguéssim fet tal i com ells volien el règim hagués dit 'aquests volen trencar la unitat de Síria' i haguèssin organitzat a tots els àrabs en contra nostre. I els kurds a Rojava estariem vivint un genocidi. Ens en vam adonar. Vam respondre que nosaltres implementaríem el nostre model de fundació democràtica sense vesament de sang i que la nostra porta estava oberta als que volguèssin unir-se."*[31]

Durant els primers mesos de la revolta a la zona kurda es van crear dos grans coalicions opositores al règim formades per diferents partits i grups. Una de les coalicions era l'impulsada pel PYD, l'altre l'impulsada pels partits pro-Barzani. A principis del 2012 la tensió entre els grups afins al confederalisme democràtic i aquells afins al Govern Regional del Kurdistan Iraquià era molt alta i existia el risc de conflicte armat. Sota el lideratge de membres prominents del PKK i del president del KRG Barzani es va celebrar una reunió per evitar confrontacions inútils i es va procedir a crear el Consell Suprem Kurd (SKC en les sigles en anglès), on cada una de les dos tendències tindria la meitat de re-

31.- Dr. Amaad Yousef , "Efrîn Economy Minister: Rojava Challenging Norms Of Class, Gender And Power" Rojavareport.wordpress.com

presentants. A partir d'aquest moment es posaven les YPG sota comandament del SKC amb la missió de defensar la població de Rojava i es prohibia que els diferents grups polítics, religiosos o ètnics tinguessin grups armats sota el seu control, amb l'objectiu d'evitar lluites internes.

A l'estiu de 2012 les zones kurdes van ser alliberades del control governamental per part de les YPG. En la majoria de casos es fa de forma pacífica, les unitats d'autodefensa avancen sobre les zones kurdes i ofereixen als soldats del règim retirar-se de les seves posicions sense les armes, però sense perill per a la seva vida. Sols es produeixen combats a Derik, amb algunes poques baixes en ambdós costats.

Sobre aquest punt hi ha certa controvèrsia, hi ha qui diu que els kurds van arribar a un pacte amb el règim i hi ha qui diu que la força de les milícies kurdes era tan aplastant respecte a la del règim que aquest no va tenir més remei que retirar-se. L'anàlisi d'alguns analistes, com Zaher Baher, és que la realitat va ser un terme mig. Per al règim no era el mateix entrar en conflicte amb els diferents grups del FSA que amb les YPG. Les forces d'autodefensa kurdes eren més nombroses, estaven millor organitzades i tenien més experiència en combat que la majoria de grups del FSA, per tant quan aquestes van començar a alliberar la regió, no va ser complicat convèncer als funcionaris del règim que es retiressin sense violència i que el govern finalment retirés les seves tropes de forma pacífica. Hi ha dos raons més per les quals el règim va actuar d'aquesta manera: per un costat preveia que els kurds no entrarien al conflicte fora de les zones de majoria kurda i tampoc donarien suport al FSA. Per l'altre costat podia utilitzar les tropes en altres zones on eren més necessàries (com a Damasc, on hi havia una important ofensiva dels rebels en aquell moment); evitant així el cost econòmic i humà que suposaria obrir un altre front; probablement deixant per més tard el problema kurd. Es crea així una situació de 'ni

pau, ni guerra'. De fet a la principal ciutat del cantó de Cizîrê, Qamislo, encara hi ha entre 6000 i 7000 soldats governamentals, que mantenen el control d'alguns barris (on la població dona suport al règim) i de l'aeroport sense que hi hagi hagut combats significatius.

A partir d'aquest moment l'administració de la regió la duu a terme el SKC. Comencen a aparèixer grups a nivell local a iniciativa del PYD i altres grups afins per auto-administrar la regió. Al llarg dels mesos aquests grups aniran estenent-se pel territori i aniran guanyant pes, arribant a anular al SKC

Aquesta victòria a nivell local i haver assolit l'autonomia no significa que es reivindiqués l'independència respecte a la resta de Síria, des del principi es va plantejar com a objectiu una solució política, democràtica per al conjunt de Síria. En aquest sentit s'han intentat teixir aliances amb elements afins de l'oposició Síria per a estendre el projecte del confederalisme democràtic arreu del país.

Un cop es van retirar les tropes del govern es va procedir a expulsar els elements del règim, els seus funcionaris i organitzacions. Tot i això no es va actuar contra els seus partidaris, des d'un principi es van fer molts esforços per evitar venjances contra partidaris del règim o altres incidents que poguèssin afectar la cohesió social. L'objectiu era mantenir al poble unit dins de la pròpia diversitat.

El confederalisme democràtic surt de la clandestinitat.

Gràcies als anys de preparació i agitació que s'havien dut a terme per part dels partidaris del confederalisme democràtic, quan les estructures estatals van desaparèixer de la regió la situació no va derivar en el caos. Els grups que havien operat en la clandestinitat ara podien fer-ho de forma oberta. A aquests grups s'hi sumaven els que s'havien anat formant en els darrers mesos. Per coordinar els grups i sumar tot el potencial es va crear el Tev-Dem, el Moviment

per a la Societat Democràtica. El Tev-Dem era una coalició d'organitzacions i individus que tenien com a objectiu l'implementació del Confederalisme Democràtic. S'incloïen el PYD, altres partits afins, cooperatives, acadèmies, organitzacions de dones i joves... L'objectiu era cobrir totes les àrees de la vida per donar resposta de forma colectiva a tots els temes que poguèssin aparèixer. Es van fer molts esforços per incloure a tota la població, independentment del seu origen, ja fossin kurds, àrabs, yezidis... i independentment de la seva religió. De la mateixa manera es va buscar incloure a les dones i als joves en el moviment.[32] En tots aquests aspectes van tenir força èxit, després analitzarem millor com ho van dur a terme.

Per tant de seguida, a iniciativa del Tev-Dem, es van formar un sistema de consells populars amb tot tipus de grups, assemblees, comités, comunes... que abarcaven tots els aspectes possibles, dona, economia, salut, educació i un llarg etcètera. Però la base dels consells populars era la comuna, l'espai on la població local s'organitzava de forma assembleària per tractar la majoria de temes. Cal destacar que es va aconseguir crear un sistema de democràcia directa i de poder des de la base força exitós i que, tot i els problemes, van aconseguir satisfer les necessitats bàsiques de la població. El confederalisme democràtic veia la llum en aquesta regió de Síria.

Després d'uns mesos de treball, al gener del 2014, es va declarar l'Autonomia Democràtica i es va proclamar la creació de tres cantons: Afrîn, Kobanê i Cizîrê, cadascú amb independència per prendre les seves pròpies decisions. A més el Tev-Dem va decidir crear la Auto-Administració Democràtica o DSA (en les seves sigles en anglès), una espècie de cos executiu destinat a implementar algunes de les decisions del Tev-Dem. Sobre el sistema de presa

32.- Zaher Baher, "El experimento de Rojava". 2014

de decisions a Rojava en parlarem amb més detall més endavant.

La guerra arriba a Rojava

Al llarg del 2013 les YPG i YPJ (el cos femení de les YPG) expulsen les forces governamentals de diferents zones i també hi ha petites confrontacions amb alguns sectors del FSA, però en general es manté una posició de neutralitat.

Tot i això, Rojava no estava lliure d'amenaces. Per un costat Turquia percep com a un risc l'existència d'una regió alliberada de majoria kurda a la frontera del seu territori, sobretot tenint en compte que els referents de la població a Rojava són el PKK i Abdullah Öcalan, contra els que l'estat turc porta 30 anys lluitant. Turquia afirma que el PYD i la resta del moviment kurd a Rojava són terroristes i, per tant, tanca les fronteres i declara un embargament. També reprimeix qualsevol mostra de solidaritat a territori turc, provocant els incidents més greus dels últims anys, amb uns 40 civils morts. A més comença a donar suport als grups islamistes radicals per a que acabin amb l'autonomia.[33] Per altra banda el govern del Kurdistan d'Iraq, liderat per Barzani, tampoc acaba de veure amb bons ulls el projecte de Rojava. Té diversos motius per oposar-s'hi, per un costat els partits polítics kurds afins a Barzani a Rojava són minoritaris i no tenen cap influència, ja que el SKC no té un pes polític real degut a l'empoderament dels consells populars. També veu que el projecte polític de Rojava està promogut pels seus rivals polítics dins del moviment d'alliberament kurd. Per altra banda és un important aliat de Turquia.[34] Per tant també intenta aïllar Rojava i es suma a l'embargament turc. Arriba fins i tot a fer excavar un fossar al llarg de la frontera per evitar el contacte. Entre

33.- David L. Phillips, Research Paper: ISIS-Turkey Links David L. Phillips

34.- Turquia és un dels principals compradors del petroli que es produeix al Kurdistan Iraquí i també ha finançat als kurds de l'Iraq per a que col·laborin en la lluita contra el PKK.

la població d'arreu del Kurdistán això té un efecte molt fort, ja que no aconsegueixen entendre com un kurd participa de la divisió del seu poble, popularment se l'anomenarà com el 'fossar de la vergonya'. Rojava, per tant, viu rodejada de forces hostils, en un embargament econòmic i absolutament aillada del món exterior, veient-se obligada a l'autosuficiència.

Però sens dubte el principal perill són els grups jihadistes. Durant el 2013 els atacs per part del Front al-Nusra i de Daesh són constants. Com hem vist abans aquests grups centren les seves forces en atacar a la resta de grups rebels i no s'enfronta a Al-Assad. Els combats se centren als cantons de Cizîrê y Kobanê. La lluita és desigual, Daesh supera en nombre i armament a les forces d'autodefensa; té armament pesat com tancs i artilleria, capturat a les forces iraquiàns i peshmerga o rebut dels seus aliats com Qatar, Turquia... En canvi les forces de les YPG i YPJ compten només amb armament lleuger, principalment vells AK47 i alguns projectils anti-tanc RPG. Per altra banda no compten amb el suport de cap potència regional o internacional. Sols compten amb la solidaritat popular. En aquestes condicions les forces d'autodefensa aconsegueixen rebutjar els atacs dels jihadistes, a costa de molts sacrificis.

Les YPG i YPJ no nomès es dediquen a defensar els seus territoris, també intervenen a la zona iraquià de Sinjar a l'agost de 2014. Aquesta zona de l'Iraq està habitada per la minoría Yezidí i està dins del KRG. Durant l'estiu les forces de Daesh ataquen Sinjar i les forces dels peshmerga es retiren deixant a la població sense protecció.[35] Daesh avança massacrant als Yezidis i capturant les dones per vendre-les com a esclaves sexuals. En aquest moment les forces de les YPG i YPJ penetren al territori Iraquià, lluitant

35.- El Govern Regional del Kurdistan de l'Iraq ha estat duent a terme polítiques d'assimilació de les minories ètniques, sobretot contra els Yezidis i Xabaks. No és estrany que quan Daesh va atacar, aquestes minories fossin deixades sense protecció

contra Daesh i obrint un corredor humanitari per on permeten la fugida de la població civil. Uns 100 mil Yezidis aconsegueixen fugir a Rojava gràcies a això.

Daesh no perdonarà aquest succés i al setembre de 2014 reprèn l'atac a Kobanê, però aquest cop envia a les seves tropes d'èlit: txetxens i daguestanesos curtits en la lluita contra Russia, armats amb el millor armament disponible, incloent tancs, morters etc. Quan comencen els combats tots els pronòstics diuen que Kobanê caurà en qüestió de dies. Mosul, una ciutat de quasi 2 milions de persones va caure en mans de Daesh en dos dies. Kobanê té poc més de 60 mil habitants, que sumats als refugiats per la guerra sumen un total de 300 mil civils.

Fins a 9 mil soldats de Daesh participaran en el setge contra escassament 2 mil milicians de les YPG i YPJ. Res fa pensar que Kobanê pugui resistir, però les forces de les YPG i YPJ resisteixen els atacs dels jihadistes dia rere dia. Ho fan a un cost molt alt, mal armats, a vegades només els queda morir lluitant per mantenir la posició. Es donen actes d'heroisme increïbles, algunes militants de les YPJ s'autoinmolen amb explosius llançant-se sota dels tancs per aturar l'avanç d'aquests. Tots aquests actes fan que la ciutat aguanti. A les forces de defensa s'hi sumen algunes unitats del FSA i també cal comptar amb alguns bombardejos de la coalició internacional contra Daesh liderada pels EEUU; aquests bombardejos es faran de forma limitada, ja que Turquia fa molta pressió diplomàtica per evitar qualsevol tipus de suport a Rojava.

Tot i la defensa aferrisada Daesh va guanyant terreny i a principis de Novembre controla el 60% de la ciutat. També en aquest moment arriven peshmergues del KRG a ajudar a la defensa de Kobanê, però el que és més important, porten armament pesat, necessari per combatre contra els blindats de Daesh. A més, els bombardejos contra les posicions dels jihadistes s'intensifiquen. Poc a poc es va recuperant terreny. Després de mesos de lluita, el 27 de gener

Kobanê es pot declarar victoriosa, les forces de Daesh es retiren, però els combats segueixen a altres parts del cantó de Kobanê i també al cantó de Cizîrê. La guerra no ha acabat per a les YPG i YPJ, però han aconseguit vèncer a Kobanê i el que han guanyat no ha estat sols la ciutat, tal i com va dir Meryem Kobanê, una de les comandants de les YPJ: "*Aquesta batalla s'ha combatut amb la consciència i la certesa que defensàvem i protegíem valors comuns de tota la humanitat.*"[36]

Per tot això al cantó de Kobanê no s'han dut a terme gaires transformacions socials ni han pogut realitzar molts dels seus projectes.

Els altres cantons

En canvi als altres cantons la situació no ha estat tant desesperada com a Kobanê. A Afrîn hi ha hagut més o menys calma en aquest temps. El principal problema ha estat l'arribada massiva de refugiats de guerra, més de 500 mil persones van arribar en aquells mesos al cantó, buscant una zona segura.

Per la part de Cizîrê fins a la victòria de Kobanê els combats contra els jihadistes no havien estat molt rellevants, però a partir d'aquell moment les YPG i YPJ van aprofitar per recuperar el terreny perdut al llarg dels darrers mesos. També es van viure combats a la ciutat de Hesîçe contra les forces governamentals.

Per tant ha estat en aquests dos cantons on s'ha pogut observar un canvi més radical de les relacions socials i es poden percebre els fruïts del procés revolucionari.

Aquesta contextualització és un petit resum dels fets més importants que han envoltat el procés revolucionari de Ro-

36.- Meryem Kobane, entrevista a la Directa https://directa.cat/kobane-ha-alimentat-consciencia-que-lautodefensa-pot-ser-base-de-resistencia

java i l'objectiu és permetre entendre quines condicions influeixen en cada un dels aspectes d'aquest projecte.

CAPÍTOL 8: LES TRANSFORMACIONS SOCIALS

Editorial Descontrol

En els darrers capítols hem explicat qui són els kurds, quina és la seva història i en quina situació es troven a dia d'avui. Hem vist quins són els referents teòrics per al Tev-Dem a Rojava i quin és el context geoestràtegic a l'Orient Mitjà. També hem fet un breu resum dels esdeveniments a Síria que han conduït a la situació que es viu a Rojava. Ara ens endinsarem en quins han estat els canvis socials, polítics, econòmics... que han dut a terme a Rojava, aplicant els preceptes del Confederalisme Democràtic.

Presa de decisions

Ja hem parlat de com el Tev-Dem es va crear i de com la desaparició del poder estatal va crear les condicions per a què un nou model de societat es desenvolupés. A continuació intentarem explicar de forma resumida quin és el procés de presa de decisions a Rojava i com és aquesta nova forma organitzativa que ha substituït l'estat.

Per tal d'organitzar la societat i per dur a terme la presa de decisions, el Tev-Dem ha creat una estructura composada pel que anomenen Consells Populars. L'esperit dels Consells Populars és el de la democràcia directa. Pot participar tothom en condició d'igualtat i el consens és la prioritat a l'hora de prendre les decisions, les votacions s'intenten evitar. Es procura respectar a tots els grups socials,

així com les diferents sensibilitats i opinions de la gent. Aquest és l'esperit que impera als Consells Populars. No són un espai de competició el poder polític com són els parlaments de les democràcies occidentals, els Consells Populars realment són espais on arribar a acords que integrin totes les postures.

Els Consells Populars són una estructura federativa on la unitat més petita són les Comunes. Aquestes són l'espai més important i el que té tota la legitimitat de la presa de decisions. L'objectiu principal és la descentralització del poder polític en espais de participació directa. Les comunes normalment comprenen un veïnat, un carrer o una vila. El nombre de gent que acostuma a participar-hi pot ser des d'una vintena fins a dues-centes persones. S'intenta que el nombre de participants no sigui molt gran, de tal manera que pugui participar tothom i les assemblees siguin operatives. Per tant si a una comuna hi comença a assistir massa gent, se subdivideix en dos. Les reunions de les comunes són obertes a tothom, de fet s'intenta que hi participi el màxim nombre de persones possible i es fan grans esforços per mobilitzar a la gent.

A més, per tal de garantir la participació dels grups socials tradicionalment menys implicats en la presa de decisions (dones, joves, minories...), tenen un sistema de quotes de participació a les comunes i a la resta de nivells dels Consells Populars. Per un costat és necessari que la composició de la comuna sigui d'un mínim d'un 45% de qualsevol dels dos gèneres, obligant al fet que hi hagi paritat de gènere en l'assistència a totes les reunions. Per altra banda també hi ha una quota per a les minories ètniques, que obliga a una presència d'un 10% com a mínim de participants de qualsevol minoria present a la comuna. Aquestes quotes garanteixen que tots els grups socials tinguin presencia a les comunes, que la seva veu sigui escoltada i que participin de la presa de decisions.

A les comunes es discuteixen i s'intenten resoldre tots els temes possibles, des de gestió dels recursos comuns, fins a seguretat, passant per política, economia, conflictes... Les decisions s'intenten prendre sempre per consens, arribant a acords que satisfacin a totes les parts. Si és necessari, es poden realitzar votacions per prendre una decisió, però en tot cas s'intentarà que no s'imposi a una minoria la decisió de la majoria. A més també són les pròpies comunes les que implementen les seves decisions, decideixen qui du a terme els projectes adoptats per la comuna o com s'implementen.

Sobre aquest aspecte s'ha de tenir en consideració que amb la retirada del poder estatal, totes les funcions necessàries per a la vida del dia a dia que duia a terme han hagut de ser autogestionades i dutes a terme per la població. Un aspecte de la vida social la gestió del qual no sigui adoptada per la pròpia població serà irremeiablement abandonat.

A més cada comuna escull un mínim de dos co-presidents. Per a l'elecció de càrrecs tenen un sistema que anomenen co-lideratge. Per un costat no existeixen càrrecs unipersonals, sempre són duals, per exemple a cada cantó hi ha una co-presidenta i un co-president. A més s'obliga a la paritat de gènere i a què qualsevol càrrec hagi d'estar compartit entre un home i una dona. Per altra banda intenten que el perfil sociocultural de les persones que escullen sigui el més variat possible, per exemple escollint a dues persones de diferents religions, ètnies, tribus, edat... Aquesta mesura evita la concentració de poder i afavoreix el diàleg entre els diferents grups socials de la regió. També hi ha el compromís que l'exercici de càrrecs de representació i de delegació sigui rotatiu, tot i que no hi ha un plaç fixat.

A les comunes hi haurà temes que hauran de ser coordinats amb altres comunes (defensa del territori, subministrament energètic...) o projectes que tindran un marge

territorial més ampli que el de la pròpia comuna (creació d'infraestructures...). Per a tals aspectes les comunes es coordinen entre elles en una estructura federativa de quatre nivells: comuna, districte o comunitat de viles, ciutat i cantó. Tota aquesta estructura és el que s'anomenen Consells Populars. Ja hem explicat qui integra i com funciona la Comuna. A tots els nivells de l'estructura de Consells Populars, s'han de respectar els principis de funcionament de les Comunes, com són la presa de decisions per consens i el sistema de quotes. El primer nivell de coordinació depèn de si és una zona urbana o rural; en el cas de les zones urbanes el consell es dóna a nivell de districte, que comprèn unes 8 comunes; en el cas de les zones rurals el consell es dóna a nivell de comunitat de viles, que comprèn entre 7 i 10 viles.

Per sobre dels consells de districte hi ha els consells de ciutat. Als consells de districte s'escullen dos co-presidents i els delegats que aniran al consell de la ciutat. Però les persones escollides al consell del districte per anar al consell de ciutat són poques i no haurien estat escollides directament per les bases. Per tant a les comunes també s'escullen delegats que van al consell de ciutat, que el compondran unes 200 persones. D'aquesta manera no es perd la connexió dels consells amb les bases. A més dels delegats escollits pels òrgans territorials al consell de ciutat també hi haurà delegats de diferents partits, cooperatives, associacions civils, d'organitzacions de joves i de dones, de minories ètniques i d'altres grups que es consideri necessari que participin.

A manera de comparació podríem dir que a les democràcies occidentals l'objectiu és tenir el màxim de diputats per poder ocupar el poder i aplicar el teu programa polític. Veiem que l'esperit dels Consells és que hi hagi una composició el màxim de plural possible, garantint la presència de grups minoritaris. L'objectiu és escoltar a totes les parts i arribar a consensos reals.

Finalment, el nivell més elevat de l'estructura federativa dels Consells populars és el consell de cantó, al que anomenen Assemblea del Poble. En aquest consell s'ajunten els delegats dels diferents consells de ciutat, sumats als escollits de forma directa per les comunes. A més, igual que als Consells Populars de ciutat, hi assisteixen representants de les diferents organitzacions sindicals, polítiques, de joves, dones o altres minories. És el màxim l'òrgan coordinador de les comunes i és on s'aproven i es discuteixen les decisions que afecten a tot el cantó.

És important destacar que els delegats als consells tenen mandats, no són representants amb llibertat de decisió, sinó que transmeten les decisions preses al nivell inferior. És per això que ser escollit com a delegat no atorga un poder polític, ja que aquest és mantingut sempre per les comunes.

Un dels punts més importants a tenir en compte per entendre el sistema que estan aplicant és la idea del confederalisme democràtic de la descentralització del poder polític. L'objectiu és que hi hagi la màxima autonomia dels òrgans més petits, en aquest cas les comunes, a l'hora de prendre decisions. Per un costat s'intenta eliminar la possibilitat que a un nivell de coordinació els delegats prenguin decisions amb les quals no estiguin d'acord els nivells inferiors. Per fer-ho estableixen que les comunes tenen la llibertat d'aplicació dels acords presos als Consells populars superiors. L'efecte que té això és que totes les decisions preses als nivells superiors, han d'estar formalment adoptades per les comunes, en cas contrari en aquesta comuna la decisió no és vinculant. Això no vol dir que no es puguin prendre decisions per majoria, si sobre un tema concret no es pot arribar a un consens, hi ha la possibilitat de realitzar una votació. La decisió majoritària serà la vàlida i les comunes que estiguin d'acord amb aquesta decisió la implementaran o participaran de la seva aplicació. Però les comunes que estiguessin en desacord podran decidir entre acceptar

la decisió (tot i la seva oposició inicial) o desestimar la proposta i no participar de la seva aplicació.

Per exemple, a l'agost de 2014 a un consell de districte es va decidir que les forces de seguretat locals podrien portar armes mentre patrullaven, però tres comunes no van aprovar la decisió i, per tant, dins dels límits d'aquestes comunes les forces de seguretat havien d'abstenir-se de dur armes.[37] Amb aquest mecanisme s'assegura que s'intenti arribar sempre a consensos, ja que per dur a terme grans projectes es necessita l'activa col·laboració de tothom i no hi ha un mecanisme per obligar a una minoria disconforme d'acceptar acords presos per la majoria (com sí que passa en totes les democràcies parlamentàries occidentals).

Podem dir que han creat una nova forma de presa de decisions amb l'objectiu de resoldre tots els assumptes per la via del consens, però també mantenen la possibilitat de poder utilitzar la votació i la presa de decisions per majoria sense que això impliqui una imposició a la minoria. En general es pot dir que s'intenta maximitzar el poder local i la descentralització a la vegada que es manté un mínim de coordinació regional.

Per altra banda, adjuntes a tots els nivells dels Consells Populars, hi ha un gran nombre de comissions. Aquestes es dediquen a gestionar aspectes concrets, com poden ser la creació de cooperatives, la defensa, temes de joves o infraestructura. Per exemple les comissions d'ecologia s'ocupen del sanejament urbà així com problemes específicament d'ecologia. A on tenen més importància les comissions és al nivell de comuna, que és on es gestionen la majoria d'assumptes. Tot i això cada una d'aquestes comissions es coordina amb altres comissions que estiguin treballant en el mateix àmbit d'altres comunes o nivells dels Consells Populars.

37.- Strangers In A Tangled Wilderness: "A Mountain River Has Many Bends"

Un altre òrgan que existeix és el Consell Suprem Kurd (SKC en les sigles en anglès). Aquest és l'únic òrgan polític que comprèn tot el territori de Rojava i està composat en un 50% per membres del PYD o afins al Confederalisme Democràtic, i en l'altre 50% per membres dels partits kurds afins a Barzani. Cal tenir en compte que aquest òrgan no forma part del projecte del confederalisme democràtic i que es va crear com una plataforma de coordinació entre les diferents tendències dels partits kurds i per evitar una confrontació entre aquestes. Aquest òrgan no ha tingut cap rellevància política a la presa de decisions de Rojava ni té cap pes a la vida política, més enllà dels acords de col·laboració que es puguin dur a terme.

Per completar aquesta estructura de Consells Populars al gener del 2014 es va crear l'Autoadministració Democràtica (DSA en les sigles en anglès). La DSA es pot resumir com una estructura executiva, paral·lela a l'estructura de participació directa, però fiscalitzada per aquesta. L'objectiu principal de la DSA ha estat assumir tasques executives, administratives i algunes funcions de proposició legislativa (però no de decisió), com la redacció d'una pseudoconstitució anomenada "Carta del Contracte Social" o d'una nova llei electoral. La DSA fa propostes de polítiques a implementar que són analitzades pels Consells Populars i, si es troba pertinent, són aprovades i executades. Per tant no té autonomia d'aplicació ni legislativa ni executiva i es pot dir que té un caràcter més aviat tècnic.

Cada cantó escull la seva pròpia DSA, dos copresidents i 22 ministeris. Les persones que conformen els ministeris són escollides per les Assemblees Populars de cada cantó i intenten que hi hagi pluralitat per a representar tots els sectors socials, respectant el sistema de quotes. Les principals tasques de la DSA són en àmbits que afecten la totalitat del cantó, com per exemple defensa, salut, relacions exteriors... I han creat ministeris per a cada un dels àmbits de

treball. Però les funcions de la DSA s'executen sota el mandat i supervisió de l'Assemblea del Poble de cada cantó.

Com hem dit, una de les feines de la DSA ha estat la creació d'una "Carta del Contracte Social". Aquest document estableix les bases i òrgans d'una democràcia parlamentària clàssica: un parlament escollit per sufragi universal i secret, la creació d'un govern... Aquesta estructura parlamentaria hauria de substituir l'actual SKC. Pot semblar contradictòria aquesta dualitat de poder, entre un sistema de democràcia directa i un altre de democràcia parlamentaria. L'Autodeterminació Democràtica pot semblar un Estat en alguna de les seves formes, ja que té un parlament, ministres, etc.

Però hi ha dos diferencies absolutament claus. Per un costat el poder polític legítim sempre es manté a les organitzacions de base, per exemple les decisions preses pel SKC han d'estar aprovades per 2/3 dels delegats de les comunes i qualsevol decisió presa pot ser no aplicada en un dels cantons si no s'està d'acord. I el que és més important: el poder coercitiu (les YPG) està sota control de les comunes, com explicarem més endavant. La descentralització de l'ús legítim de la violència comporta el trencament amb les formes d'organització estatal, que requereixen la centralització i monopoli d'aquesta.

Per altra banda el Tev-Dem té representació permanent a totes les estructures parlamentàries. Cal afegir que no s'ha dut a terme la creació de la majoria d'òrgans que disposa la Carta del Contracte Social a causa de les vicissituds de la guerra.

L'argument des del Confederalisme Democràtic per a mantenir aquesta dualitat, és que l'estructura de Consells Populars no pot assumir l'administració i gestió de forma directa de tots els aspectes encara, ja que està en fase embrionària. Creuen que s'ha d'anar augmentant la politització de la societat per enfortir les comunes, de tal manera

que finalment les estructures representatives siguin innecessàries.

Per tant podem veure que hi ha una gran quantitat de mecanismes per tal que el poder estigui sempre a les bases i per evitar la centralització. Però s'ha de tenir en consideració que el confederalisme democràtic més que un projecte d'organització social determinat, és un procés. Per tant veiem que a Rojava aquest nou sistema d'organització social està en permanent procés d'evolució, buscant solucions als problemes que es van trobant.

També cal afegir que les persones no només participen en assemblees a nivell territorial, també s'organitzen als llocs de treball, organitzacions civils i d'altres agrupacions per afinitat com per exemple organitzacions de joves. Es crea així tota una sèrie d'organitzacions civils independents que ajuden a mantenir el poder a les bases.

És interessant citar la introducció de la Carta del Contracte Social com a resum de l'esperit del projecte:

"Nosaltres, el poble de les Regions Autònomes Democràtiques d'Afrîn, Kobanê i Jazira, una confederació de Kurds, Àrabs, Assiris, Caldeus, Arameus, Turcmens, Armenis i Txetxens,[38] *lliure i solemnement declarem i establim aquesta Carta, que ha estat redactada d'acord amb els principis de l'Autonomia Democràtica.*

En cerca de llibertat, justícia, dignitat i democràcia i guiada pels principis d'igualtat i sostenibilitat ambiental, la Carta proclama un nou contracte social, basat en la coexistència mútua i pacifica i la comprensió entre tots els components de la societat. Protegeix els

38.- En realitat des d'un punt de vista ètnic i antropòlogic no serien Txetxens, sinó Circassians, però per un tema històric s'autoanomenen així

drets i llibertats humanes fonamentals i reafirma el dret dels pobles a l'autodeterminació.

Sota la Carta, nosaltres, el poble de les Regions Autònomes, ens unim en l'esperit de la reconciliació, el pluralisme i la participació democràtica per tal que tothom s'expressi lliurement en la vida pública. Construint una societat lliure d'autoritarisme, militarisme, centralisme i de la intervenció de l'autoritat religiosa en els afers públics, la Carta reconeix la integritat territorial de Síria i aspira a mantenir la pau domèstica i internacional."[39]

Economia

Per poder explicar el funcionament del model econòmic a Rojava s'han de tenir en compte alguns elements del context en el qual neix i es desenvolupa. Per un costat, i com hem explicat abans, l'economia de Rojava estava limitada pel règim a la producció de gra i a l'extracció de petroli, la resta d'activitats es duien a terme fora de la regió. Les úniques industries estaven en mans del govern, que en fugir van ser expropiades per les comunes. Per altra banda, anteriorment hi va haver un procés d'expropiació de les terres dels kurds per part de l'estat. Per tant la gran majoria de la població era classe treballadora, i en unes condicions de pobresa generalitzades. A més cal dir que les classes més altes dels kurds no vivien a la regió, sinó a la capital, ja que eren afins al règim.

A les dificultats esmentades s'afegeixen les derivades de la guerra, que són principalment dos. Per un costat el problema de la destrucció generalitzada de les infraestructures (carreteres, equipament de subministrament d'aigua i electricitat...). Per l'altre l'arribada massiva de refugiats a les zones kurdes buscant protecció, per exemple a Afrîn

39.- Charter of the Social Contract: http://peaceinkurdistancampaign.com/resources/rojava/charter-of-the-social-contract/

abans de la guerra hi vivien 450 mil persones, a mitjans de 2014 hi havia més d'1 milió. En total es calcula que a Rojava hi ha vivint uns 4,6 milions de persones des del 2014.[40] S'ha de destacar que tots aquests refugiats han estat acollits i tractats en peu d'igualtat que la resta de la població. S'han garantit les necessitats bàsiques de tothom independentment de l'origen i se'ls ha convidat a participar als Consells Populars. Evidentment això ha suposat un sobreesforç econòmic per a la regió. Aquestes són les bases materials sobre les quals la societat de Rojava ha hagut de construir la seva alternativa econòmica. Per altra banda la majoria del teixit econòmic existent encara es basa en el model capitalista, però hi ha una forta voluntat política per canviar això i s'estan duent a terme molts canvis en aquest sentit.

El model que han plantejat a Rojava és el de "*l'economia social", al que defineixen com "la ciència que busca assegurar les necessitats de la comunitat lluny del monopoli dels mitjans de producció.*"[41] És a dir, plantegen la producció al nivell de la comunitat, allunyada tant de la producció centralitzada d'un estat socialista com del lliure mercat del sistema capitalista. Per a aconseguir-ho creuen que s'ha de desenvolupar un model d'autosuficiència, per tant la producció per satisfer les necessitats mínimes de la població ha de ser duta a terme a escala local. Per altra

---

40.- Estimació de mitjans de novembre de 2014, incloent nombrosos refugiats. "L*a població de Rojava s'ha quasi doblat fins als 4,6 milions. Els nouvinguts són àrabs sunnites i xiites de la resta de Siria que han fugit de la terra cremada en la que Assad ha convertit el país. També hi ha assíris cristians ortodoxes, catòlics caldeus i d'altres, que fugen de la distopia jihadista que s'ha creat a l'espai que abans ocupaba el règim.*" Font: "In Iraq and Syria, it's too little, too late". Ottawa Citizen. 14 November 2014. http://ottawacitizen.com/opinion/columnists/iraq-and-syria-too-little-too-late

41.- Dr. Ahmad Yousef 17th of November 2014 "Social economy in Rojava" http://sange.fi/kvsolidaarisuustyo/wp-content/uploads/Dr.-Ahmad-Yousef-Social-economy-in-Rojava.pdf

banda la producció ha d'estar en harmonia amb el medi ambient i per tant ha d'estar basada en criteris ecològics. També creuen que l'economia no és una ciència neutra, afirmen que "*l'economia social*" ha d'estar basada en valors ètics com són la llibertat o la justícia. Obertament han "*rebutjat el model capitalista que consumeix el medi ambient i empobreix a la població.*"[42] Expliquen que "*el model econòmic de Rojava és una resposta al neoliberalisme de la modernitat capitalista i una crítica al capitalisme d'estat que caracteritza el socialisme real*". El que cal tenir en compte a l'hora d'examinar la gestió econòmica a Rojava és que no és un model tancat, sinó que és un procés de creació d'un nou model, que barreja conceptes de moltes teories diferents. Tot i així podem dir que gira al voltant de tres conceptes principals: "*comunitat, propietat privada basada en l'ús i cooperatives.*"[43]

Les mesures que han aplicat per dur a terme aquest plantejament són molt variades. L'any 2012 es va aprovar i començar a implementar el Pla Econòmic del Poble (PEP), basat en els escrits d'Abdullah Öcalan i les experiències viscudes al Kurdistan Nord.

El règim tradicional de propietat privada de la terra es va abolir a finals del 2012, totes les terres, edificis i infraestructures passaven a ser propietat formal dels Consells Populars.[44] Això no vol dir que les persones fossin desposseïdes de les seves propietats. El principi que s'aplica és el de "propietat d'ús", que significa que si una casa o

42.- Michael Knapp, 07 Feb 2015 Rojava – the formation of an economic alternative: Private property in the service of all. http://kurdishquestion.com/index.php/kurdistan/west-kurdistan/rojava-the-formation-of-an-economic-alternative/604-rojava-the-formation-of-an-economic-alternative.html

43.- Strangers In A Tangled Wilderness: "A Mountain River Has Many Bends"

44.- En aquest cas els bens no immobles, com vehicles, materials o animals, no estan subjectes a aquesta regulació

unes terres estan sent utilitzades per una persona o grup de persones, aquestes tenen el legítim dret de propietat d'ús de forma indefinida. Però la "propietat d'ús" també implica que els drets de transacció, de cessió i la capacitat de vendre aquesta propietat, estan en mans de les Comunes. De la mateixa manera una Comuna no pot expropiar una propietat que està sent legítimament utilitzada. Öcalan creia que aquest sistema evita l'especulació i l'acumulació de capital que porta a l'explotació. Per tant, a partir del 2012, totes les terres, edificis i infraestructures sobre les quals no hi hagi un dret d'ús passen a ser propietat comunal. Les comunes poden decidir atorgar el dret d'ús d'aquestes propietats a individus o cooperatives per tal d'assegurar a tothom un mínim d'autosuficiència econòmica i com una manera de maximitzar l'ús dels recursos materials de la comunitat. Segons Ahmad Yousef, el co-ministre d'economia d'Afrîn, es calcula que el 75% de la propietat és comunal i que el 25% restant és privada.

En termes de producció el centre de "l'economia social" són les cooperatives, creades al voltant del sistema de comunes. Aquestes cooperatives han estat creades per desenvolupar les activitats més variades, però totes amb l'objectiu de satisfer les necessitats de la comunitat. Els membres de la cooperativa són els propietaris dels mitjans de producció, però responen davant de la comuna. El que produeixen aquestes cooperatives és distribuït entre la comunitat fins que hagin estat cobertes les necessitats de tothom, la decisió sobre com utilitzar els excedents de producció recau en les estructures de decisió comunals. Les cooperatives estan coordinades entre elles i amb les comissions i ministeris d'economia, per assegurar la màxima cooperació entre elles. De totes maneres perviuen les empreses i negocis que no són formalment cooperatives, però que col·laboren amb les comunes. En relació a aquest tema s'ha de puntualitzar que no existeixen grans empreses i que la gran majoria d'empreses privades són

molt petites. També cal destacar que estan duent a terme un gran procés d'expansió del model cooperativista, amb acadèmies, seminaris i debats per a la reconversió.

Les comunes gestionen els recursos comuns, donant mitjans productius als membres més pobres i assegurant una justa distribució del combustible, el pa, l'energia i d'altres recursos bàsics i/o escassos. Sobre aquest aspecte cal destacar que això es pot dur a terme amb facilitat i eficiència degut a la descentralitació i al fet que al nivell de Comuna tots els membres coneixen la situació personal de la resta. Moltes vegades la gent treballa en serveis comunals de forma voluntària (fent funcionar el sistema de subministrament d'aigua, la neteja dels carrers etc.), però quan les comunes han tingut capacitat, han intentat donar un salari als treballadors al seu servei. Normalment aquests salaris varien segons les necessitats de l'individu, per exemple, si està solter cobrarà menys que si està casat o té família a càrrec seu.

Encara que es permeti el comerç i l'existència d'empreses privades, hi ha una estricta regulació en termes de producció ecològica i de satisfacció de les necessitats socials. Per exemple a Afrîn, per qüestions ambientals, s'ha prohibit la creació de més plantes de processament d'oli o que fonguin plom. També es regulen els preus als que es poden vendre els productes, aquests preus els marquen les comissions econòmiques dels cantons segons les necessitats de la població. La premissa bàsica és que la satisfacció de les necessitats de la societat sempre és més important que els beneficis econòmics privats.

Aquest model ha tingut molt d'èxit i tant a Afrîn com a Cizîrê s'han creat gran quantitat de cooperatives.[45] A Cizîrê han decidit posar en marxa uns 200 pous de petroli (dels milers a la regió), creant cooperatives de treballadors, per

---

45.- A Kobanê aquest procés no s'ha pogut desenvolupar a causa de la guerra.

tal de produir el necessari per al consum local. S'han creat cooperatives agrícoles per tot arreu, utilitzant les terres que el govern d'Assad havia expropiat als kurds. Però la millora més substancial ha estat la diversificació de l'economia, amb la creació de fàbriques de sabó, de material de construcció, tèxtils, molins i un llarg etc.

El sistema de producció i satisfacció local de les necessitats fa que no es necessiti una direcció econòmica centralitzada. A Rojava els cantons no han creat impostos, només compten amb els ingressos fruït de la venda de combustible a la població, que venen per sota del preu del que costa l'aigua; i d'alguns aranzels del pas fronterer amb l'Iraq. Tot i això hi ha projectes per implantar un sistema d'impostos inspirat en models de concert econòmic amb l'Estat, com el del País Basc, i de pressupostos participatius.[46]

De totes maneres cal dir que en l'actualitat els diners recaptats de moment es destinen en un 70% a les despeses de la guerra, és a dir: mantenir als combatents i armes. Aquest esforç bèl·lic evidentment limita el desenvolupament dels objectius socials. La resta del pressupost s'utilitza en garantir un accés gratuït a l'educació, la sanitat, alimentar a la població, subministrar aigua i energia... Tot una sèrie de serveis que es consideren bàsics, així com la construcció d'infraestructures i el suport al desenvolupament de les cooperatives.

Per altra banda volen que la producció econòmica sigui ecològica i respectuosa amb el medi ambient i, per exemple, estan limitant certs tipus de producció, com la de sabó o de metalls, als nivells que siguin sostenibles. Tot i això en l'àmbit de l'ecologia encara hi ha molta feina a fer, sobretot en el que es refereix a educar a la població. No hi ha

---

46.- Bàsicament s'inspiren en el concepte que les funcions de recaudació d'impostos i de legislació sobre aquests recaiguin en les institucions locals i que, del total recaptat, una part consensuada es destini a la institució central per contribuir en les despeses de les funcions no descentralitzades.

costum de reciclar i la gestió dels residus encara és molt precària. També s'ha de tenir en compte que els mitjans tècnics dels que disposen per a dur a terme una producció industrial ecològica són pràcticament nuls.

En l'àmbit financer no han creat cap moneda pròpia i utilitzen la lliura siriana. De totes maneres cal tenir en compte que les transaccions monetàries a Rojava s'han reduït de forma dràstica. Per altra banda han prohibit les finances com a negoci. Es permeten institucions bancàries, l'atorgament de crèdits... Però han prohibit que es generin beneficis derivats del capital financer, així com els interessos i l'especulació. El sistema bancari que mantenen és descentralitzat i existeix exclusivament per a l'estalvi i per a ajudar a les comunes a iniciar projectes.

Per resumir, el canvi que s'està duent a terme en l'àmbit econòmic segon les paraules d'Amaad Yousef, cominiistre d'economia d'Afrîn, són molt adequades:

> *"Prenem com a principi la protecció i la defensa dels recursos naturals. Quan ens referim a la defensa no ho fem en el sentit militar, sinó a l'autodefensa contra l'explotació i l'opressió a la qual s'enfronten les persones. Hem de superar molts obstacles per poder reestructurar l'economia comunal de Rojava. Els governs basats en polítiques capitalistes han intentat obstaculitzar el nostre progrés en l'àmbit econòmic i social. Estem treballant per crear un sistema que combina l'antiliberalisme, la sostenibilitat ecològica, la propietat comú moral i la producció comunitària i cultural."*[47]

47.- Dr. Amaad Yousef , "Efrîn Economy Minister: Rojava Challenging Norms Of Class, Gender And Power" Rojavareport.wordpress.com

Antifonamentalisme

Si donem una lleugera ullada a la situació de l'Orient Mitjà, podem veure que la regió s'està dessagnant a causa de conflictes sectaris de tot tipus des de fa decades: tribals, ètnics, confessionals, nacionals... La identitat de grup és utilitzada en contraposició a altres identitats per afavorir la confrontació. La coexistència pacífica entre diferents identitats sembla impossible. A Rojava la diversitat d'identitats és enorme, hi conviuen diferents nacionalitats amb una majoria kurda, que representa el 65% de la població; el 35% restant el composen àrabs, assiris, caldeus, txetxens, armenis i d'altres minories. Per altra banda també hi ha presents diferents religions, molts kurds practiquen una versió pròpia del sunnisme, així com també el practiquen molts àrabs; però també podem trobar xiïtes, jueus, cristians, yezidis... Finalment s'ha de tenir en compte l'existència de les tribus, que són estructures tradicionals basades en els lligams familiars i representen un altre eix de diversitat. Totes aquestes identitats podrien ser potencialment fonts de conflictes, però amb grans esforços a Rojava han aconseguit evitar-los. També cal tornar a destacar que s'ha acollit a centenars de milers de refugiats àrabs de la resta de Síria sense impediments i que se'ls han atorgat els mateixos drets de participació política que a la resta. S'està duent a terme una política de pluralisme i tolerància radical.

Per un costat, des de l'inici de la revolució van treballar per evitar que la població susceptible d'haver donat suport al règim o que hagués estat afavorida per aquest, fos víctima de revenges. Creien que la població civil, fos de la nacionalitat que fos, no tenia la culpa de les injustícies viscudes per les minories. Per intentar solucionar els conflictes interètnics o interreligiosos es van constituir uns consells de resolució de conflictes per tal d'arribar a consensos i solucions no-violentes. Aquests consells intenten reunir les parts implicades en conflictes relacionats amb

l'enfrontament entre diferents grups socials per fer-los dialogar i evitar una confrontació. L'objectiu és arribar a un acord satisfactori per a les parts implicades i la restauració de la cohesió social.

En el pla polític han instituït un sistema de quotes per tal que totes les minories estiguin representades. Per exemple als consells de coordinació superiors ha d'haver-hi un 10%, com a mínim, de membres de cada minoria present al territori, encara que aquesta representi menys d'un 10% sobre el total. La raó d'aquesta discriminació positiva és la creença que per poder arribar a consensos reals s'ha de poder escoltar a totes les parts implicades, independentment de la importància quantitativa que tingui el grup social.

Hem parlat abans del sistema de copresidencia i hem dit que sempre ha d'haver-hi un home i una dona. En realitat aquest és el mínim, ja que en alguns casos es pot donar que hi hagi tres, quatre o més copresidents, per tal de poder representar a tots els grups socials de la regió. Com a exemple podem veure que el copresident del cantó de Cizîrê és àrab, encara que la població de Rojava sigui majoritàriament Kurda.

Per altra banda no s'ha permès que hi hagi grups o milícies armades independents de les YPG i YPJ. Les YPG i YPJ estan plantejades com les forces de defensa de la població de la regió, no sols dels kurds i no poden intervenir en assumptes interns. Dins de les YPG es poden trobar unitats formades sols per àrabs, assiris... amb la seva pròpia estructura i organització, però segueixen els mateixos objectius que la resta: protegir a la població (sigui quin sigui el seu grup social) dels atacs externs. Això ha tingut diversos efectes positius. Per un costat s'ha evitat que en casos de conflictes ètnics o religiosos hi hagi grups armats autònoms que puguin derivar en un una confrontació armada. Per altra banda s'ha creat un sentiment de solidaritat a l'hora de

protegir-se entre tots davant dels atacs de forces externes com Daesh o l'Estat Siri.

Podria semblar que prohibir que hi hagi grups armats independents de les YPG i YPJ és una política autoritària, però això ha evitat que cada grup ètnic o religiós tingui un braç armat que pugui barallar-se amb la resta i ha obligat que els conflictes es resolguin amb mitjans pacífics.

El resultat amb aquestes polítiques es pot dir que és força positiu. De moment la cohesió social en l'àmbit intern s'ha mantingut i els únics conflictes d'aquest tipus s'han donat a alguns assentaments àrabs que van arribar durant les polítiques d'arabització del règim i que són hostils a la revolució. Però els àrabs i la resta d'ètnies que han estat durant generacions a la regió estan participant molt activament en tots els àmbits i de forma fraternal. Els assiris per exemple expliquen que "*després d'una llarga i difícil relació amb el règim, sentien que a la fi se'ls permetia llibertat religiosa i cultural.*" Com a exemple de l'esperit de les polítiques en aquest àmbit són interessants les explicacions de dues persones molt involucrades al moviment a Rojava:

> *"En comptes d'un Estat independent, preferim l'autonomia. La solució ha de ser a nivell de base. El sistema d'Estat-nació ha creat molts prejudicis, i la gent pensa que àrabs, kurds i turcs no poden conviure. Aquesta idea ha estat reforçada pel sistema d'Estat-nació. Ha estat gravada als cervells de la gent, amb resultats perniciosos. Aquest sistema va excloure les condicions de coexistència i cooperació entre el poble. Estem lluitant per superar aquests prejudicis i crear condicions per una vida en comú."*[48]

48.- Janet Biehl, 31 Gener 2015, Rojava's Communes and Councils http://www.biehlonbookchin.com/rojavas-communes-and-councils/

"Tenim una estratègia, no veiem als grups com a minories. Són els habitants originals de la regió. Si el nombre és gran o petit no és important per nosaltres, han estat vivint amb nosaltres durant centenars d'anys. Compartim la nostra comunitat i la nostra cultura amb ells. Junts millorem la civilització."[49]

Autodefensa

Com hem explicat abans, dins del projecte del Confederalisme Democràtic l'autodefensa és un punt molt important. A Rojava la vida de la població i la supervivència del projecte sols s'ha pogut mantenir aplicant aquest principi. Per a ells tothom (tant a nivell individual com col·lectiu) ha de ser capaç de defensar-se d'una agressió. L'autodefensa planteja que l'ús de la violència és legítim quan és per a defensar-se d'una agressió. I per tal d'evitar que la gestió de la violència generi capacitat de coacció sobre la població i acaparament de poder polític han descentralitzat la capacitat d'autodefensa. Són les comunes les que s'organitzen, en comptes d'un aparell centralitzat. Analitzem quines són les formes organitzatives.

YPG (Yekîneyên Parastina Gel; Unitats de Defensa Popular)

Les YPG es comencen a formar l'any 2004, després dels disturbis de Qamislo. En aquell moment, joves kurds afins al PYD, van veure la necessitat de formar-se per ser capaços de defensar-se de la repressió del règim. Tot i això les YPG no van començar a actuar fins al 2011 i no es van presentar de forma pública com a organització fins al 2012. En un inici les YPG eren un grup armat kurd lligat al PYD, però des del 2012 sols respon davant els cantons i té una composició plural. L'objectiu de les YPG és defensar

---

49.- Saleh Muslim. Exclusive Interview with PYD Co-chair Salih Muslim: Rojava Will Establish a New Civilisation. Kurdish Question

a tota la població del territori de Rojava. Es calcula que estan formades per unes 65000 persones,[50] de les quals entre 7000 i 10000 són dones.[51] Les dones tenen la seva pròpia organització i estructura independent de les YPG, són les YPJ (Yekîneyên Parastina Jinê, Unitats de Defensa de les Dones), de les quals en parlarem més endavant.

Sobre els mitjans materials cal dir que són molt precaris. Pràcticament sols tenen vells AK47 i algun tot-terreny. No disposen ni d'armament pesat, ni vehicles blindats, ni cascos ni armilles antibales. L'armament de què disposen el compren al mercat negre, ja que no reben el suport de cap govern extranger.[52] Per cobrir aquestes mancances han començat a produïr armanent propi, com, per exemple, blindats a partir de la reconversió de camions d'escombraries o bombes a partir de bombones de butà.

Aquestes forces d'autodefensa no estan plantejades com un exèrcit estatal sota el control del govern central, sinó que estan sota el comandament de les estructures polítiques descentralitzades. Cada brigada està lligada a una comuna, districte o cantó; i si està servint fora de la seva jurisdicció original, respon davant de l'estructura pertinent del nou marc d'operacions i sota les ordres de la brigada original d'allà. Aquesta descentralització de comandament atorga a les YPG una superioritat bèlica front als seus adversaris en termes de flexibilitat operativa i llibertat d'acció.

50.- Will the Islamic State last through 2015? 4 de Gener de 2015. http://www.todayszaman.com/op-ed_will-the-islamic-state-last-through-2015_368806.html

51.- Octubre 2014 http://www.telesurtv.net/english/news/Kurdish-Women-Turning-Kobani-into-a-Living-Hell-for-Islamic-State-20141014-0072.html

52.- L'entrega d'armes per part d'EUA als kurds de Rojava ha estat residual. Les entregues sobretot s'han centrat al govern del Kurdistan Iraquí.

Per altra banda tenen funcions limitades a la defensa de la regió, és a dir, no poden intervenir en assumptes interns ni poden ser utilitzades per a interessos polítics: sols en cas d'amenaça a la vida de la població poden actuar. Com a exemple d'això podem veure que al territori de Rojava hi ha unitats de l'exèrcit governamental, però sols als barris de la ciutat de Qamislo habitats per simpatitzants del règim. Per tant podem veure que les YPG actuen quan no hi ha més remei, en la resta de casos s'intenta arribar a solucions pacífiques dels conflictes.

Per altra banda l'estructura interna també intenta trencar amb la jerarquització dels exèrcits clàssics, les unitats escullen els seus propis comandants de forma democràtica i aquests poden ser revocats. Els comandants no tenen privilegis especials, conviuen amb la resta de milicians i no estan exempts de treballs de manteniment. Les YPG estan integrades principalment per voluntaris, el que fa que l'auto disciplina sigui el que regeix a nivell intern. Els voluntaris poden ingressar o abandonar les YPG de forma lliure, però la destinació i les funcions que duran a terme vénen marcades per les necessitats del moment.

Tot i l'afluència de voluntaris, i a causa de la intensitat dels atacs per part de les forces jihadistes, al Juliol del 2014 als cantons es va fer una crida a la mobilització general. A la pràctica aquesta mobilització general es definia com la obligatorietat que a cada família un membre jove s'allistés a les YPG. Les condicions d'aquest enllistament varien segons els cantons, a Cizîrê el servei dura 6 mesos, en canvi a Kobanê dura 12.[53] A més es contemplen vàries situacions per les quals es pot eximir del servei, com per exemple que a una família sols hi hagi un membre jove. Per altra banda, les persones reclutades d'aquesta manera seran destinades a protegir les seves pròpies ciu-

53.- Ahmad Khalil and Karen Leigh, 7 agost 2014 YPG's Mandatory Military Service Rattles Kurds http://www.syriadeeply.org/articles/2014/08/6014/ypgs-mandatory-military-service-rattles-kurds/

tats i viles i no podran ser destinats a altres localitzacions o al front. Per tant sols entraran en combat si hi ha un atac a les zones de les que són originaris. Finalment, s'ha de tenir en compte que si algú no es presenta a l'enllistament no se l'anirà a buscar a casa, sols serà conduït a les oficines de reclutament si se l'atura a algun checkpoint. Veiem per tant que aquesta campanya de reclutament s'aplica sota unes condicions molt diferents de les del reclutament forçós duta a terme per governs estatals. De totes maneres la gran majoria de combatents a les YPG són voluntaris, sols una petita fracció han estat reclutats amb aquest sistema.[54]

Un altre punt diferenciador de les YPG és quin tipus de formació donen. Als camps d'entrenament s'imparteixen lliçons d'història, de gènere, de resolució no-violenta de conflictes... No només s'ensenya a utilitzar una arma, es fa un èmfasis especial en l'educació política. Això explicava un comandant de les YPG, Heval Rustem:

"La ment és la millor arma, i els homes estan al mig de la batalla. L'alliberament de les dones i especialment la batalla contra la identitat masculina i patriarcal d'un mateix és una de les batalles més dures que s'ha de combatre per tal de ser socialment efectiu. [...] Les YPG i YPJ estan completament compromeses amb valors humanístics com l'alliberament de les dones, la coexistència de tots els grups socials i a una vida en la democràcia de base, més enllà de la modernitat capitalista"[55]

Els graduats a les acadèmies de les YPG fan un jurament on prometen defensar el paradigma d'una societat democràtica, ecològica i alliberada del patriarcat. Aques-

54.- SYRIA, Military Service, Mandatory Self-Defence Duty and Recruitment to the YPG http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/991BA1A7-84C6-42A2-BC16-23CE6B5D862C/0/Syriennotat-26feb2015.pdf

55.- Janet Biehl, 1 de febrer 2015, The First Kobanê http://www.biehlonbookchin.com/first-kobane/

ta formació pot ser una de les raons per les quals la moral i l'auto disciplina són tan altes a les YPG i expliquen els incomptables actes de sacrifici que duen a terme per tal de protegir el projecte de Rojava.

Asayish

A part de les YPG i YPJ existeix un altre organisme armat a Rojava. Són els Asayish (seguretat en kurd), una força d'ordre civil que compleix funcions policials. Tot i aquesta definició ells mateixos volen allunyar-se del terme "policia". Creuen que la policia és una institució de control social i ells entenen els Asayish com un organisme de protecció civil.

Els Asayish estan vinculats als Consells Populars i els seus membres són escollits per aquestes per un període determinat. Com la resta de càrrecs a Rojava les funcions d'Asayish són rotatòries. A més, a nivell intern els Asayish també tenen la seva pròpia assemblea, on s'escullen els comandaments i es prenen les decisions. Però el punt més diferenciador dels Asayish respecte a una policia tradicional és que es vol trencar amb l'especialització de la gestió i utilització legítima de la violència. Per a fer-ho, volen que tota la població hagi tingut formació d'Asayish durant almenys 6 setmanes en algun moment de la seva vida. D'aquesta manera, diuen, si tothom és capaç d'auto defensar-se i té els coneixements per resoldre conflictes, ja no és necessari un cos especialitzat. Volen que tothom sigui capaç de practicar l'autodefensa i d'intervenir en situacions on en altres societats sols podria fer-ho la policia. Veiem doncs, que el seu objectiu final és eliminar els Asayish com a organisme.

Sobre la formació d'Asayish cal destacar que la part d'autodefensa, és a dir, aprendre a utilitzar un arma o a respondre a una agressió és la part final de l'entrenament.

La part principal és la formació en resolució no-violenta de conflictes i teoria feminista.

Per altra banda, actualment la seva funció principal és la gestió dels controls de carretera, on es revisen vehicles i identificacions per evitar l'accés a les ciutats de terroristes o cotxes bomba. De fet aquests controls han estat objectiu de nombrosos atemptats per part de forces jihadistes. Una altra funció que tenen és la gestió del tràfic, principalment a Qamislo, ja que a la resta del territori no hi ha gaires vehicles. Finalment també actuen en conflictes civils i crims comuns, com robatoris, assassinats…

Cal remarcar que els Asayish són els encarregats d'actuar en un primer moment, en tots els casos l'actuació és pal·liativa, no resolutiva. Per a la solució permanent dels conflictes existeixen altres estructures basades en la justícia restaurativa.

Justícia i resolució de conflictes

Com hem dit abans, en cas d'haver un problema que requereixi una acció immediata, són els Asayish els responsables d'aquesta. Però la solució de conflictes recau en el sistema de consells judicials lligat als Consells Populars.

Els Consells Populars són competents per resoldre conflictes de tota mena, es discuteixen els casos, s'intenta arribar a resolucions basades en el consens i la compensació i, per altra banda, s'adopten mesures per protegir a la víctima. No obstant això, a vegades resoldre un conflicte és més complicat com per poder resoldre-ho en una reunió ordinària d'una Comuna.

Per tal d'explicar el sistema judicial i com funciona la resolució de conflictes transcrivim a continuació un article d'Ercan Ayboga, un investigador universitari alemany que va viatjar vàries vegades a Rojava al llarg del 2014 i que ha estat seguint d'a prop el projecte.

La clau és el consens: el nou sistema judicial de Rojava [56]

Després de l'inici de la revolució a Rojava el Juliol de 2012, el sistema judicial siri es va demostrar obsolet. Òbviament el poble, i el moviment polític iniciat per aquest, rebutjaven l'aparell de seguretat, els representants polítics estatals i les agències d'intel·ligència, però també rebutjaven els representants judicials i molts van ser deposats dels seus càrrecs.

Però igual d'important que expulsar el personal del règim dictatorial del Baas era la qüestió de com seria la nova forma de justícia. En qualsevol societat que no és lliure de dominació, completament emancipada o alliberada socialment en termes de gènere, els crims (encara que sigui a un nivell molt baix) encara succeiran; i especialment en un context de guerra, on la violència, els conflictes i el robatori són freqüents.

Els fonaments d'aquest nou sistema de justícia són els Comitès de Pau i Consens. Alguns ja havien estat creats als anys 90', per part d'activistes kurds a ciutats de Síria amb grans majories kurdes afins. Fins a dia d'avui s'encarreguen de mantenir la pau social al seu districte o localitat i prenen mesures contra la criminalitat i la injustícia social. Sota el règim Baas aquests comitès funcionaven clandestinament, ja que l'estat els veia com una amenaça al seu monopoli sobre la justícia, per tant, operaven de forma paral·lela al sistema judicial estatal. Tot i l'increment de la repressió a partir del 2000, i especialment a partir del 2004, van aconseguir seguir existint, encara que en petits nombres i sense poder abastar la majoria de la població kurda.

Després de l'alliberament de les localitats de Rojava a l'estiu del 2012, als llocs que ja havien tingut experiència

---

56.- Ercan Abyoga. Article publicat a l'agost del 2014. Consensus is Key: New Justice System in Rojava. http://new-compass.net/articles/consensus-key-new-justice-system-rojava

amb els Comitès de Pau i Consens no hi va haver «caos» o confusió pel que fa a resoldre diferencies en casos civils i criminals. Els comitès existents es van convertir en el referent per temes de justícia, i allà on no existien prèviament van ser ràpidament constituïts seguint el mateix model.

L'estructura del sistema judicial

Per descriure l'estructura del sistema judicial a Rojava hem d'analitzar l'estructura que s'ha desenvolupat al llarg dels darrers dos anys. Un cop les ciutats i viles van ser alliberades el 19 de juliol del 2012, es van crear consells judicials regionals (en Kurd, diwana adalet). Aquests van emergir a iniciativa del Tev-Dem (Moviment per una Societat Democràtica), que va organitzar els Consells Populars per tot Rojava; que eren la força decisiva que guiava la revolució. Els consells judicials van aplegar jutges, advocats, fiscals, juristes i d'altres persones que havien trencat amb el poder governamental. A més, les comunes eren també membres dels Comitès de Pau i Consens; i escollien els seus delegats. Des d'aleshores els consells judicials han estat crucials en la construcció del nou sistema judicial.

Les tres regions de majoria kurda han estat recentment anomenades cantons; el més gran dels tres és Cizîrê. El seu consell judicial, que té onze membres, agrupa diferents consells de districte; els consells judicials a Afrîn i Kobanê tenen set cada un (aparentment no hi seu gaire gent en aquests importants comitès). Aquests consells judicials es coordinen amb els Consells Populars i són responsables davant d'aquests; després d'àmplies discussions a les comunes, es va fundar el nou sistema judicial.

Al nivell més baix d'aquest nou sistema estan els Comitès de Pau i Consens, creats a nivell de vila, barri i a vegades fins i tot de carrer. Resolen casos sobre la base del consens. Si no ho aconsegueixen, el cas és portat al següent

nivell. S'ha de remarcar que casos difícils com l'assassinat són directament tractats als nivells superiors.

Al nivell comunal els Comitès de Pau i Consens tenen una estructura dual. Els comitès generals són responsables pels conflictes i crims; les comissions de dones són responsables dels casos de violència patriarcal, matrimoni forçat, poligàmia o d'altres relacionats. Aquestes comissions estan directament lligades a l'organització de dones Yekitiya Star (Estrella d'Unió de les Dones).

Al següent nivell superior, a la principal ciutat de cada àrea, estan els tribunals populars (dadgeha gel), que van ser posats en marxa pels consells judicials. Els jutges membres (dadger) poden ser proposats pels consells judicials o per qualsevol persona, no hi ha un requisit mínim. Els Consells Populars de nivell regional (com Serê Kaniyê, Qamişlo, Amude, Dêrik, Heseke, Afrîn, Kobanê) discuteixen sobre els possibles candidats; a partir d'aquests s'escullen set persones per cada zona. Els escollits no tenen per què ser juristes; al contrari, a diferència d'altres sistemes judicials, alguns dels escollits no tenen cap experiència judicial. Es considera molt més important que la gent escollida siguin els que puguin representar els interessos de la societat. Els altres nivells del sistema judicial de Rojava són semblants als d'altres estats.

Un cop tancat un procediment en un tribunal popular una de les parts pot objectar i portar el cas al tribunal d'apel·lacions (dadgeha istinaf). Rojava sols té quatre d'aquests tribunals, dos a Cizîrê, un a Kobanê i un a Afrîn. En aquest nivell els jutges han de ser juristes.

Al següent nivell, aquells que vulguin portar una demanda tenen a la seva disposició el tribunal regional (dadgeha neqit); només n'hi ha un per cobrir els tres cantons.

Finalment, hi ha el tribunal constitucional (dadgeha hevpeyman), on els set jutges controlen que el contracte social (que va ser adoptat a principis del 2014 en comptes

d'una constitució), i altres lleis importants siguin respectades en els procediments i altres decisions del govern.[57] A cada regió els advocats (dizgeri) i altres fiscals dels tribunals populars treballen per l'interès comú.

Al capdamunt del sistema legal està el parlament judicial (meclisa adalet); cada un dels tres cantons en té un. Cada parlament judicial està format per 23 persones: tres representants del ministeri judicial, recentment format al gener de 2014; onze dels consells judicials, set del tribunal constitucional i dos de l'associació d'advocats. Un membre del parlament judicial exerceix de portaveu. Aquesta composició és un altre canvi important respecte als sistemes judicials típics, ja que amb només tres representants, el govern transitori té molt poca influència legal.

Els parlaments judicials tenen la responsabilitat d'assegurar que el sistema legal s'acomoda a les necessitats d'aquesta societat en procés de democratització i ràpidament canviant. La prioritat principal és la reconstrucció del sistema judicial. Encara és només un esquelet, i molts detalls i pràctiques encara no s'han discutit o decidit. El sistema legal afronta la gran necessitat de treballar les noves bases jurídiques (la més important de les quals és el contracte social), però també s'ha de remetre a les lleis Síries existents, ja que encara no hi ha noves lleis per a cobrir tots els casos. Tot i això, no totes les àrees han de ser cobertes per noves lleis.

Cada llei, regulació o pauta és analitzada de nou; els elements antidemocràtics són eliminats i reemplaçats per nous, i noves parts són afegides si és necessari. Els tres cantons es conceben a si mateixos com una part de l'estat Siri, però d'un estat democràtic. Si una transformació democràtica no és possible, una nova llei completament nova per a l'àrea afectada serà creada.

57.- Quan parla de govern es refereix a l'autoadministració democràtica

A més els parlaments judicials aconsellen en qüestions tècniques i administratives pendents d'aprovació. Els problemes i demandes de l'associació d'advocats també es discuteixen aquí, i solucions comuns es desenvolupen.

Fins ara el treball als parlaments judicials s'ha desenvolupat a través de moltes discussions, però els seus membres no han dissentit gaire, o almenys això diuen. Tenint en compte la pressió de construir un sistema judicial funcional relativament de pressa, no hi ha hagut molt temps per a discussions. Els debats profunds necessaris han estat posposats en la seva majoria pels pròxims anys; quan, esperem, hi hagi temps més pacífics.

Educació del personal

A mitjans del 2013 a Qamişlo es va fundar una acadèmia de juristes per als tres cantons de Rojava. Era necessària perquè el nou sistema judicial requereix almenys uns quants centenars de professionals i personal. Cada curs d'educació bàsica dura quatre mesos. Al maig del 2014 dos grups d'unes 36 persones van completar la primera fase. Després de passar uns exàmens al final dels quatre mesos els estudiants poden començar a treballar al nou sistema judicial. Però la seva educació no acaba aquí, tornen a l'acadèmia a intervals regulars per seguir amb la formació durant molts mesos. Cóm es fa la formació encara està sota discussió, ja que el relativament curt període de quatre mesos va ser instituït sols per la gran necessitat de professionals.

Els resultats del nou sistema legal

No cal dir que el nou sistema va abolir la pena de mort. La pena de cadena perpetua (el màxim permès són 20 anys) pot ser aplicada sols en casos d'assassinat, tortura o terrorisme. Fins a dia d'avui[58] sols s'ha utilitzat dos cops a

58.- Es refereix a l'estiu del 2014.

Cizîrê: per a un home que va assassinar a una dona d'una forma salvatge i per a un home que va torturar i assassinar a un membre de les forces de seguretat (anomenades Asayish).

A Rojava, la detenció i l'empresonament són considerades com l'última opció. I d'acord amb els principis del sistema legal, la persona empresonada no ha de ser considerada com un criminal, sinó com a algú a ser rehabilitat. Les presons són enteses com a institucions educatives i quan els mitjans ho permetin han de ser transformades en centres de rehabilitació; no seran institucions punitives. Les comissions judicials de Rojava estan especialment preocupades amb la qüestió de les condicions de les presons; ja que, tal com un membre del consell judicial ens va explicar: «Ja hem privat als presoners de la seva llibertat; no volem castigar-los més amb l'estat de les presons».

En els darrers dos anys, i com a resultat del nou sistema de justícia i especialment de la major autoorganització de la gent en comunes i consells, el nombre de crims ha baixat lentament, encara que les xifres exactes encara són difícils de determinar. Els crims es concentren a les perifèries urbanes. Al Kurdistan Sud[59], els anomenats assassinats d'honor segueixen sent comuns, però a Rojava, especialment a causa del treball del moviment de dones, aquests crims s'han reduït de forma notable.

Els Comitès de Pau i Consens

La diferència bàsica entre el sistema judicial de Rojava i els sistemes judicials d'altres tipus d'estats (capitalistes, socialistes-reals, parlamentaris, dictatorials...), és l'existència dels Comitès de Pau i Consens en l'àmbit local i el rol que juguen en l'estructura comunal.

Els membres dels Comitès de Pau i Consens són escollits pels consells populars. Al nivell de comuna, tots els resi-

59.- NdT: Kurdistan Iraquià

dents assisteixen a una assemblea i escullen els membres. Al següent nivell superior, el districte o la comunitat de viles, els membres dels Comitès de Pau i Consens són escollits quan al Consell Popular es reuneixen els delegats de les comunes. Als nivells superiors del sistema de consells no hi ha Comitès de Pau i Consens.

El sistema de consells de Rojava va ser construït a l'inici de la revolució Síria tres anys enrere; per tant els Comitès de Pau i Consens van ser creats al nivell de vila i districte. A partir de 2012, amb el sorgiment de les comunes, els Comitès de Pau i Consens comencen a ser escollits als nivells més baixos. La majoria de les comunes no tenen autoritat sobre aquests comitès.[60]

Com he mencionat abans, els primers Comitès de Pau i Consens van ser creats als anys 90', cosa que beneficia l'estructura de consells populars. Sense aquesta duradora experiència hagués estat molt difícil crear aquests comitès tan ràpidament en altres zones. Els més de quinze anys d'experiència van ser molt valuosos.

Cada Comitè de Pau i Consens normalment consisteix entre cinc i nou persones, amb una quota de gènere del 40%. La gent escollida normalment són aquells que tenen l'habilitat de mediar entre les parts en conflicte. La majoria són majors de 40 anys.

Els procediments dels comitès no estan escrits i registrats amb gaire detall o en la seva totalitat. Les normes i principis han estat desenvolupats amb la pràctica al llarg dels anys i, fins a cert punt, són transmesos verbalment.

Els membres dels Comitès de Pau i Consens no s'han d'entendre com els magistrats tradicionals, ja que són escollits democràticament amb paritat de gènere. Això és important, ja que els consells i el moviment polític que dona suport a la constitució dels comitès està influenciada pels

60.- És a dir, participen de la seva elecció i tenen mecanismes de fiscalització, però el comitè manté la seva independència

consells de savis de la societat tradicional. Aquests consells de savis pràcticament no existeixen avui en dia, van ser dissolts durant els anys 60′ i 70′. Rojava s'identifica amb aquestes institucions tradicionals, però les va infondre amb els valors del contracte social: democràcia de consells, alliberament de gènere i drets humans. Incorporant i superant els tradicionals consells de savis, creen un pont d'entesa entre el que és tradicional i la revolució.

L'estructura paral·lela de les comissions de dones i la Yikitiya Star ha de garantir que les estructures feudals no tenen jurisdicció en casos de violència patriarcal. En aquest context les dones són la força directriu.

L'objectiu dels Comitès de Pau i Consens no és condemnar una o ambdós parts en un procediment, sinó aconseguir un consens entre les parts en conflicte. Si és possible, l'acusat no és ostracitzat amb un càstig o tancat, sinó que se li fa entendre que la seva actitud ha portat a una injustícia, perjudici o lesió. Si és necessari, la qüestió es discuteix durant molt de temps. Arribar a un consens entre les parts és un resultat que porta a una pau més duradora.

A llarg termini això és un gran benefici per a la societat local, ja que promou un acostament entre grups i individus i promou la pau. La solidaritat social i la cohesió social creixen en aquesta terra; aquesta ha estat l'experiència de dos anys de revolució a Rojava. Avui a les comunes i localitats, si la majoria de gent actua en solidaritat, són capaços de fundar cooperatives i són capaços de prendre decisions plegats; és parcialment gràcies al fet que el treball dels Comitès de Pau i Consens ha estat exitós.

Que els comitès són acceptats per la societat i que tenen un gran respecte es pot veure també en el fet que cada cop més i més gent d'altres grups ètnics s'hi adrecen per a solucionar els seus problemes. No s'ha d'oblidar que un gran nombre d'àrabs viu a algunes ciutats de Rojava.

Un altre indicador dels efectes positius dels comitès és el fet que allà a on estan ben organitzats, les disputes i els altercats entre individus, famílies i grups estan reduint-se a poc a poc; a més el crim, especialment els robatoris, està en declivi.

Ercan Ayboga, Estiu de 2014

Nota final sobre justicia

El nou sistema judicial intenta deixar enrere el concepte de justicia punitiva per utilitzar el de justicia restaurativa, garant de la cohesió i pau socials. Com a exemple del seu compromís cap a aquest nou model de justicia és interessant comentar el cas concret dels presos de guerra de l'Estat Islàmic. En cap cas són maltractats, son atesos igual que la resta de presos i no se'ls aplica cap càstig més enllà de l'empresonament. Durant el período en que estan empresonats reben educació sobre principis morals i ètics, així com sobre feminisme i formació política. Normalment aquest procés dura entre sis mesos i un any. Passat aquest temps en la majoria dels casos són posats en llibertat. El 2012 va succeïr que 5 presos del grup jihadista Al-Nusra quan van ser alliberats van tornar a les files del seu antic grup i van capturar 50 dels seus antics companys per a portar-los a Rojava per tal que els eduquessin també.[61]

Educació

Hem pogut veure en els anteriors capítols que la formació i l'educació són un punt clau per al moviment. Creuen que sense una població degudament formada i polititzada no es pot mantenir el projecte de transformació social que estan duent a terme. Els paradigmes del nou sistema educatiu són democràcia de base, l'economia ecològica i

61.- Sores, Juny de 2015 http://rojavanoestasola.noblogs.org/post/2015/06/13/cronicas-desde-rojava-parte-iii-marzo-y-abril/

l'emancipació de gènere. Aquests són els conceptes que vehiculen l'ensenyament a Rojava.

A continuació transcrivim un article de Janet Biehl, que a l'octubre del 2014 va estar al cantó de Cizîrê i va tenir l'oportunitat de vuere l'aplicació del confederalisme democràtic de primera mà. En aquest article fa una petita explicació del model educatiu a Rojava.

Dues acadèmies a Rojava[62]

"Us heu d'educar, les vint-i-quatre hores del dia, per aprendre a debatre, a prendre decisions de forma col·lectiva. Heu de rebutjar la idea que algun líder vindrà i li dirà a la gent què ha de fer; en lloc d'això, heu d'aprendre a exercir l'autogovern com a pràctica col·lectiva... Ensenyar-nos els uns als altres. Quan poses a deu persones juntes i els hi demanes una solució a un problema o els hi planteges una qüestió, busquen de forma col·lectiva una resposta. Crec que d'aquesta forma trobaran la solució correcta. I aquesta discussió servirà per a polititzar-los"

– Salih Muslin, co-president del PYD, novembre de 2014.

Després de la revolució de 2012, quan les recentment creades institucions d'autogovern varen arribar al poder a Rojava, la necessitat d'un nou model educatiu es va fer patent. No tots els habitants del Kurdistan Occidental eren illetrats; les taxes de graduats en estudis superiors eren i són altes; tal com vàrem poder comprovar la delegació acadèmica durant la visita el desembre de 2014. Però l'educació era crucial per a construir la cultura revolucionària en la qual les noves institucions poguessin desenvolupar-se. No es tracta d'un assumpte que impliqui només a

62.- NdT: Les cites han estat editades per a fer-les més concises.

infants i joves, sinó que els adults, fins i tot ancians, també n'han de formar part.

Tal com ens va explicar Aldar Xelîl, membre del consell del Tev-Dem, el projecte polític de Rojava "*no consisteix només a canviar el règim, sinó en construir una mentalitat que porti la revolució a la societat. Es tracta d'una revolució del nostre model de societat.*" Dorşîn Akîf, professora, afegia: "*La percepció ha de canviar, ja que l'educació és molt important per a l'èxit de la nostra revolució en aquests instants. L'educació és crucial.*"

El primer obstacle al qual va haver d'enfrontar-se la revolució fou la de l'idioma vehicular. Durant les quatre dècades sota el règim de la família Assad, els infants kurds havien d'aprendre àrab i estudiar en àrab. La llengua kurda estava prohibida a la vida pública; ensenyar-la era delicte i podia ser penat amb empresonament i fins i tot tortures. És per això que quan els kurds siris varen prendre el control de les seves comunitats, varen iniciar immediatament una campanya d'ensenyament de la llengua kurda. La primera escola oberta fou l'escola de şehîd Fewzî, al cantó d'Efrîn, seguida de dues més a Kobanê i Cizîrê. Pels vols de l'agost de 2014, només a Cizîrê ja hi havia 670 escoles amb 3000 professors oferint cursos de llengua kurda a 49000 alumnes.

L'Acadèmia Mesopotàmica de Qamislo

El 8 de desembre la delegació acadèmica visità la primera i única institució d'educació superior de Rojava, l'Acadèmia de Ciències Socials de Qamislo. El règim d'Assad no havia permès mai l'existència d'aquest tipus d'institucions a les regions kurdes; aquesta va obrir el setembre de 2014 i encara està en construcció.

L'ensenyament i els debats tenen lloc predominantment en kurd, tot i que diverses fonts de consultes es troben en

àrab, doncs bastants textos essencials no han estat traduïts encara al kurd.

Allà vàrem conèixer diversos membres de l'administració i de la plana docent, incloent-hi el rector, Rojda Firat, i els professors Adnan Hasan, Dorşîn Akîf, Medya Doz, Mehmod Kalê, Murat Tolhildan, Serhat Mosis i Xelîl Hussein.

Un dels reptes als quals han de fer front, ens comentaven, és al fet que els habitants del nord-est de Síria pensen que han d'anar fora per a rebre una bona educació. "*Volem canviar això*," ens comenta un professor, assegurant que es tracta d'una noció instigada per les forces hegemòniques del país. "*No volem que la gent se senti inferior per ser d'on són. A l'Orient Mitjà hi ha un gran dipòsit de coneixements i saviesa, i volem fer-lo sortir a la llum. Molts dels grans esdeveniments de la història han tingut lloc aquí.*"

L'any escolar es divideix en tres períodes, cadascun d'entre tres i quatre mesos, que avancen progressivament des de temes generals fins a l'especialització mitjançant projectes finals. Les matèries curriculars comprenen principalment història i sociologia. Per què centrar-se en aquestes àrees? "*Són crucials*," ens comenten. Durant el règim, "*la nostra existència [com a kurds] era negada. Estem intentant mostrar que existim i que hem fet grans sacrificis pel camí… ens considerem part de la història, subjectes històrics.*" El sistema educatiu busca "*treure a la llum la història dels pobles que han estat negats… amb la voluntat de construir una nova visió que ens permeti superar els anys i segles d'esclavatge del pensament que ha estat imposat a la gent.*" El seu objectiu últim és "*construir una nova història.*"

El temari de sociologia ofereix una visió crítica al pensament positivista del segle XX i busca desenvolupar en el seu lloc unes ciències socials alternatives per al segle XXI, allò que Abdullah Öcalan anomena "sociologia de la llibertat." Per als projectes finals, els estudiants han de triar

un problema social concret, investigar-lo i escriure una tesi de com resoldre'l, de forma coherent amb aquesta alternativa. Així, l'ensenyament pràctic alhora que intel·lectual persegueix un bé social.

Al contrari que els seus homòlegs occidentals, la pedagogia de l'acadèmia rebutja la transmissió unidireccional del coneixement. De fet, la distinció entre alumnes i professors no és estricta. Els professors aprenen dels alumnes i viceversa; en teoria, a través de la discussió entre subjectes, arriben a conclusions compartides. Els instructors no són necessàriament professors; es tracta de gent a la qual les seves experiències al llarg de la vida els han donat coneixements que ara poden compartir. Un professor, per exemple, recull llegendes i contes populars un dia a la setmana. "*Volem que els professors ens ajudin a entendre el significat de la vida. Ens centrem a donar significat a les coses, en ser capaces d'interpretar i comentar, així com analitzar.*"

Els i les estudiants duen a terme exàmens, però aquests no tenen com a finalitat avaluar els coneixements; serveixen "*com a recordatoris, com si es tractés d'un diàleg.*" Els professors, al seu torn, són subjectes d'avaluació per part dels alumnes. "No expliques això gaire clar," pot dir un alumne. Un professor que és criticat ha de parlar amb l'alumne sobre el problema fins que tots dos arribin a un punt d'enteniment.

En molts aspectes, la línia pedagògica em va recordar a les idees educatives proposades pel filòsof americà del segle XX John Dewey (1859-1952). Com els professors de Rojava, Dewey era crític amb els mètodes tradicionals, en què els mestres transmetien els coneixements de forma unidireccional a estudiants passius. En comptes d'això, concebia l'educació com un procés interactiu, en què els alumnes exploren qüestions socials a través d'un intercanvi amb els seus professors.

Dewey hauria aprovat que a l'acadèmia, en comptes d'exigir als estudiants que memoritzin, se'ls ensenya a trencar barreres. "*Emfatitzem que cadascú és un subjecte.*" Més encara, s'estimulen hàbits per a un aprenentatge constant al llarg de la vida: "*El nostre objectiu és donar als estudiants l'habilitat d'autoeducar-se,*" més enllà de la graduació. Dewey també creia que l'ensenyament havia de dirigir-se a tota la persona, no només al seu intel·lecte; havia de ressaltar la nostra condició humana, i havia de continuar tota la vida.

L'acadèmia no busca desenvolupar professionals sinó cultivar persones equilibrades. "*Creiem en els éssers humans com a organismes; no podem separar-los en parts, dividir-los en ciències,*" ens va dir un professor. "*Un pot ser escriptor o poeta i alhora estar interessat en economia i entendre-la, ja que totes són coses que formen part de la vida.*"

Durant dècades, les escoles del règim, amb la seva visió nacionalista, va intentar construir una mentalitat autoritària. L'Acadèmia Mesopotàmica busca trencar amb aquest passat obscur "ajudant a crear individus lliures amb pensament lliure." Altre cop em va recordar Dewey, el qual també rebutjava la noció del fet que la meta de l'educació era la creació de treballadors dòcils en estructures de treball jeràrquiques. En comptes d'això, ell creia que l'educació havia de servir als estudiants per a assolir el màxim del seu potencial humà.

L'Acadèmia Mesopotàmica no estimula el professionalisme; molt menys ensenyar als seus alumnes a mirar de maximitzar el seu èxit econòmic. Als Estats Units, masses d'alumnes brillants es dirigeixen a Wall Street per a fer carrera com a especuladors, però l'educació a Rojava no consisteix en "construir-te una carrera i fer-te ric." *Més aviat als alumnes se'ls ensenya a "preguntar-se com poden enriquir la societat."*

John Dewey creia que el propòsit últim de l'educació era crear persones reflexives que participessin èticament en una comunitat democràtica, i que l'educació havia de ser per tant una força de canvi social. Com fent-se ressò d'aquesta idea, un dels instructors ens va remarcar "*quan fem ciència per a la societat, el que estem intentant és lluitar per la llibertat social*."

Cap dels professors de l'acadèmia va mencionar John Dewey, i no hi ha motiu per pensar que coneguin les seves idees; segurament hi hauran arribat de forma independent. Però la similitud era colpidora.

Vaig quedar impactada també per una altra coincidència. A mitjans del segle XX, les idees de Dewey varen influïr profundament diverses escoles experimentals als Estats Units. La més destacada fou el Goddard College, localitzat al bell mig de Vermont i el qual fou entre els anys seixanta i setanta un baluard de l'educació seguidora dels principis de Dewey. Durant la major part dels setanta, un dels professors al Goddard College fou Murray Bookchin, el qual ensenyà allà les seves idees sobre "ecologia social". Bookchin no va escriure de forma específica sobre educació, però els seus escrits sobre democràcia i ecologia varen influenciar enormement a Abdullah Öcalan i el confederalisme democràtic, la ideologia guia del projecte de Rojava.

Algunes paraules més sobre l'educació a Rojava

És interessant tenir en compte altres aspectes no recollits o no suficientment explicats a l'article de Janet Biehl. L'educació a tots els nivells es dóna a les acadèmies. Anomenen així les institucions educatives perquè creuen que és un terme més adequat per al tipus d'educació que duen a terme. Per a ells l'acadèmia és un espai on la societat construeix el seu propi poder intel·lectual, produint coneixement i ciència per si mateixa. És per això que la majoria d'objectes d'estudi tenen relació amb els proble-

mes socials reals. S'han creat tot tipus d'acadèmies i arreu del territori. N'hi ha a nivell de comuna i n'hi ha a nivell de cantó. Les acadèmies responen a necessitats de formació de la societat. Per exemple hi ha acadèmies on es fa formació d'autodefensa, de dones, de joves, d'economia, de llei, sociologia, historia i qualsevol altra matèria que es consideri necessari.

L'educació bàsica i infantil és un dels punts on també estan treballant molt a fons. Les escoles del règim encara es mantenien en alguns llocs, davant la manca de mitjans per substituir-les; però en la major part de la regió el sistema escolar ha passat a ser controlat pel poble. Han creat els seus propis llibres de text, introduint temes d'igualtat de gènere i de coexistència pacífica entre diferents grups socials. Per altra banda la relació amb els professors és radicalment diferent, la relació que es crea amb els infants és d'igualtat i d'amistat, no de dominació i autoritat. A més no hi ha un pla educatiu únic. Cada cantó crea el seu propi pla educatiu, seguint un paradigma comú (democràcia de base, economia ecològica i alliberament de la dona), però adaptant-lo a la realitat social de cada un. En tots els casos es respecta la identitat ètnica i religiosa dels infants en l'educació.

Finalment cal afegir que han creat els seus propis mitjans de comunicació. Han creat la seva propia cadena de televisió, vinculada als Consells Populars i han aparegut multiutd de diaris de forma descentralitzada. Aquests mitjans serveixen a la població per informar-se i educar-se de forma independent als mitjans controlats pels estats, així com per poder influir en el contingut. Per exemple han creat una cadena de televisió dedicada a explicar la història del moviment revolucionari kurd.

La idea principal del sistema educatiu de Rojava és que l'educació no sigui una eina de dominació de l'estat o d'un grup social sobre els altres, sinó una eina d'empode-

rament individual que condueix a una societat alliberada, cohesionada i participativa.

Salut

La situació referent a la salut és molt més complicada que la resta de temes. En aquest àmbit és on la manca de recursos, l'embargament i la destrucció produïda per la guerra es fa notar més.

Primer de tot, cal dir que a Rojava encara hi ha dos hospitals controlats pel govern, un a Qamishli i l'altre a Derik, però el règim sols paga el salari dels metges, la resta de necessitats financeres de l'hospital han de ser cobertes per l'autoadministració. De totes maneres aquests dos hospitals atenen a un nombre insignificant de la població, ja que la majoria de serveis mèdics especialitzats no es poden utilitzar per manca de fons, material o personal que el sàpiga utilitzar.

La gran majoria de l'atenció sanitària es duu a terme a centres mèdics creats i gestionats pel Tev-Dem a través de les comunes o consells. Originàriament hi havia uns 700 doctors a Rojava, avui en dia sols en queden 100 per cobrir una població de més de 4,5 milions de persones. A aquests doctors s'han de sumar uns 190 voluntaris de Heyva Sor a Kurd (Mitja Lluna Kurda), que treballen de forma voluntària; i la majoria dels quals no ha completat una formació sanitària professional. Falten metges especialitzats, per exemple no hi ha cap neurocirurgià que pugui tractar amb casos de ferides de bala al cap. La cirurgia és duta a terme en condicions molt precàries per part dels metges.

Per altra banda la majoria d'hospitals i infraestructures sanitàries han estat destruïdes per la guerra; per exemple, l'hospital de Serekaniye durant un temps es va instal·lar a una antiga fàbrica de fosfats, ja que l'edifici original va quedar arrassat. Però el principal problema és la manca de medecines. L'embargament al qual està sotmesa Rojava

fa que no puguin entrar subministres de cap tipus, ni tan sols medecines o ambulàncies. La majoria de medecines entren de contraban o quan algun comboi d'ajuda humanitària aconsegueix creuar la frontera amb Iraq o Turquia sense ser saquejat pels guardes a la frontera. A aquesta manca s'afegeix la inexistència d'un banc de sang a tota Rojava. En cas de baixes durant els combats es fan anuncis a través de megàfons i ràdio demanant a la població donacions de sang per a ús immediat. Per altra banda l'equipament mèdic dels hospitals ha estat en la seva gran majoria destruït o saquejat i no hi ha equipament per a monitoritzar els pacients, per assistir la respiració o per diagnòstics bàsics. La flota d'ambulàncies també és força reduïda, sols queden unes 30, que estan molt pobrament equipades i no estan adaptades als transports fora de carretera, com és necessari a la regió.

Un altre dels problemes ha estat el massiu desplaçament de refugiats a Rojava, provinents d'altres zones de Síria o Iraq. Per exemple, quan a l'estiu del 2014 les YPG i YPJ van intervenir a Sinjar per tal de salvar a la població Yezidi del genocidi que estaven patint a mans de Daesh. Van arribar 100 mil refugiats de cop al cantó de Cizîrê. Tots amb necessitats mèdiques molt greus, molts havien estat dies sense menjar ni beure, exposats a les inclemències temporals. Tots van ser atesos amb els mitjans dels que disposaven.

Davant d'aquesta precarietat material i personal, i de les ingents necessitats de la població, s'estan fent molts esforços per garantir accés a la sanitat de forma gratuïta per a tothom. L'objectiu és atendre a tothom, sense importar l'origen ètnic o religiós,[63] creuen que l'accés a la salut ha de ser a cost zero o a un cost molt baix. Per a fer-ho

---

63.- Fins i tot curen als presoners de Daesh que tenen sota custòdia; cosa increïble, ja que als milicians de les YPG o YPJ que cauen en mans de Daesh en la majoria de casos els espera, com a mínim, la decapitació

realitat sols compten amb la solidaritat d'ells mateixos. Els Consells Populars creen, financen i gestionen les institucions de salut bàsiques a on es realitzen la majoria de cures. A vegades es cobren alguns serveis mèdics, però sols a aquells que tenen els mitjans per pagar-los.

Per altra banda estan intentant canviar l'enfocament clàssic de la medecina, un doctor explicava: "Bé, creiem que el millor enfocament sobre la salut pública és la prevenció, la majoria de malalties són causades per l'estrès. Creiem que si reduïm l'estrès, els nivells de malalties cardiovasculars, diabetis, fins i tot càncers, baixaran. Així que el nostre pla en últim terme és reorganitzar les ciutats perquè siguin en un 70% espai verd…".

La idea no només és crear un sistema sanitari modern i gratuït. També volen reunir i difondre els coneixements sobre salut en termes de cures i prevenció, de tal manera que es desespecialitzi. Creuen que si la gent és més conscient de com funciona la salut les malalties es reduiran. També creuen que modificant l'estil de vida del capitalisme, que aïlla a la gent i els desconnecta de la naturalesa, es poden reduir les malalties físiques i mentals. Evidentment, tota aquesta voluntat de canvi topa amb els límits materials i amb el context de guerra.

Feminisme

Una de les característiques més importants del procés que s'està duent a Rojava és el paper de les dones. Hem deixat per al final l'anàlisi del tema del feminisme, ja que és un aspecte de la revolució que és transversal i influencia tots els altres aspectes d'aquesta. En els darrers capítols ja s'han anant introduit alguns punts, però hem cregut pertinent dedicar un apartat sencer per tal de percebre millor la seva magnitud. Podem dir que el feminisme és un concepte que avui en dia és present pràcticament a totes les àrees socials de Rojava que estiguin influenciades pel

moviment d'alliberament kurd afí al Confederalisme Democràtic.

No deixa de sorprendre veure un procés d'empoderament femení tan radical a una regió com és Orient Mitjà, on trobem algunes de les pràctiques patriarcals més extremes. Aquest procés és directament gràcies al moviment d'alliberament kurd del PKK i concretament al Confederalisme Democràtic d'Abdullah Öcalan.

Com hem explicat abans per al Confederalisme Democràtic el feminisme és una peça clau de tot procés revolucionari. A Rojava estan duent a terme una revolució feminista que aporta esperança a la resta de la regió. Les persones implicades expliquen que una revolució que no transforma d'arrel l'estatus de les dones no és una revolució, ja que deixa intactes les relacions de poder sobre la meitat de la població; que la llibertat de la dona és inseparable de la llibertat de tota la societat. Creuen que les dones són "*les actrius principals en l'economia, la societat i la història.*"[64] A més relacionen el sistema estatal amb l'opressió de les dones, creuen que sense lluitar per l'autonomia democràtica i contra el poder estatal, l'alliberament de la dona no és possible.

Aquest procés d'empoderament de la dona i de destrucció del patriarcat s'està duent a terme a tots els nivells: polític, productiu, educatiu, militar... Als mitjans de comunicació occidentals sols s'ha fet ressò de la presència de dones en els combats contra Daesh, però no han parat atenció sobre els seus motius. Tal com explica Dilar Dirik:

> *"Després de l'ascens de l'Estat Islàmic, el món s'ha adonat que hi ha dones lluitant al Kurdistan. Moltes persones que desconeixien el que passava en aquesta regió s'han sorprès que les dones d'una societat que es veu com a conservadora i dominada pels homes lluitin*

64.- Janet Biehl. Desembre 2014 Pobres en Recursos, rics en esperit. http://www.upaya.es/?p=1858

i fins i tot derrotin aquesta organització brutal. Els mitjans de comunicació capitalistes de masses, i fins i tot les seves revistes de moda, s'han afanyat a apropiar-se i instrumentalitzar la lluita legítima d'aquestes dones com si fossin una mena de fantasia sexi a l'estil occidental. Han focalitzat el seu interès en elements molt superficials com que "els combatents de l'Estat Islàmic tenen por de les dones kurdes perquè si una dona els mata no van al cel". Però ignoren que aquest és un tema profundament complex i que hi ha alguna cosa més que lluita armada en aquest conflicte. El que hi ha és un projecte polític d'emancipació radical."[65]

Intentarem posar una mica de llum sobre aquest aspecte tant essencial de la revolució a Rojava.

Autodefensa

El moviment polític revolucionari a Rojava sempre ha tingut el feminisme com una de les seves bases, ja que està inspirat en el Confederalisme Democràtic. Tot i això l'inici de l'expansió del feminisme a Rojava el podem trobar a les YPJ, les Yekîneyên Parastina Jinê o les Unitats de Defensa de les Dones. Les YPJ són la contrapart femenina de les YPG, però mantenen la seva pròpia autonomia i estructura. Es van formar el 2012, després d'un congrés on es va discutir la necessitat de crear una estructura femenina pròpia, com una forma d'empoderament i per demostrar la capacitat de les dones d'assumir les tasques militars al mateix nivell que els homes. Abans de la revolució ja hi havia organitzacions autònomes de dones i guerrilles de dones, però les estructures patriarcals tradicionals imperaven a tota la societat. La formació de les YPJ va permetre a les dones un espai d'autonomia, on lluitar per la llibertat i on guanyar consciència política i social. El fet d'ajun-

65.- Entrevista a Dilar Dirik. 6 de Novembre 2014 https://directa.cat/que-ha-kobane-es-un-projecte-politic-demancipacio-radical

tar-se amb altres dones va fer que s'empoderessin, que poguessin desenvolupar les seves pròpies capacitats sense limitacions. I el més important: els va donar les eines per defensar la seva llibertat.

Un cop creades les YPJ es va redactar un codi de funcionament intern, on es buscava crear una estructura el més democràtica possible. També es va començar a treballar més enllà de la formació militar, impartint cursos de formació política, social, de feminisme i d'altres temes que creien convenients.

A poc a poc van anar guanyant-se el respecte de la societat, al camp de batalla van demostrar la major valentia i determinació. Moltes dones, especialment noies joves, es comencen a unir a la guerrilla, com una forma d'escapar dels ambients tradicionals i asfixiants familiars. Veuen en les YPJ una opció d'alliberament personal i col·lectiu.

El respecte i admiració guanyades van servir perquè el discurs de les dones comencés a estendre's per tota la societat i el moviment feminista incidís més enllà de les YPJ.

Les dones del moviment creuen que arribarà el dia que una organització com les YPJ ja no serà necessària, ja que podran estar integrades dins les YPG sense que això suposi una renúncia a les seves demandes. Tot i això tenen clar que en un futur pròxim seguirà sent necessari que les YPJ segueixin existint com una organització armada femenina independent, per tal de fer de contrapès a les milícies tradicionalment masculines com les YPG.

Presa de decisions

Fins al febrer del 2015, la principal organització civil de dones, que agrupa altres organitzacions, havia estat la Yekîtiya Star i ha sigut la principal impulsora de les transformacions feministes a nivell civil a Rojava. Però en el darrer congrés del febrer es va decidir agrupar-se en el KJA (el Congres de Dones Lliures).

Sobre la presa de decisions ja hem explicat els dos canvis més rellevants i visibles: el sistema de co-lideratge i les quotes de gènere del 40%. A partir d'aquests dos mecanismes s'assegura una paritat de gènere a totes les estructures i organitzacions.

Però hi ha un altre mecanisme molt important per a entendre la rellevància política és la creació dels Consells de Dones, que creen una dualitat del sistema de Consells Populars, a través de l'existència d'un organisme de dones equivalent a cada nivell dels Consells Populars. Les dones tenen les seves pròpies comunes no-mixtes, coordinades a través d'un sistema de consells igual que el dels Consells Populars. Aquesta estructura paral·lela no decideix sobre assumptes generals, però si que els discuteixen per decidir quina posició portaran a les reunions mixtes. Per altra banda, té capacitat prioritària de decisió sobre els assumptes que afecten específicament a les dones. Si hi ha un conflicte social, per exemple un conflicte interpersonal, una comissió del consell popular intenta resoldre'l (normalment el Comitè de Pau i Consens). El consell de dones té també una comissió com aquesta i si veu que la qüestió implica a les dones, com ara en un conflicte de violència domèstica, i està en desacord amb el consell popular, té poder de veto sobre aquest. El veto s'accepta sempre i si una qüestió no es pot resoldre al nivell més baix es porta al nivell superior, però sempre s'intenta treballar tots els problemes a nivell local i descentralitzat.

Per altra banda cal detallar una mica més com funciona l'elecció en el sistema de co-lideratge, ja que l'home i la dona que han d'ocupar un càrrec s'escullen de forma diferent. Per un costat l'home és escollit a la corresponent reunió del sistema de Consells Populars entre totes les persones que hi participen. Però en l'elecció de la dona sols hi participen les dones i se l'escull des del corresponent nivell dels Consells de Dones. Per tant veiem que les dones

participen en l'elecció de les dos persones i en canvi els homes sols participen en l'elecció de l'home.

Un dels principals objectius dels consells de dones és l'empoderament de les dones i la polititització d'aquestes. S'intenta que als consells de dones hi participin totes les del veïnat. Per tal d'aconseguir-ho dos cops al mes visiten diferents cases per xerrar amb les dones que encara no participen. Tal com ho expliquen elles: "*Moltes encara estan influenciades per la lògica de l'estat, no es veuen a si mateixes com a gent que pugui gestionar els seus propis assumptes. Tenen fills i hi ha baralles a casa. Els nens juguen al carrer tot el dia en comptes d'anar a l'escola. Ens preocupa tot això.*"[66]

Els consells de dones no són només espais de presa de decisions, sinó que són espais de treball polític, formació i suport mutu.

Educació

Per al moviment de dones el punt principal per a l'empoderament és l'educació, ja que no sols has de canviar les condicions objectives, per aconseguir una participació efectiva de les dones també s'han de canviar les condicions subjectives. Han creat setmanaris on es discuteix d'organització de dones i de desenvolupament polític, el distribueixen a un preu molt baix i en diferents idiomes per tal que tothom el pugui llegir. En relació als mitjans expliquen que "*abans hi havia un televisor encès 24 hores a totes les cases, amb programació turca en llengua àrab. Amb l'aturada energètica les televisions també es van aturar, i la ment de les persones va quedar lliure per poder fer altres coses.*"[67] Un altre dels factors contextuals és que les dones sovint es casen molt joves, fins i tot menors d'edat.

66.- Michael Knapp, Democratic Autonomy in Rojava, 10 octubre 2014 http://new-compass.net/articles/revolution-rojava

67.- Ibidem

A aquestes dones se'ls intenta mostrar que si s'eduquen a si mateixes poden tenir una vida millor.

Una de les tasques que es fan als consells de dones és la formació. Per exemple, un cop per setmana es fan seminaris on llegeixen llibres per discutir-los o es duen a terme debats sobre temes concrets. Tanmateix l'educació feminista no està reservada sols a les dones. A tot arreu on es faci formació de qualsevol tipus, s'aprofita per introduir formació de gènere. Així com també es fa formació tant a homes com a la infància. Per exemple a les acadèmies d'entrenament de les forces de defensa i seguretat o a les acadèmies professionals sempre hi ha apartats de feminisme.

L'espai principal de formació feminista per a dones són les acadèmies de dones. Les acadèmies de dones intenten trencar amb les definicions i construccions socials masculines i crear una nova estructuració social, on l'educació estigui vehiculada per la identificació de les dones. A les acadèmies és on es genera el canvi de paradigma. A continuació transcrivim un altre fragment de l'article de Janet Biehl sobre educació i un fragment d'una entrevista a Dorsin Akif, una professora d'aquestes acadèmies.

Fragment sobre l'Acadèmia Yekitiya Star, Rimelan[68]

L'acadèmia de dones Yekitiya Star de Rimelan porta les idees de l'Acadèmia Mesopotàmica encara més enllà. Fundada el 2012, el seu objectiu és formar els quadres revolucionaris femenins, i per això el seu èmfasi en la ideologia és molt més acusat. La delegació acadèmica la vàrem visitar el 3 de desembre de 2014.

Durant els últims trenta anys, ens va explicar la professora Dorşîn Akîf, les dones han participat al moviment d'alliberament kurd, primer com a combatents, després en institucions femenines. Fa tres anys les dones kurdes varen crear

68.- Janet Biehl, Two Academies in Rojava, 7 de Febrer 2015, http://www.biehlonbookchin.com/revolutionary-education/

la Jineolojî, o "la ciència de les dones", com a culminació de dècades d'experiència. A l'acadèmia de Rimelan, les estudiants reben primer una visió general de la Jineolojî,[69] "*el coneixement que va ser robat a les dones*" i que les dones avui en dia poden recobrar. "*Volem superar la invisibilització de les dones al llarg de la història. Intentem entendre com els conceptes i idees es produeixen i es van reproduint a través de les relacions socials existents, per acabar en els nostres coneixements actuals. Volem establir una interpretació veritable de la història fixant-nos en el rol que hi han jugat les dones i fent-lo visible.*"

La Jineolojî, ens diu Dorşîn, considera les dones com "*el principal actor de l'economia, així com l'economia és la principal activitat de les dones. Tot i així, la modernitat capitalista defineix l'economia com una activitat preeminentment masculina. Nosaltres diem que això no és així, que arreu i en totes les èpoques el principal motor de l'economia han estat les dones.*" És a causa d'aquesta contradicció que el capitalisme serà superat.

La forma en què la gent interpreta la història afecta la forma en què actuen, diu Dorşîn. És per això que "*parlem de l'organització social presumèria. Estudiem també com va sorgir històricament l'estat i com s'ha anat construint el concepte.*" Però estat i poder no són el mateix. "*El poder és arreu, però no l'estat. El poder pot operar de formes diferents.*"

El poder, per exemple, està present en la democràcia de base, que no té res a veure amb l'estat. I la Jineolojî veu a les dones com essencialment democràtiques. L'acadèmia forma estudiants (majoritàriament dones) en les polítiques cíviques de Rojava. "*Examinem els mecanismes polítics: les comunes i els consells de dones; les comunes i els consells populars. Aquí a Rojava sempre tenim institucions tant*

69.- La paraula ve de "Jine", Dona en kurd i de "Logía", coneixement

mixtes, com exclusives de dones. A les mixtes, la representació de les dones és del 40% com a mínim, a més de tenir una co-presidència per assegurar la igualtat. A l'Acadèmia Yekitiya, igual que a l'Acadèmia Mesopotàmica, a les estudiants se'ls hi ensenya a veure's com a subjectes amb "capacitat de debatre i construir". "No hi ha professor i alumne. Les sessions es basen en compartir experiències." Les estudiants van des d'adolescents a àvies. *"Algunes s'han graduat a la universitat, d'altres són analfabetes. Cadascuna té coneixements, i aquests coneixements són vitals per a nosaltres... La dona gran té experiència. La dona de divuit anys és la nova generació, el nostre futur."*

Cada programa finalitza amb una sessió final anomenada la plataforma. Cada estudiant s'aixeca i explica com participarà en la democràcia de Rojava. S'unirà a una organització, o a les YPJ, o participarà en un consell de dones? Quines responsabilitats prendrà?

Li vàrem preguntar a Dorşîn sobre els ensenyaments de l'acadèmia en qüestions de gènere (una paraula que no existeix en kurd). "*El nostre somni*" ens deia, "*és que les dones que estan ara participant i construïnt una nova societat canviïn als homes, que un nou model de masculinitat neixi. Els conceptes home i dona no són biològics, estem en contra d'aquesta visió. Definim un gènere com a masculí i masculinitat en relació amb el poder i l'hegemonia. Per tant, el gènere és una construcció social.*" Encara més, el problema femení no és només assumpte de les dones: "*es troba imbricat a la societat; l'exclusió de les dones és un problema de la societat. Així, hem de redefinir a la dona, la vida i la societat, tot al mateix temps. El problema de la llibertat de les dones és un problema de llibertat social.*"

Finalment ens va citar una frase d'Öcalan, "*mata a l'home*", que ha esdevingut un mantra, tot significant que "*l'home masculí ha de canviar.*" Igualment, la subjectivitat femenina colonitzada, o feminitat, ha de morir. L'ambició

social de l'acadèmia és superar la dominació i el poder hegemònic i "*crear una vida igualitària tots junts.*"

Fragment Entrevista Education system in Rojava[70]

Derya Aydın: Hi ha acadèmies de dones. ¿Ens pots parlar d'elles? ¿Quina diferència hi ha en termes d'educació?

Dorsîn Akîf: Les dones, que no són considerades tradicionalment com un poder social, s'identifiquen a si mateixes a les acadèmies i intenten entendre el seu paper en la historia. Les dones no tenen un paper en l'estructura social actual. Les institucions socials estaven identificades en els homes. El més important per les nostres acadèmies és desfer-nos d'aquestes definicions. Per fer-ho, és necessari canviar les estructures socials que han estat construïdes amb la mentalitat i discurs masculins. Per assolir-ho, l'educació s'ha de teixir amb la identificació de la dona.

Al sistema educatiu patriarcal hi ha límits d'edat i les classes estan dissenyades d'acord amb els grups d'edat, veritat? La situació és una mica diferent aquí. Per exemple, quan tenim una sessió educativa de la "Assemblea de la Yekitiya Star", algunes de les nostres amigues reben la formació amb les seves mares. Algunes de les dones tenen 60 anys, d'altres 18. Veiem una escletxa generacional com a resultat de les estructures de poder. Aquests són problemes que sorgeixen per les autolimitacions. Però en les relacions lliures, l'edat no és un problema, es tracta de compartir l'experiència. És important que l'experiència d'una persona de 60 anys es vegi com un poder, però aquesta experiència s'ha de poder compartir i ha de poder transformar l'entorn. De forma similar, una persona educada a les escoles del sistema guanya un estatus superior a la societat. Però a les nostres acadèmies, el fet d'estar format no et

70.- An Interview with Dorsin Akif – by Derya Aydın http://kurdishquestion.com/index.php/kurdistan/west-kurdistan/education-system-in-rojava/538-education-system-in-rojava.html

dóna un estatus. La formació és per contribuir a la vida social i a les relacions. No es considera com un estatus, sinó com una qualificació que ha de ser compartida.

A causa del fet que la nostra acadèmia de dones s'adreça a tot el cantó la majoria de formacions es fan en sessions intensives. El qual vol dir que les persones que hi assisteixen poden allotjar-se aquí. Per tant, tot es fa plegades. Cada nit un grup diferent d'estudiants munta guàrdia per la seguretat de l'acadèmia. La vida diària comença amb esports al matí. Després comencen les classes. Un cop les classes del matí han estat completades, comencen les classes de la tarda amb notícies. Les classes de tarda són majorment visuals, intentem completar-les amb cinema alternatiu i documentals.

Justícia i resolució de conflictes

Un altre dels aspectes en els quals s'ha viscut un gran canvi ha estat en la resolució de conflictes. A Rojava les dones s'han autoorganitzat per treballar aspectes com la violència masclista i són elles les que tenen l'autoritat en aquests temes.

Dins dels Asayish existeix el cos de les Asayish-J. Aquest cos està format únicament per dones i té la competència exclusiva de conflictes de gènere com maltractament domèstic, crims on estiguin implicades dones, temes d'infància o conflictes d'odi religiós, ètnic o tribal. La raó per la qual en tots aquests àmbits la gestió estigui en mans de dones de forma exclusiva és principalment per dos motius. Perquè creuen que estan més capacitades per a la mediació i perquè els assumptes que impliquin dones els han de resoldre les dones.

Les Asayish-J han dut a terme moltes iniciatives per reduir la violència contra les dones. Per un costat han creat les cases de dones (mala jinan) on hi ha personal de les Asayish-J de forma permanent però rotatòria. Al febrer del

2015 ja se n'havien creat més de 30, i d'altres estan projectades. No cal dir que a aquestes cases no poden entrar homes, creant així un ambient de seguretat.

Són espais on qualsevol dona major de 15 anys pot anar a buscar refugi i allotjar-se tant de temps com vulgui. També es dóna educació i formació de molts tipus de forma gratuïta. Però la funció principal d'aquestes cases és discutir els temes que afecten les dones en la vida diària i intentar posar solució als seus problemes. És bàsicament un espai de suport mutu.

Qualsevol qüestió relacionada amb violència masclista és derivada a aquestes cases de dones, que analitzen el cas. Es parla amb les famílies, si hi ha hagut una agressió, la dona pot demanar el suport de les Asayish-J, que donen assistència de tot tipus: psicològica, econòmica... Normalment quan una dona s'acosta a la casa de dones s'obre un procés per al cas. S'intenta analitzar la problemàtica, les necessitats de la dona i s'intenta posar una solució. Els processos no tenen un temps fixat, duren el temps que hagin de durar. Encara que s'aconsegueixi trobar una solució a la problemàtica, no es tanca el cas, ja que es monitoritzat durant un temps per assegurar-se que no es tornin a repetir els fets.

No sempre han d'acudir les dones a les cases de dones per buscar ajuda. Han obert una línia de telèfon per a qüestions de temes patriarcals com prevenir suïcidis de dones agredides o trucades de socors. Altres cops són les mateixes persones de les cases de dones les que van a una família, en concret perquè saben que hi ha hagut maltractaments o conflictes de qualsevol tipus. Gràcies al sistema de comunes i a la descentralització coneixen a totes les famílies, la seva situació econòmica i si hi ha baralles o conflictes.

És important remarcar en aquest sentit que les cases de dones s'han guanyat un gran prestigi i respecte a la societat i que han aconseguit que la violència cap a les dones

estigui molt mal vista socialment. Alguns dels mecanismes utilitzats per a aconseguir aquest canvi afecten els homes. Per exemple un home que hagi agredit a una dona no pot participar de cap espai polític, no pot participar de la presa de decisions. Per poder recuperar el dret ha de passar per un període de formació sobre feminisme i igualtat de gènere. Per altra banda s'han prohibit moltes pràctiques masclistes, com els matrimonis forçosos o infantils, la dot de núvia, la poligàmia, la violència domèstica o els assassinats d'honor. Totes aquestes són pràctiques habituals a la cultura tradicional i conservadora de l'Orient Mitjà.

Per altra banda cal tenir en compte el paper d'Abdullah Öcalan a l'hora d'entendre com ha estat possible que el feminisme guanyi tanta importància en una societat tradicionalment patriarcal. La reverència i el respecte que se li té com a líder per part de la gran majoria de kurds, fa que les seves paraules i raonaments polítics tinguin moltíssima influència. No és estrany veure, doncs, que els homes kurds, especialment els del moviment d'alliberament, hagin acceptat i incorporat el discurs feminista a la seva pràctica diària en el moment que Öcalan diu que el feminisme ha de ser la columna vertebral del moviment revolucionari kurd. Això no vol dir que no hagi estat un procés sincer, sols que aquesta veneració del líder ha facilitat la incorporació dels principis feministes i l'acceptació del treball de deconstrucció i de la renuncia als privilegis.

Antifonamentalisme

Per les raons exposades abans el feminisme està molt estès entre els kurds, però entre la resta de grups hi ha algunes reticències a acceptar algunes de les seves premisses. Per exemple algunes comunitats àrabs musulmanes s'oposen a aquestes polítiques perquè senten que són una violació als seus principis religiosos bàsics. Com influir més en les dones àrabs és un tema a ser resolt encara, tot i que a poc a poc s'han anat fent passos, ja que, per exem-

ple, algunes dones ja han començat a acudir a les cases de dones per trobar solució als seus problemes.

Per contra entre la comunitat assíria ha tingut molta més repercussió. Les dones assíries també s'han començat a organitzar, assistint als seminaris feministes de les kurdes i organitzant-ne de propis. També han creat les seves pròpies organitzacions i s'han sumat a les cases de dones i als consells de dones. Això també ha tingut un impacte positiu en les àrabs, ja que han trencat amb la idea del feminisme com un concepte kurd.

El més important en aquest aspecte és que totes les dones s'identifiquen entre elles per compartir les mateixes problemàtiques i lluiten per introduir canvis en tota la població, no sols en els membres del seu grup social.

Economia

Finalment cal parlar de l'economia. Per al moviment feminista de Rojava una de les principals tasques ha estat l'empoderament econòmic de les dones. Per a totes les comunes és una prioritat la creació de cooperatives de dones. Per tant, podem veure com a arreu del territori de Rojava un incomptable nombre d'iniciatives d'aquest tipus han estat posades en marxa finançades per les comunes. S'ha buscat dotar de recursos propis a les dones per tal que puguin ser independents i no hagin de dependre dels homes. Aquest canvi en les tasques de gènere a les estructures familiars ha produït també un canvi en les relacions de poder de gènere.

Però hi ha una altra raó per a la formació de cooperatives. Les dones fins ara no tenien presència a la vida pública, no se les veia a les cafeteries al carrer o en els espais públics en general. Aquest era un àmbit masculí, les dones havien de quedar relegades a casa. Creant cooperatives de dones en diferents àmbits s'augmenta la presència femenina en l'àmbit públic i es trenca aquesta separació.

A més moltes d'aquestes cooperatives estan intentant sumar a les dones àrabs desplaçades per la guerra, amb l'objectiu d'estendre el feminisme i d'augmentar la cohesió social entre els nou-vinguts i els residents originals.

Nota final sobre alliberament de la dona

Tot i l'enorme feina feta pel moviment de dones encara persisteixen moltes pràctiques patriarcals a la societat de Rojava. Evidentment aconseguir un canvi en aquest aspecte portarà molt de temps i elles mateixes són conscients d'aquest aspecte. No obstant això no podem deixar de lloar el gran progrés i el gran exemple que han creat per a tots els moviments d'alliberament de la dona d'arreu del món.

Com a resum podríem dir que les dones, i la societat en general, a Rojava no sols combaten contra Daesh, sinó també pel feminisme, la igualtat de gènere i per un projecte d'emancipació social. I ho fan tant amb idees com amb armes. Tal com explica una de les milicianes de les YPJ: "No lluitem sols contra Daesh, lluitem per canviar una mentalitat i per mostrar el poder de les dones a tot el món. Les YPJ estem en guerra a Rojava per necessitat. Les nostres idees van més enllà de Rojava. Volem lluitar a escala global. Volem que el món ens conegui per les nostres idees no per les nostres armes."[71]

71.- Janet Biehl, 22 de Desembre 2014, Visit to the YPJ, December 7, Amuda http://www.biehlonbookchin.com/visit-with-ypj/

EPÍLEG

Editorial Descontrol

Com a conclusió podríem dir que el procés de Rojava no està excempt de problemes, sombres o contradiccions. És un procés revolucionari que s'està duent a terme enmig d'unes condicions duríssimes i amb uns precedents molts desalentadors. Tot i això estan aconseguint portant endavant aquest projecte i estant aportant un exemple a seguir per als revolucionaris d'arreu del món. Evidentment la lluita no es pot dur a terme a tot arreu de la mateixa forma, però la seva teoria i praxis és prou flexible per a servir d'inspiració en qualsevol context. En tot cas crec que hi ha algunes lliçons molt valuoses.

La primera és que els canvis socials no són gratuïts, s'aconsegueixen amb molts esforços i sacrificis. El moviment de Rojava ha demostrat una determinació, un coratge i una capacitat de sacrifici fora del comú. També han demostrat una gran disciplina, una disciplina revolucionaria i no impositiva, que els ha permès centrar-se en allò que era important.

Per altra banda han demostrat un gran pragmatisme, capacitat de cedir i de fer autocrítica. Passar de ser un moviment marxista-leninista a un altre d'inspiració llibertària té molt de mèrit. El qüestionament de les pròpies propostes i la capacitat de canvi s'han demostrat molt saludables i sobretot els ha permès tenir una relació no-dogmàtica amb la seva pròpia ideologia. Creen els conceptes ideològics a partir de la pràctica i no al revés.

Finalment crec que és molt interessant la seva concepció del que és el seu projecte polític del Confederalisme Demo-

cràtic. Per al moviment revolucionari aquest no és una proposta de com s'hauria d'organitzar la societat en un món ideal o de quin és el mode de producció que es durà a terme després de la revolució. Per a ells i elles el Confederalisme Democràtic representa un procés, és un model que s'adapta, que és voluble i flexible, pel qual es va construint la societat desitjada. El Confederalisme Democràtic no és l'objectiu, sinó el mitjà amb el que s'hi arriba.

Per tot això crec que els moviments contestataris occidentals s'haurien de replantejar força coses, com ara l'ús de les etiquetes ideològiques o el dogmatisme teòric; que ens porten a crear diferències entre moviments que potser no són tan diferents i a veure adversaris allà a on podríem veure camarades. Cal actualitzar les propostes polítiques, així com les estratègies. S'han d'abandonar els trons de vidre des dels quals s'analitza la societat per passar a un contacte directe amb la realitat social, que moltes vegades ens portarà a contradiccions pràctiques, però també a la cerca de noves solucions. I també cal abandonar les comoditats de la vida diària a les que tothom, en major o menor mesura, s'ha abandonat. Portar una vida conseqüent passa de ser una opció política a una necessitat revolucionària.

Finalment crec que el principal aprenentatge és que la transformació social no és un succés, sinó que és un procés. Un procés llarg, que viu moments d'acceleració i moments de ralentització; però que només avança si existeix organització, determinació i força.

GLOSSARI:

Abdullah Öcalan: Líder del PKK i principal ideòleg d'aquest. Segrestat i empresonat per l'estat turc des de 1999.

Asayish-J: Són la unitat de dones dels Asayish. Entre d'altres tasques, s'encarreguen de forma exclusiva de la gestió dels casos de violència domèstica o contra les dones.

Asayish: En kurd "protecció". Són les milicies encarregades de mantenir la seguretat a Rojava. La seva principal funció és el control dels accessos a les ciutats i viles, per evitar els atemptats. Són una força descentralitzada i rotatòria.

Bakur: Denominació en kurd del Kurdistan de Turquia.

Barzani: (Massoud Barzani) Líder del PDK des de 1979 i president del KRG des de 2005. Cap del poderós clan tribal Barzani.

Başur: Denominació en kurd del Kurdistan d'Iraq

Comité de pau i consens: Són comissions escollides per les comunes per tal de mediar i resoldre conflictes.

Confederalisme Democràtic: És el projecte polític proposat per Abdullah Öcalan el 2005.

Consells de Dones: Són l'estructura federativa mirall dels Consells Populars, però són exclusius de dones.

Daesh: Denominació en àrab de l'ISIS. Té una connotació despectiva.

DSA: Autoadministració Democràtica. És l'òrgan tècnic creat pels Consells Populars de Rojava al gener de 2014 per tal de dur a terme funcions executives.

FSA: Exèrcit Lliure de Síria. Aliança de més de 1000 grups armats repartits per tota Síria amb l'objectiu de deposar el règim dels Assad.

ISIS: Islamic State of Iraq and Syria. Organització terrorista, apareguda a partir del 2006, d'ideologia salafista i jihadista, d'ètnia àrab i religió sunnita ortodoxa. Té l'objectiu de crear un califat a l'Orient Mitjà. Anomenada Daesh en àrab.

KRG: Kurdish Regional Government. Govern Regional del Kurdistan. És la regió autònoma kurda del Kurdistan Iraquí. Tenen parlament, govern, forces armades pròpies... Són pràcticament un estat independent.

PDK: Partiya Demokrata Kurdistanê. Partit Democràtic del Kurdistan. Fundat al 1946. És un partit de l'Iraq, d'ideologia conservadora i capitalista. El seu líder és Barzani.

Peshmerga: "Els qui no temem a la mort". Són les forces armades del Kurdistan Iraquí. Tot i això tenen caràcter tribal i cada partit té les seves pròpies unitats.

PKK: Partiya Karkerên Kurdistan. Partit dels treballadors del Kurdistan. Té el centre d'activitat a Turquía i fou fundat el 1978. El seu líder és Abdullah Öcalan. La seva proposta política és el Confederalisme Democràtic.

PYD: Partiya Yekîtiya Democrat. Partit de la Unió Democràtica. Fundat el 2003 a Síria. Partit agermanat amb el PKK i partidari del Confederalisme Democràtic. Principal impulsor de la revolució de Rojava.

Rojava: Denominació en kurd del Kurdistan de Síria.

Rojhilat: Denominació en kurd del Kurdistan d'Iran.

SKC: Supreme Kurdish Council. El Consell Suprem Kurd, és consell format a Síria entre els partits kurds afins al Confederalisme Democràtic i els afins a Barzani i al KRG.

Tev-Dem: Tevgera Civaka Demockratik. Moviment de la Societat Democràtica. És l'aliança formada el 2012 d'organitzacions socials, civils, partits polítics etc... afins al Confederalisme Democràtic, creada amb l'objectiu d'organitzar la societat a Rojava seguint aquests principis.

UPK: Yekêti Nîstimaniy Kurdistan. Unió Patriòtica del Kurdistán. És un partit polític de l'Iraq, fruït d'una escissió del PDK, amb ideologia una mica més socialista.

Yezidi: minoria ètnica dins del grup dels kurds, que practica una religió pròpia sincrètica.

Yhadisme: tendencia radical dins la ideologia islàmica que propugna la "guerra santa" contra els infidels no creients en la religió musulmana.

YPG: Yekîneyen Parastina Gel. Unitats de Defensa Popular. Són les milicies de Rojava encarregades de defensar la regió. Creades després del 2004, però fetes públiques el 2011.

YPJ: Yekîneyen Parastina Yen Jinê. Unitats de Defensa de les Dones. Són les milicies de dones de Rojava, creades el 2013.

BIBLIOGRAFIA

Ahmad Khalil and Karen Leigh, 7 agost 2014 YPG's Mandatory Military Service Rattles Kurds http://www.syriadeeply.org/articles/2014/08/6014/ypgs-mandatory-military-service-rattles-kurds/

An Interview with Dorsin Akif – by Derya Aydın http://kurdishquestion.com/index.php/kurdistan/west-kurdistan/education-system-in-rojava/538-education-system-in-rojava.html

BIEHL, Janet (2012), "Bookchin, Öcalan, and the Dialectics of Democracy", en Network for an Alternative Quest (ed.), Challenging Capitalist Modernity. Alternative Concepts and the Kurdish Quest, (2012, Hamburg), Cologne: International Initiative Edition, Bonn: Pahl-Rugenstein

Cámara negra, "Resistencia en la revolución siria" http://camaranegra.espivblogs.net/fanzine-syria/

Charter of the Social Contract: http://peaceinkurdistancampaign.com/resources/rojava/charter-of-the-social-contract/

David L. Phillips, Research Paper: ISIS-Turkey Links David L. Phillips

Dr. Ahmad Yousef 17th of November 2014 "Social economy in Rojava" http://sange.fi/kvsolidaarisuustyo/wp-content/uploads/Dr.-Ahmad-Yousef-Social-economy-in-Rojava.pdf

Dr. Amaad Yousef , "Efrîn Economy Minister: Rojava Challenging Norms Of Class, Gender And Power" Rojavareport.wordpress.com

Entrevista a Dilar Dirik. 6 de Novembre 2014 https://directa.cat/que-ha-kobane-es-un-projecte-politic-demancipacio-radical

Ercan Abyoga. Article publicat a l'agost del 2014. Consensus is Key: New Justice System in Rojava. http://new-compass.net/articles/consensus-key-new-justice-system-rojava

http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/oct/08/why-world-ignoring-revolutionary-kurds-syria-isis

https://procesembat.wordpress.com/2014/08/14/desentranyant-el-gran-joc-analisi-de-la-situacio-actual-dorient-mitja/

https://solidaridadkurdistan.wordpress.com/confederalismo-democratico/

In Iraq and Syria, it's too little, too late". Ottawa Citizen. 14 November 2014. http://ottawacitizen.com/opinion/columnists/iraq-and-syria-too-little-too-late

Janet Biehl, 1 de febrer 2015, The First Kobanê http://www.biehlonbookchin.com/first-kobane/

Janet Biehl, 22 de Desembre 2014, Visit to the YPJ, December 7, Amuda http://www.biehlonbookchin.com/visit-with-ypj/

Janet Biehl, 31 Gener 2015, Rojava's Communes and Councils http://www.biehlonbookchin.com/rojavas-communes-and-councils/

Janet Biehl, Two Academies in Rojava, 7 de Febrer 2015, http://www.biehlonbookchin.com/revolutionary-education/

Janet Biehl. Desembre 2014 Pobres en Recursos, rics en esperit. http://www.upaya.es/?p=1858

Meryem Kobane, entrevista a la Directa https://directa.cat/kobane-ha-alimentat-consciencia-que-lautodefensa-pot-ser-base-de-resistencia

Michael Knapp, "Democratic Autonomy in Rojava" http://new-compass.net/articles/revolution-rojava

Michael Knapp, 07 Feb 2015 Rojava – the formation of an economic alternative: Private property in the service of all. http://kurdishquestion.com/index.php/kurdistan/west-kurdistan/rojava-the-formation-of-an-economic-alternative/604-rojava-the-formation-of-an-economic-alternative.html

Michael Knapp, Democratic Autonomy in Rojava, 10 octubre 2014 http://new-compass.net/articles/revolution-rojava

Öcalan, Abullah Guerra i pau al Kurdistan

ÖCALAN, Abdullah ([1978]1993), Kürdistan Devriminin Yolu (Manifesto), Weşanên serxwebûn, Köln

ÖCALAN, Abdullah (2009), War and Peace in Kurdistan . Perspectives for a political solution of the Kurdish question , International Initiative Edition "Freedom for Abdullah Ocalan – Peace in Kurdistan" , Cologne

ÖCALAN, Abdullah (2010, 9 de marzo), "La revolución es femenina", Gara. Consultado el 16 de mayo 2015: <http://gara.naiz.eus/paperezkoa/20100309/187143/es/La-revolucion-es-femenina>

ÖCALAN, Abdullah (2012), Hoja de ruta hacia la paz en el Kurdistán, Txalaparta, Tafalla

ÖCALAN, Abdullah, "Prison Notes"

ÖCALAN, Abdullah,(2011), Democratic Confederalism, International Initiative Edition "Freedom for Abdullah Ocalan – Peace in Kurdistan"

Octubre 2014 http://www.telesurtv.net/english/news/Kurdish-Women-Turning-Kobani-into-a-Living-Hell-for-Islamic-State-20141014-0072.html

Periódico "cnt" 416 – Febrer 2015

PKK (Partiya Karkerên Kurdistan) (1995), Program ve Tüzüşü , Weşanên Serxwebûn, Köln

Saleh Muslim, Interview of Jonas Staal. 10 nov 2014 http://tenk.cc/2014/11/a-revolution-of-life/

Saleh Muslim. Exclusive Interview with PYD Co-chair Salih Muslim: Rojava Will Establish a New Civilisation. Kurdish Question

Sores, Juny de 2015 http://rojavanoestasola.noblogs.org/post/2015/06/13/cronicas-desde-rojava-parte-iii-marzo-y-abril/

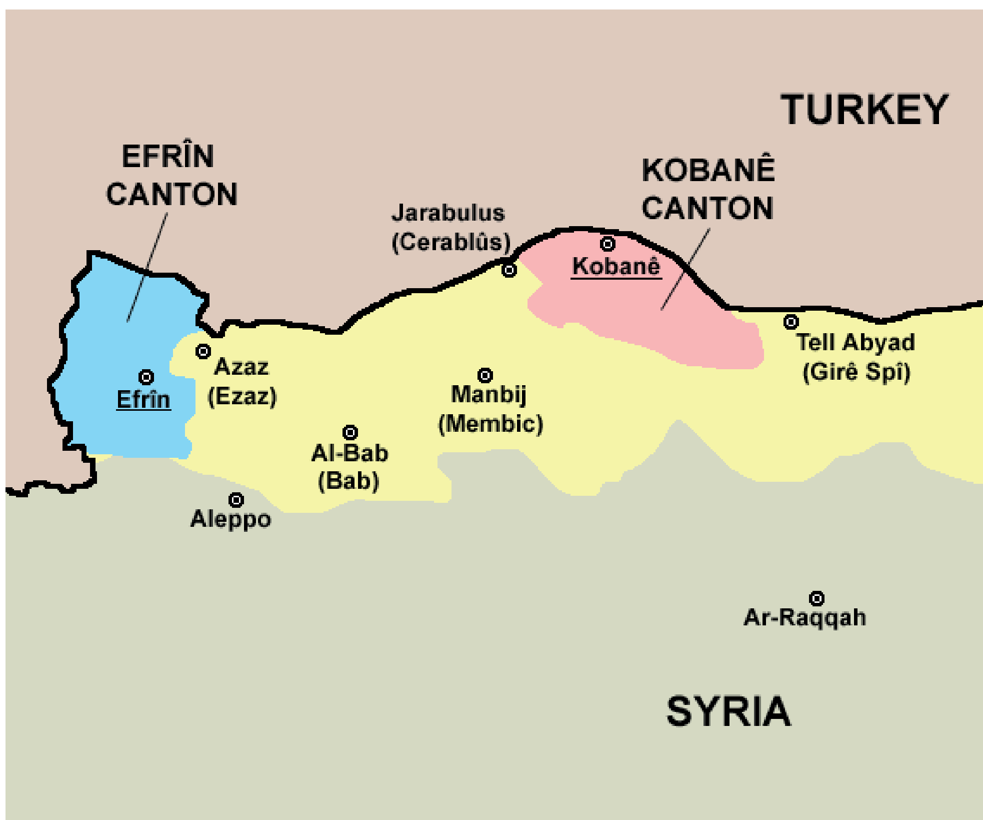
Strangers In A Tangled Wilderness: "A Mountain River Has Many Bends"

SYRIA, Military Service, Mandatory Self-Defence Duty and Recruitment to the YPG http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/991BA1A7-84C6-42A2-BC16-23CE6B5D862C/0/Syriennotat26feb2015.pdf

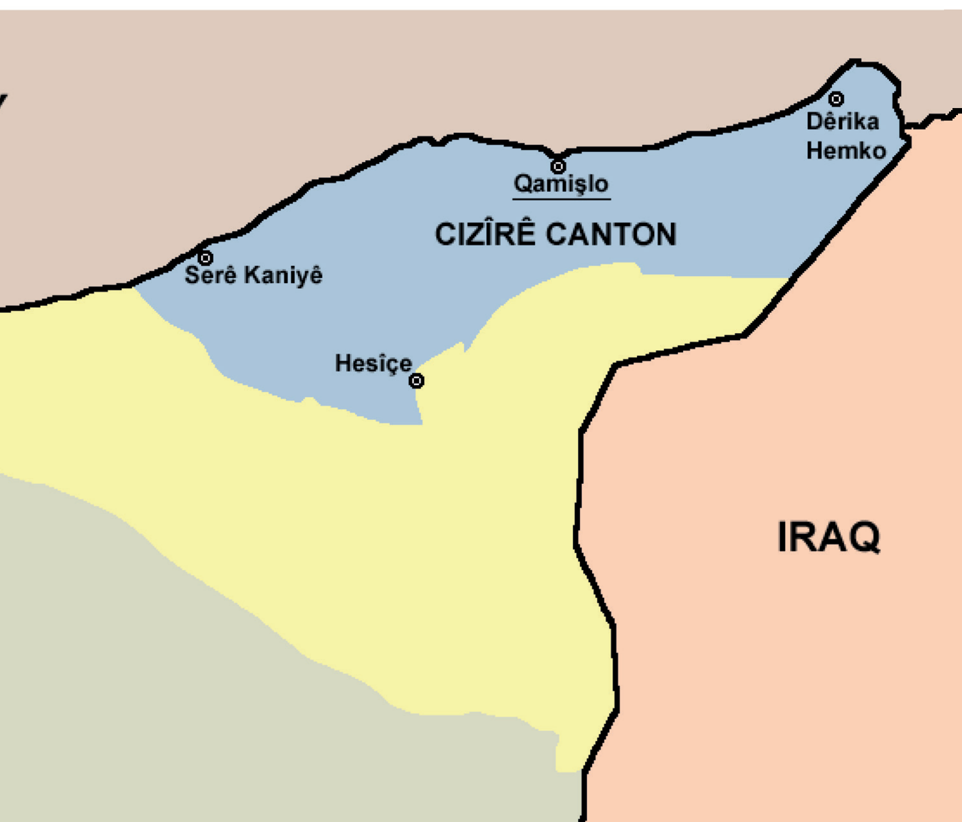
Will the Islamic State last through 2015? 4 de Gener de 2015. http://www.todayszaman.com/op-ed_will-the-islamic-state-last-through-2015_368806.html

Zaher Baher, "El experimento de Rojava". 2014

MAPES

CANTONS KURDS DE ROJAVA

, as of February 2014

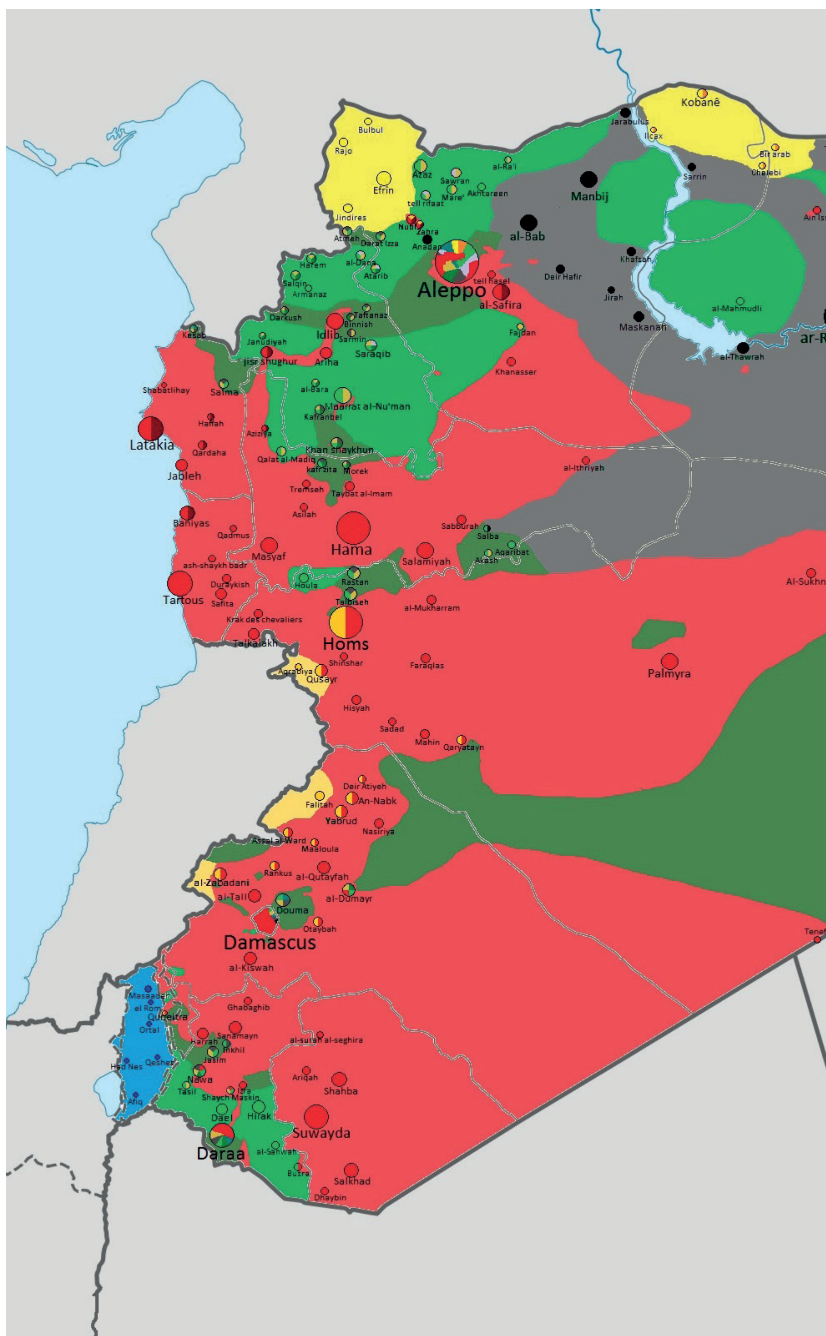
a), but not controlled by the Kurds in February 2014

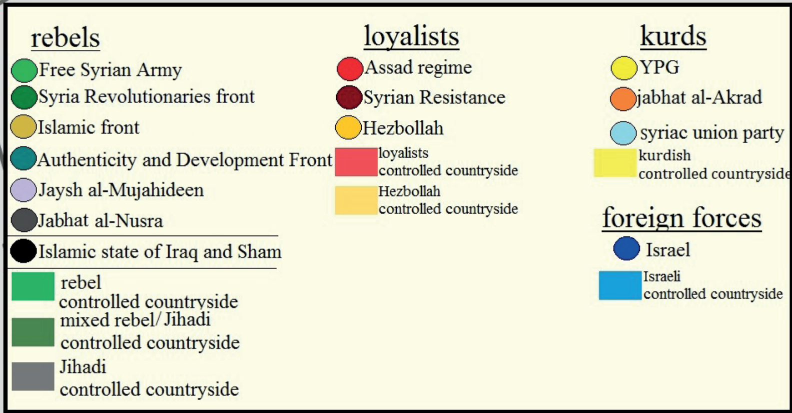
ZONES POBLADES PER KURDS

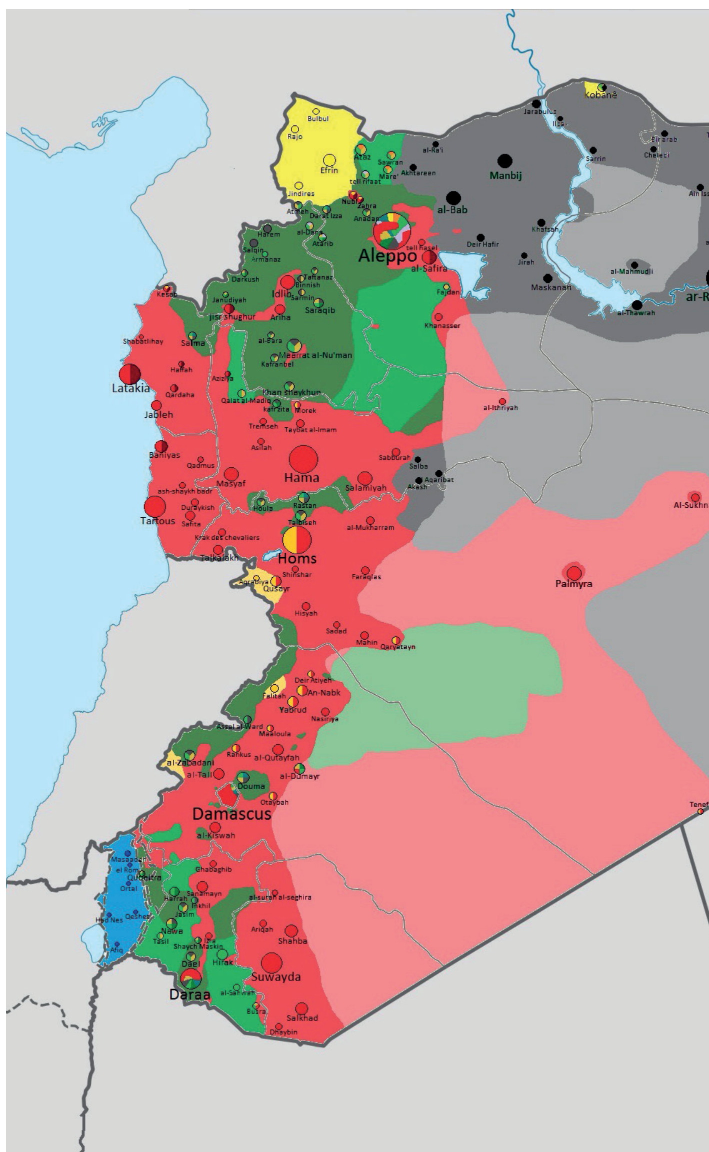
RICH CLABAUGH/STAFF

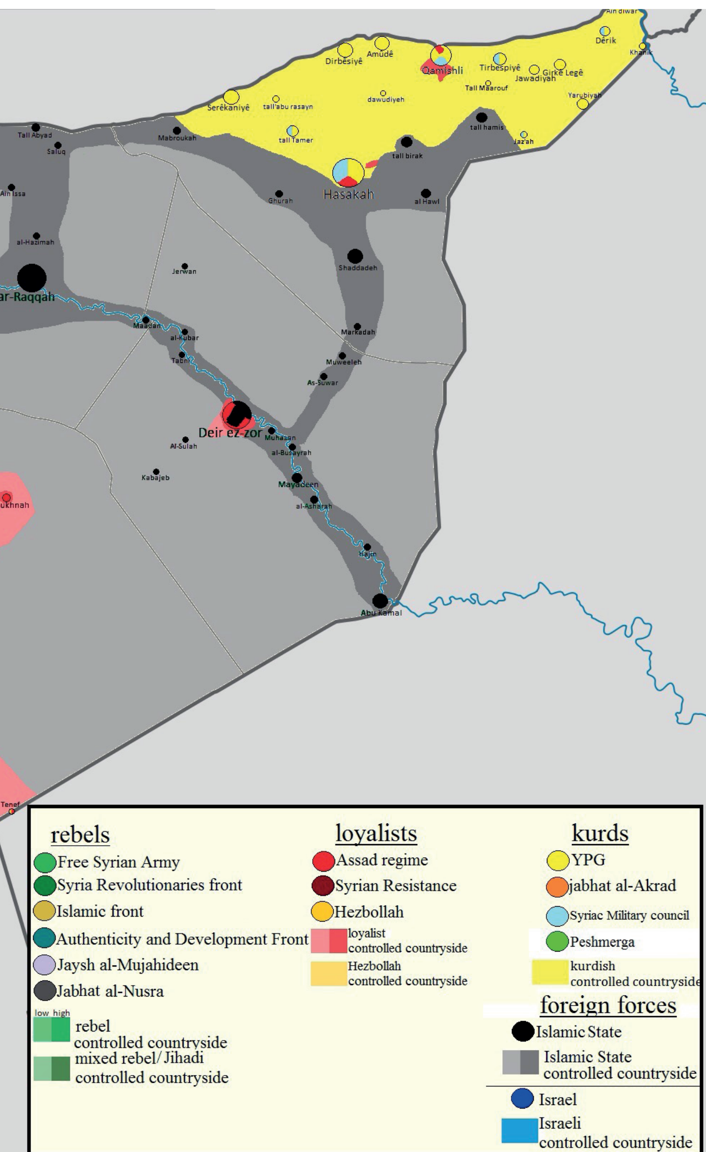
SITUACIÓ A SÍRIA,

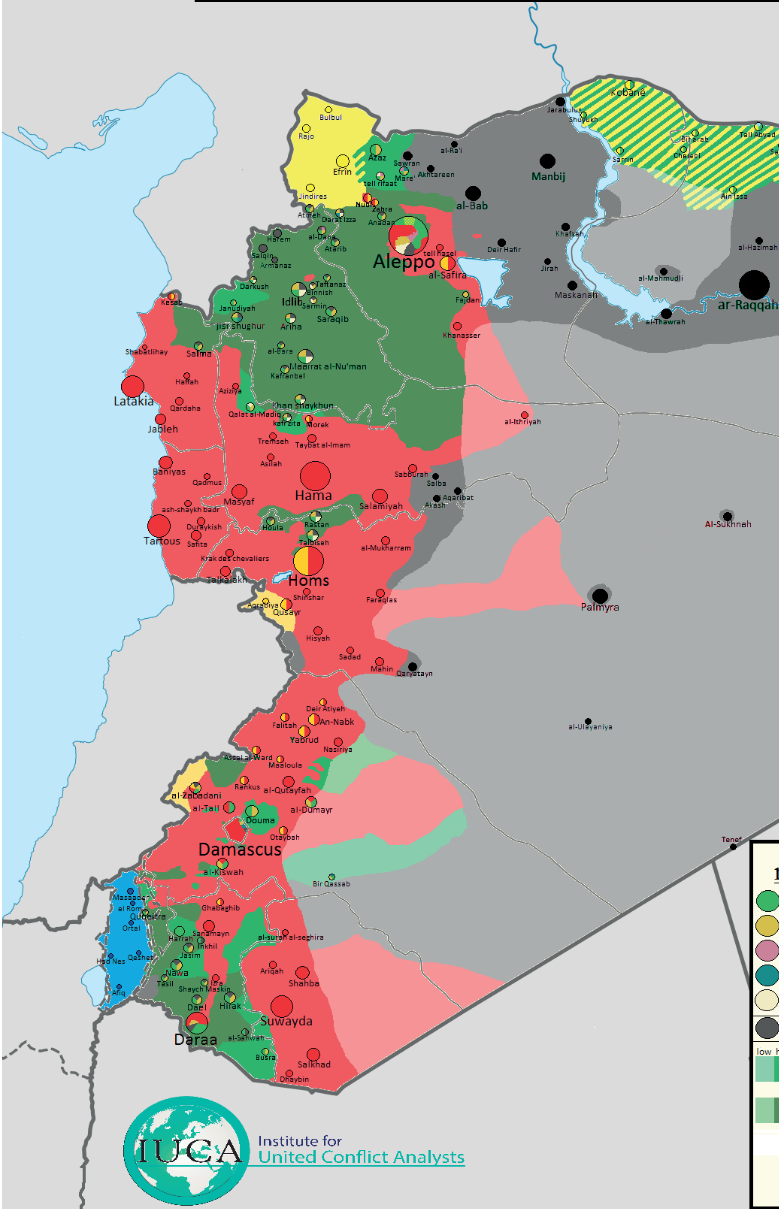
MAIG DEL 2014

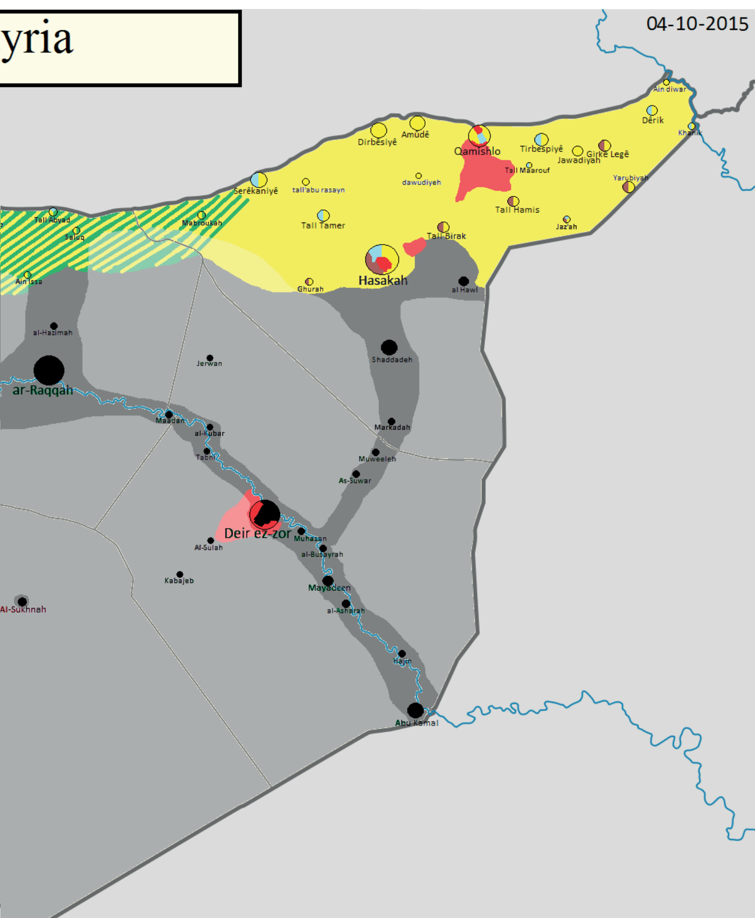
SITUACIÓ A SÍRIA,

NOVEMBRE DE 2014

SITUACIÓ A SIRIA,

OCTUBRE DE 2015